

۸۰۶۵ کتابخانه مجلس شورای اسلامی
الف ۲۲

نمبر
توضیحات
نام کتاب
فصل کتاب
موضوعات خاصه بر طبقه شرح حدیقه
آغازین ۱۳۲۱
تصوف
۲۶

Call No. ۶۵/۲۶

Author

32/9

۸۶۵	
۱۶۵	
۵۶۵	

عنوان طریقه

د -

خاصه
اعني شرح
حضرت نواب علی
غواص بحر عرفان و قلعه
مرزا علاء الدین احمد خان
المستخلص به علامي مد ظله العالی
الاصفيا زبدة ارباب حق
جوبی خدا گوی یگانه
اولنا مولوی محمد
لازاله شوم
بالله

غار
نی و شمت
ولای مطا
فرمانفرمای

فاد

مطابره و موافقت
منطبعة بعها بام

۱۰۱

سبب تالیف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله تعالی شانه و هو و راء الورا و الصلوة و السلام علی سید
 خیر الورا و آله الاقرب و رحمت الله علی جمیع الاولیاء و الاصفیاء
 و العرفاء اما بعد جنین گوید فقیر محمد رکن الدین قادری صاحب که فقیر حدیث است
 میبوست چون در صحت اکثر الفاظ شبه واقع میشد بسیار از ابیات را ^{مطلب}
 واضح نگاشت بخدمت شریف جناب عالم باعمل و فاضل بی بدل صوفی صاحب
 مشرب فیض اب محلی القاب نواب محمد علاء الدین احمد رضا بجا در سلمه الله تعالی
 المستخلص به علای می حاضر شده صحت الفاظ و محل مطالب ابیات مشکله نمود
 مکملین میشد روزی کارکنان طبع را فرمودند که همین وقت که با بی حدیث
 حضرت سنا را نوشته حاضر کنید تا جمله بصحت آراسته و بخششی پیرا ^{مطلب}
 و مشتاقان کلام حضرت سنا را حظی وافر نصیب و باعث احیاء نام حضرت

حکیم رحمة الله تعالی علیه شود هنگام صحت بعضی آیات مشکوک را خود
 شرح میفرمودند برای استفادۀ فقیر نیز حاضر میشد و طالب شرح اکثر آیات
 میگردید فرمودند که مطالب این شعرها که شما طالب هستید آسان است
 بعضی که دم بشک بر برخی فاضلی که حضور اند آسان تر گرد برخی ما مشکوک است
 عرض فقیر را قبول فرمودند بعد ازان قل شعر کی میخواستیم توضیح
 و تفصیل و تطبیق آیات و احادیث آشکار و روشن میساختند همان
 تقریر را از کاپی نویسن بر حاشیه حدیقه مینویسانیده ایم - سبحان الله
 چنین شایع حدیقه بعد سنای کسی نشده و نخواهد شد اگر خواهد شد
 تمیز دادر مطالب هر سلطان را صریح اید بود - اگر کسی گفتی برین شرح خود
 و یا نه پسند و یا نه خواهد بود یا کم یا نه از علم و فضل که فهمیدن بر موز و مطالب
 صوفیانه او نمیدان چاره از عقل دور و دور و آنرا از حد دیده گوید -
 سلطان حسین بحقیقت حدیقه مرده رازنده ساخته و متروک راه فرج که از دست
 نویسندگان کم علم باطل غلط و بی اعتبار شده بود از سر نو بیا بخت رسانیده اند
 و در احیای نام حکیم معین مددگار حضرت رسانیده اند فلک فضل الله یؤتیه
 من یشاء و الله ذو الفضل العظیم حج آنرا که بدادند بدادند بدادند

التوضيح في سبب تأليف المرقية
على الحديث من التأمل الكامل

الجامع الفاضل لا ديب اللبيب والعالم العارف
الصوفي الصافي الحكيم الارب اشجع القوم السابق
الحكم الباذل الشهير الجبر النجيب ميرزا محمد
صف سكن خان بهادر خال صاحب الطريقة قائم

على مدارج العرش والاقبال

ومتعنا الله بفضائلهم

والكمال

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الذي خلق الانسان
والنطق له اللسان وعلمه البيان وشرح له الصدور وجعله
مخزن العرفان وجعل قلوب المؤمنين العارفين معدن
اسرار القدس والايقان ولور مشكوق صدورهم
بمصباح الايمان والصلوة والسلام على سيدنا ونبينا
محمد النبي الامي الذي خصه الله بختم الرسالة

وجعله أفصح العرب والعجم وعلمه الله ما لم يعلم آتاه
 جوامع الكلم وسبح الحمج في يدك وكلم سيد الدُّل
 وهادي السبيل لذي اوتي له الحكم والحكمة وعلى الله الآن
 كانوا شمس سماء الهداية في الخلايق وافضل الناس
 في العالم واصحابه الذين كانوا خيرا لامة امرؤ ابا المعرف
 ونهوا عن المنكر وفضلوا على جميع الامة بالخير
 والفضل الائم * فبعد * اني كنت في ^{من} ^{من} ^{من}
 كرجل الزمن في المضائق الشديدة والمحن العديدة
 فمراد في قلبي وخطر ارادة السفر لعل يكون لي وسيلة ^{الظفر}
 وسبب دفع الكلفة والضرب فالهيم الملهم ان
 اسافر من ثمة للقاء الامير الكبير الى قصبة ^{لوهارد}
 دار امارته ورياسته وملك حكمته وسياسته فسأ
 كان نهضت من وطن الإقامة الى دار السلام
 فبعد قطع المراحل وطي المنازل فرزت في بلد رياسته
 وامادته فوجدتها معمورة عن عمارته وهما سمعت عن

حال الاميرائه من كور على السنة رعيته بالعدل وال
 والمرقة ومحمودا ومشكور ابالنصفه والفتوة فحيات الله
 حمد وافيه وشكرت الله شكرًا كافيه ان اوصلني بالخير
 والعافية ولقيت من الامير ايتة اعظم شأنًا واكرم احسانًا
 واشرف نسبًا وافضل حَسَبًا واعلم علمًا واحسن عملًا وصدق
 بيانًا واهمل حملاً ومنظرًا واكمل منزلة وقد نما اكرمه الله
 على امثاله واقربه في الزمان واعزته الله وفضله فضلًا وعلمًا
 على اللذان والمكدر والمُعظم بالفضل والعلم والمُحترم
 بين العوام والخواص بالسَّخَاء والجلال احسن الله خلقه كما
 احسن خلقه بين الانام وشرفه على جميع اهل الزمان جودًا
 ومراوة وكشافة الجمعة على سائر الايام واصطفاه بين
 الخلايق بمجا ملة الاخلاق واجتباة بمجاسن الشفقة
 والوفاق في الافاق الذي اسمه مشهور كالشمس في
 رابعة النهار في البلاد والامصار فخر الدولة نواب
 محمد علا والد بن احمد خان صاحب بهادر اطلال الله عمره

وازاد الله قدراً ويزيد اقباله ومثليته يوماً فيوماً الى يوم القدر
 وفاض الله على العالمين احسانه وبره الى ما كان الشمس مضيئاً
 في السماء والماء في البحار والانهار فسخرنا طري بلقائه
 وروية جماله والشرح بالي وفرح قلبي بذكر فضله ووجدته
 عالمك املاً في العلم والحكمة وعلم الادب وما هراً في فن
 الهندسة وفي الشعر وفي الفارسي ولغة العرب وواقفاً بعلم
 الحديث والفقه والاصول وفارس مضمار المعقول المنقول
 لا شك انه ذى المفاخر العلية والمناقب البهية فاذا
 وجدته في حالة الامارة وكثرت مشاغله في النظم و
 نسق الملوك وتمشيته امور الانتظام وامضاء الاوامر
 والنواحي والاحكام وانتساق المهام متوجهاً في امر الغريب
 وشغل العجيب اعنى رايت كتاباً بين يديه وصرفت توجهه اليه
 وهو حذيفة حكيم سنائي الذي كان معروفاً ومعتبراً في الحكم
 واعرف في العرفاء في العارفين المتقدمين لا يقدر احد من
 اهل العلم ان يفهم متبادراً معناه ورواياته ولا يستطيع

أحد أن يدرك في بادي النظر غوامض مطالبه وإشاراته وهو
 أي الثواب المتخلص بالعلائي مصروف في كتابة شرح مقاصد
 والفاظه ومعابنه وحل معضلاته ومشكلاته ومراحله التي
 ما فيه ويقول شرحه بدون التأمل والتدبر والخوض والتفكر
 كأن المصنف بنفسه يبين ما ربه وينحل غلاظه ومطالبه إلى أن
 فرغ من شرح باب الأول ما كان فيه من إبيات السهل ^{المشكّل}
 والاشعار المدقّة المأوّل فعجبت أنه كيف شرح بيان ما تدلّ
 فيه وأوضح مقاصد الحديقة كالسنائي وما تفكر فيه فاستدق
 قلبي أن النظر فنظرت بما شرح وقال در آيت ما اقتصر فيه وما
 فاذ لاحظته وطالعه دريت وعليت أنه شرح شرحاً عجيباً
 وبين بياتاً غريباً وماترك لفظاً إلا شرحه وحرفاً إلا ^{وضحه}
 وتبينه وسلك في حل مقصده مسلكاً ما سلك أحد من ^{السلف}
 ولا من الخلف أي كشف الغطاء عن صور معناه ورفع الحجب
 عن اشكال شكله وتبين مقصد السنائي كما هو وحل اعضائه
 فعند ملاحظة هذا الشرح لا يقال إلا تأييد الروح ^{لمصنف}

يعني سنائي ام سنوح خرق العادة او ظهور الكرامة عن الشارح
 اعني العلائي لعمري الا ان من روية الشرح يعلم ان هذا ^{المحدث}
 صار يستأننا ريانا لسير العارفين وحاديقه بسما وبسما
 مفرحاً للنظرين وسلمي للعرض على سقف المقامات العالمة
 وبرهاناً مسلمياً لإثبات مقالات الصوفية الصافية ^{يلبغى}
 ان يقال بعد النظر في الشرح الحديقة ان الحديقة قبل هذا
 كان دُرّاً مكنوناً فنشراً وكان كثرأخفياً فنشراً وعطراً مشاماً
 العارفين من روايحهم والنشج صدور الشائقين من فوايحهم
 واستيقن بحول الله وقوته ان هذا للنشج بهذا العنوان
 اذا تم وعلى هذه الطريقة لكل الحديقة اذا ختم فيكون
 هذا النشج كاسميه طريقة مستقيمة ونميقة انيقة ^{صحا}
 التصوف موصلاً إلى الحقيقة والغاية ان الشارح قليل
 الفرصة من شواغل المهمات الدياسته ومشاغل العدالة
 والسياسة فمقاله في هذا الباب لا بد ان يقال انه من
 كرامته ام جدّة رأيه وسلامته ام تبخّره في كل العلوم

وجميع الفنون ولا كنّ عندي هذ الكُل من المتخيلات
 غير انه في هذ الامر مؤيدٌ من الله العليم ومُلمهم من
 القادر الحكيم وانه هذ اهل سبيل الدشاد ووفقه بالخير
 والسداد وارجو ان الله القدير ان يتم هذ الشرح ^{بصله} ^{ويعينه}
 بالخير الى الاتمام ويختتم الله بفضلهِ وكرمه بحسن ^{الاختتام}

والتي الملقب بصف سكن خات يغفر الله ^{جزاه}

ذنوبه وستر عيوبه كتبتُ

هذ السطورا في حالة قصر

في تسطير عبارة العربية

كاهل العرب وعدم

مهارتي في فن ^{نشاء} الا

على طريق ^{الادب}

الادب فاني

انه لا يكون خاليا عن الخطاء فمن الناخذين العفو واصح
 والعطاء والحمد لله له الشناء وله العظمة والكبرياء *

عنوان
 بطرز مشوئی چکیده خامه معجز نگار
 حضرت مولائی علایی مد ظله العالی که بامداد
 ضمیر صافی و خاطر صفا تخمیر بی مد و شرحی و کتابی
 و عارف از شکر فی طراز دامن صفح و نگار خسار گشته
 آغاز شرح مطالب قدسیه لقمه شریفه

لا ادری

در پس آئینه طوطی صفتیم داشته اند
 آنچه استاد ازل گفت همان میگوییتم

لمولانا العلایی الشارح لابیات السنائی

جلوه چنان فیض حق اندر دم	شعشه انداخته تا در کله
خامه بجا دو نسکنی کرده ساز	طبع با عجاز فرو خواند راز

نقش نخستین که دلاویر رفت
 گز اثر فیض سیروش است این
 گفتن ناگفته که مشکل بود
 نیک بود بستن عقد گهر
 خفتن گوینده از آن شده
 طرز نوبی بین درین گذر
 تانشود کار به پوینده تنگ
 بر اثر خضر مفرسای گام
 خاتم اگر زینت خضر بود
 گنج اگر چند بود در نخلان
 من که درین راه بسر ختم
 بسفرم خود دل من دلبس
 بادل بادیده شدم عذ خواه
 تا بسیر گنج رهم اوقاد
 بخت بیاورد و سپردم کلید

طبع بران نقش چنان تیر رفت
 فی خطا بلکه ز هوش است این
 از اثر فکر کربت کامل بود
 از گهر سفته بس نفرت
 زنده کنم نام بھر انجمن
 ریختم الماس گهر بر اثر
 تانه برد جاده ز جوینده رنگ
 تانشوی خواجه خضر اخرام
 نیست نگین کاروی ابر بود
 محرم ره شو که بیابی نشان
 وقت گرانمایه درین بلختم
 راهنمون خردل من حکیر
 مرحله چند نوشتم راه
 چشم بآرام گهر اوقاد
 پیر خرد جست و بدادم نوا

جان بدلم شده دولت سیاند	هم دل بهم دیده بفرقم نشاند
خامه برقص آمده اندربان	رقص قلم برده زنا هید جان
شوق بیار ابرو بال خویش	طبع فروماند ز اشغال خویش
تازه شده جان به شمیم است	خاطر و دل رفت خرد گشت
نقی سوا نقش ضمیر اوفاد	عرش که نظاره مسیر اوقاد
غیر خبر از هستی موهوم هست	گوی ز موجود که معدوم هست
قطره بدریا نشود چون شود	کم بفرزون رفت چو افزون شود
دیده که نور از رخ خورشید یافت	صیقلی خویش شد و دید یافت
غیر مبین غیر مباح از خدا	غیر نگر غیر شود و ای وای
آتش خشنده چه داکت هوس	خیز و سپیدی کن و دریاب بر
گر تو چو پروانه بسر تاختی	جان بسر شعله همی باختی
سوز خفانی ز پرش دم زند	شمع صفت کار تو بر هم زند
هستی پروانه به شمع هست و بر	محرم این از جزا نیست کسر
مان نرهمی تا تو ازین امگاه	راه نیابی بسر گنج شباه
چونکه سر شعله ز بانم گرفت	رفت و ادب در عنانم گرفت

عیب بر آئینه پسندیده	باش و ز آئینه سپاسی نخواه
گفته من گرنه پسند آیت	مکته نه در دل خرد افزاید
دور علای نه پیری سخن	رو تو ازین بیش ستیزه کن
مان بوحل همچو خراشی شوم	دوست از گنج نشان و سلام

در تبیین
آغاز کار و تفسیر باب اول حدیقه و توضیح ختام
نخبندی مقاصد تحمید و توحید از طریق از تسبیح فکر
حضرت نوابی مولائی مولانا علای
مد ظله العالی

قطعه

کَلَمَکِ معنی ترا از جاد و فن	رشته یافت چون جام است
در ره حمد سر بسجده نهاد	دل بشر حدیقه اندر است

نقش داشت ز اسپر لوق
مهر اندر بره بزر بخشی
بست پنجم ز ماه فروردین
آن بد آغاز کار در تقویم
مهر در کام شیر و مه در دلو
عام صفر و جمادی الثاني
شامگان ز روز بهرامی

بره بزر بخشی

شامگان

در صفر چون مهر و دهر
مهر بر دهن کرد از تر ازد
خامه زاب سپاه شد سر
وز را بنجام پرسم این است
چاک مرد او ماه در پیوست
شده شدت و ده و ده
که علامی ز شک است

تراز و سیران

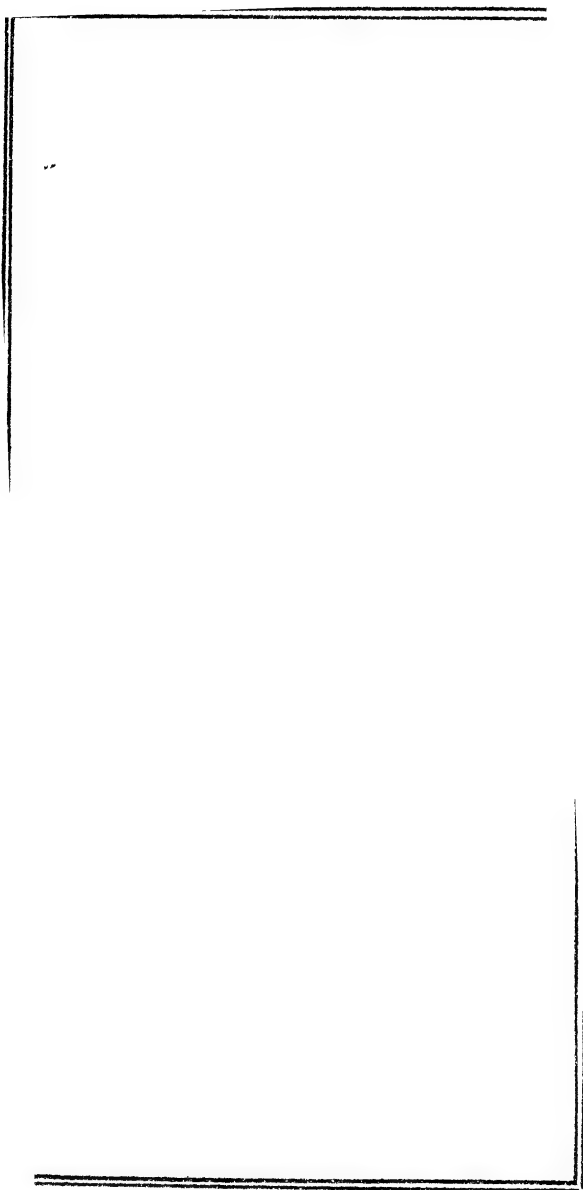
تراز و سیران

علاء و صیوی

می باقی ز دست ساقی خواست

شعله در جان زد و قدح بگشت

تم

ای درون و بیرون تو مسمو و بر زبان همه توند کور و حمد تو در جمله جانداران نام تو بخش
 نه کار و پادشاهی عطا کن شای و زیر ملکش زهر ناماهی و هر وجودی که هست شد موجود
 همه را ذات پاک اوست وجود - بود او بود اول و آخر - مظهر اوست باطن و ظاهر
 خدا می گشت بر همه او هر چه هست همه از او - جمیع که از هر چه نماند فرون - و وحید که از آنچه اندیشید
 پیدا کن وجود از عدم بزرگی بخش بی آدم پزیرنده دعا بر آورنده دعا اول بی ابتدا - آخر بی انتها
 را که هیچ نیم جلالی که حرفی از تو نماند این گویم خبر آنکه سرنوشتش در گاه مخطوفی سوده و یکجا بگفتن نیست جویم
 زبان بود در دهان پیر شای تو بود دلیر جیب خدا شرف انبیا که عرش مجیدش بود مشکا
 سراج عالم گیر کبریا ای که بگذشت از تو غریبی رهاق - بنی الثقلین ایام الخافقین افضل المصلین
 شیخ المذنبین خاتم النبیین - محمد کاظم ابن هدیست باریش نام او نقض رسولی که نکرده توان
 بسا که دنیا بخوبی است
 هزاران هزار در دنیا مودود و صلوات و سلام
 رحیمی که بحد و لا یحکم و لا یجوز بر او این یکش و بر کاشی جهان فرمان برانست خصوصاً بر آل الطهار
 یا انش تا تمام قیامت باد - موجب تطهیر این مسطور بخامه می بارد که درین نامی

و نیز خال نواب عالی و قار رئیس مدارین سخن سخن بر پایه فی غلظت سخن را از بلند پایه
 سخن فهمی مکتوبش آنچه از سخن همان کسی بخوش بسیار هم فهمیدن تواند بشعلا و از
 زمین نقاد و طبع و قادی که نظر با دل مرتبه بر مکتوب می میرد و اولاد نشی که مضمون
 بر عبارت مغلط و مآول که عقول مشکل کشای دانشندان پس از تفحص بسیار هم در حل آن عاجز
 بی تأمل و تفتق نظر خبان بیان نماید که مقصد و مطلب اصلی آن همان باشد - بدیهت اول بکلام
 نهایت فهم بخود آن بلند مقام - اول و آخر هر مکتوبی - بخدا معلوماتش ظل علم یزدانی -
 و اولند مفهوماتش بر تو الهام ربانی برین خدائی که ابا عن جد امارت دنیوی را هم باو
 عطا فرموده - متصف بصفات درامثال و اقوان نموده امیر عالی مرتبت خدا ترس
 خدا پرست خدا دوست کریم و جواد جوانمرد خوش خلق و نیک نهاد نواب نظام علی قلی
 میرزا محمد علاء الدین احمد خالص صاحب در لازالت شمس حیات و اقبال طالع و نجم حلاله علی
 سفارق العالمین ساطعه - امیری که کارش همه بار باب صدق و صفات و گفتارش
 جلد پسندیده عرفا شوقش بدیدن کتابهای صاحبان و دوشش بلا خطه کلام کاملان
 عمرش دراز و بخت بلند باو دمساز باد بحرمت النبی و آل الامجاد آدم برین خد
 دوق و شوق کتابی پراز گهر ابدار طریقت و لایکی شاهو حقیقت مصطفی حکیم غریق بحر تو
 و معرفت الهی حکیم مجد الدین سنائی معروضه بحدیقه که در حقیقت حدیقه است پراز گلهای
 رنگارنگ حقایق عرفانی پیش نظر و الایش بود که ناگاه از طهم غیبی بالهام لاریبی
 بگفتن شرحش مہم گردید النہ لئلا کہ تجن سعی طبع رسایش نوبت ختم شرح باب
 آن رسید - حتماً شرح انشراح بخش صدور حقایق گنج و تشریح بیان نش نور افرا

و لهذای معرفت معمور - فصاحت عبارتش فصاحت دل فصاحت - و توضیح مطالبش
و فصاحت نفس و فصاحت - الغرض پس از تصحیح و تنقیح چون خاطر گرایش آرا
مطبوع ناظرین و الا دستگاه و خدا جو یان معرفت دستگاه دید غزم طبع آن
منقوش طبع عالی فطرش گردید تا بچو نور گوه طور با طراف عالم خشد قصه کوتاه
غزم طبعش همان و الطباعش همان همیشه طبعش با هتاه تمام صورت تمام گرفت
از اینجا که مطبوعیت خاصان حق خبری از مقبولیت بارگاه مطلق میدهد و سعی
هیچ خبر گال را یگان نمیرود و بزرید خدا جل شانه نه آنست که جزاء آن منحصراً
بر عقبی است بلکه در دنیا هم منطبق لازم الوثوق لهم البشیر فی الحیوة الدنیا
و الآخرة خوش خبری است و آن اند لا یضیع اجر الحسین ان گوشت به ظهور معنی
این آیه و اخیه کریمه زبانی جناب کمال انتساب معرفت قیامت باشد مصداق اولیک هم
المستوفون و بشیر بان اولیاء الله لا خوف لعلیم و لاهم یخزون رموز دان روافض حقانی غزنیه دار غرض
عرفا عالم با عمل اهل کمال احکام شریعت غرض مقتدا می این صفیا نعمان ظاهر جنبید باطن شاد و بحر
داعبد ربک حتی یطیک ایقین حضرتنا و مولانا رکن الدین جصاری کان ظلاله دایماً مبطوطاً علی
المفارقی المتقین المسترشدين فی ایوم الدین منبیره معرفت و تیر و قطب عصر خویش قص خاتم اولیا
معنا اندیش محب رب جلایا منظر خلعت خلیل حضرت شاه اسمعیل قدس الله ستره العزیز که در این
آیام و اوقات و برکت فراقتبهار و بودند بلکه اکثر اوقات بنجام گفتن شرح تشریف شریف از زبانی
بر کتهای و سعادت محاسن افزوده و دریا شد که جناب مولانا و حالش بیخوابی حدیث
لهم من النبوة الا المبشرات و البشیرات الربا و الصالحه - منصرف بدیدن رویا صالحه و

که بطاعت صاحب دینی صفای باطن و سیر مقام عالیه آن نعم عین شباری با خدا و ضرر چندیم از بیداری
ما شکر توان شمرد و مانند خواب هم تخیل بخیا لا و وسوسه شویا مثل الاضغاعا و لهند گمان بخوان برود گرد
و خوابی بشارت افزا میدند الله بندگان و در وقت بروز و یا صادق قریب صبح صادق که محل ورود و تجلیات
و نزول انوار و برکات حضرت و عیسی است بود بعینه که ما خوان بشارت باب همان عبارت که مولانا
مبارک خرد مرثیه بکتابت نموده لطف فرموده اند بلا تغییر و تبدل الفاظ در تحریر می آرد و بسیار استغفار
و افاد و ناطق حقیقت آئین میگرد و وهول هذا قریب صبح صادق خواب دیدم که چند مردم از صالحین
بلباس سفید که بعضی از آن لباس بل عیسی و بعضی لباس عجم در طبع تشریف آوردند ما جلوس برای تعظیم شایسته
خواستیم که از ایشان پرسیدیم که از کجا آمده اید فرمود بر استند شرح حدیقه که کواب علاء الدین تصنیف نموده
آمده ایم تا در حضور قائم المصلحین خوانده شود عرض کردم که حضرت چگونه خبر شد فرمودند سنا صاحب خبر داده
و الا ان شجره اجر اشهر را بر آوردند یک کس از انانان بر چه سفید را بر برد و خود گسترده و اجر اشهر را در آن
پارچه سفید پوشید و بر سر خود نهاد و گفت الحمد لله علی ذلک رکعتی الخ من حقیر را قصیر آلوده رنج و محن المعروف
بمرز صفت کن گمانش از حضرت حق مرزیده با و غایب گشتش خبر شود مضمون خواب بشارت شگون بی تصرف خود در
الفاظ و عروج عبارت مکتوبه است که کرده بنام مولانا فکیر بخشام و در ج کرد آن بر ختم تا در بیان خواب که می بینی سوز
و کسی حجر گمیر و گشتی ننهد نعم شرحی که ذکرش تا اعلی رود و مقبول را بیا با بارگاه عرش شایسته جناب مصطفوی
الحق صریح که بدو اخلاص و خلوص و بختی نه هم بر بی با کفین شرم حد نسبت این شرح فایده نوازی بسیار
التحلیص بعلمانی که ذکر او صافش ناگزیر شده را احاطه و شایسته دیگری و داده باشد - بجهت که این
فنا نعم است که این فرود خوش کن جان ما - خداوند تعالی بکرم قبول قبول تبارک این همه بزرگوار
محبت خود محمود و در فضیلت خویش ثبت شدیم و سرور دادیم مع فرزندان بر او را از دنیا دین بهره رسد

در این خواب صاحب دینی صفای باطن و سیر مقام عالیه آن نعم عین شباری با خدا و ضرر چندیم از بیداری
ما شکر توان شمرد و مانند خواب هم تخیل بخیا لا و وسوسه شویا مثل الاضغاعا و لهند گمان بخوان برود گرد
و خوابی بشارت افزا میدند الله بندگان و در وقت بروز و یا صادق قریب صبح صادق که محل ورود و تجلیات
و نزول انوار و برکات حضرت و عیسی است بود بعینه که ما خوان بشارت باب همان عبارت که مولانا
مبارک خرد مرثیه بکتابت نموده لطف فرموده اند بلا تغییر و تبدل الفاظ در تحریر می آرد و بسیار استغفار
و افاد و ناطق حقیقت آئین میگرد و وهول هذا قریب صبح صادق خواب دیدم که چند مردم از صالحین
بلباس سفید که بعضی از آن لباس بل عیسی و بعضی لباس عجم در طبع تشریف آوردند ما جلوس برای تعظیم شایسته
خواستیم که از ایشان پرسیدیم که از کجا آمده اید فرمود بر استند شرح حدیقه که کواب علاء الدین تصنیف نموده
آمده ایم تا در حضور قائم المصلحین خوانده شود عرض کردم که حضرت چگونه خبر شد فرمودند سنا صاحب خبر داده
و الا ان شجره اجر اشهر را بر آوردند یک کس از انانان بر چه سفید را بر برد و خود گسترده و اجر اشهر را در آن
پارچه سفید پوشید و بر سر خود نهاد و گفت الحمد لله علی ذلک رکعتی الخ من حقیر را قصیر آلوده رنج و محن المعروف
بمرز صفت کن گمانش از حضرت حق مرزیده با و غایب گشتش خبر شود مضمون خواب بشارت شگون بی تصرف خود در
الفاظ و عروج عبارت مکتوبه است که کرده بنام مولانا فکیر بخشام و در ج کرد آن بر ختم تا در بیان خواب که می بینی سوز
و کسی حجر گمیر و گشتی ننهد نعم شرحی که ذکرش تا اعلی رود و مقبول را بیا با بارگاه عرش شایسته جناب مصطفوی
الحق صریح که بدو اخلاص و خلوص و بختی نه هم بر بی با کفین شرم حد نسبت این شرح فایده نوازی بسیار
التحلیص بعلمانی که ذکر او صافش ناگزیر شده را احاطه و شایسته دیگری و داده باشد - بجهت که این
فنا نعم است که این فرود خوش کن جان ما - خداوند تعالی بکرم قبول قبول تبارک این همه بزرگوار
محبت خود محمود و در فضیلت خویش ثبت شدیم و سرور دادیم مع فرزندان بر او را از دنیا دین بهره رسد

افادات خاصه

یا فتح

صفحه اول - ای درون پرورد برون آرا ای خرد بخش دی خرد بخش
 درون پرورد مراد از درون دل عارف است که بمعرفت حق پرورش یافته و خرد
 نه خرد ظاهر و نه عقلی که افاده صنعت و حرفت کند و این است عقل معاش و خردی که
 یگانگی فهم است آنست عقل محاور و عقل عارف معنی آن باشد که پرورنده باطن و آراينده
 نباشد مگر صانع بی همتا - چه صانع را در اتمام مصنوعات اگر کمالی حاصل باشد جز این
 ظاهر مگر آرايد - نتواند که در باطن چیزی بکاهد و بیفزاید و اما این صفت در صنعت کمال
 خاصه ذاتی باشد که صانع حقیقیش نامند - همان جهان یاد داری و از راه نزدی که پرورش
 درون مراد از عطیه است که از فضل محفّه خویش در افراد انسانی که بهترین موجودات مصنوعات
 و مقیض و وسطه ظهور نفس کل است بعطای ادراک و تعقل و حسن سیرت و تحمیل بخشیده -
 و تشریف گرانمایه *إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً* - که در سوره بقره واقع است یافته -
 و برون آراستن ظاهر است که نظر خوبی حرکات و شایئ فرموده - و این هم خاصه ترکیب
 انسانیت که کمال حسن و صورت را در مادّ طین که مایه تخمیر این طاسم تنگ است به تناسل اعضا
 چنانکه از ویاده انتقال در جز و صنعت نظر به تکمیل آن راه نباشد جلوه گر ساخته - نه بینی که خالی
 بیکر تیر و سیرت بجمالی که دانی و بجا ریکه بینی نوامندی نظاره و نظر است و از اینجا است که نغمه
لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ شورو در طه انداخته و این در سوره تین واقع است

اگرچه تقویم مراد از احسن حالات و اوضاع است که شعار باشد اما کیفیتی دارد که حاوی
 جمیع صفات حاصله انسانیت بجامعیت که آن دثار است و معنی مصرع ثانی خود پیدا
 که در جمیع موجودات فروغ نورانی که آیمنی درخشانی است و فیض آن در جزو و کل صورت معنی
 جاری و ساریست و آن خرد است که شمع الهی تعبیر بدان میرود هیچ یکی از مصنوعات عاجز باشد
 موجودات عطا نشده - اما بر سبزه بختودن خاصه ذات منعمی است که یکم که چون انوار الشریک و بد
 بقره اندوز آیند و نعمتهای را بندگان بکارانند و کار نما سازند - چه بختودن بعبی رحمت آورد
 بختای صیغه امر از بختودن و اینجا بترکیب فاعلی واقع شده - بنادان آنچنان روز می
 که دانا اندران حیران باند مص

صفحہ ۱۰۱ عرش با فرش جزو سبده است ۱۰۱ - امام برحق پیشوای مطلق قلند کبد
 بتول سبط رسول سادس آل عبا جعفر صادق امام الاصفیا علیه و علی جد و اسیب سلام
 فرمود هذه قبته الناس و هذه قبب کثیره - چنانکه حکیم خود در جای میفرماید آسمانهاست
 و رولایت جان - کار فرما آسمان جهان - پس ظاهر است که از عرش تا فرش از مبدهات و بختای
 جزوی است انکل - عقل با روح شتابنده یکی است از بارگاه اولسوی عالم و این هم عقل است
 که تابع روح باشد و آنست عقل عرفانه مراد از عقل که تابع نفس است و آنست عقل جمل که ما میم
 اگر از حق گذریم ما و شما میم ۱۰۲ -

صفحہ ۱۰۲ نامهای بزرگ محترمت ۱۰۲ - و این باعتبار خواص است - نه مگر از من بختودن
 اگر گاهی بزرگ کسی از ان توانسته باشی چه اکثر بطریق اعمال و اشغال بکار آیند و منفعت بخت
 چنانکه فرمود علیه السلام تَفَكَّرُوا فِي اسْمِ اللَّهِ وَ آلاءِ اللَّهِ وَ لَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ
 صفحہ ۱۰۳ کنز و دین هر دو در دست پویان ۱۰۳ - سه اختلاف کفر و دین آخر به یکجا میرسد

خواب یک خواست باشد مختلف تعبیرها - و جای گفته شود ریده باشد که در معنی سفته در حیرت و الحی
که دشمنی کفر و دین جبر است + از یک چراغ کعبه و تجا ز روشنست - حسن دهلوی گوید که از آن
سجده که در پیش بتان میکردند + همه سوره پود و همه روسوی تو بود همه

صفحه ۳ - لا و هو هر دو زان برای یکی است عبارت از مرتبه اطلاق است که سلب
و ثبوت در اینجا نامعتبر باشند و بحضرت غیب هویت مفتر گردد که مرتبه عاقل است پس طاعت
که لا و موجب و کسبه نمی آیند چه آن مرتبه گنجایش زیر نفی و ثبوت نیست و جزا حدیث نامعنی
لَمَّا قَالَ ابْنِي صَلِّمْ اِذَا سُرِلَ اَيْنَ رَبِّنَا قَالَ فِي عَمَاءٍ فَوْقَهُ هَوَاءٌ وَ تَحْتَهُ هَوَاءٌ
چنانکه علما بر آنند که لا بشرط شیئی و بشرط لا باشد + ای زوهم غیر غوغا در جهان انداخته
گفته خود حریفی و خود را در گمان انداخته همه

صفحه ۳ هر کجا عارفیت در همه فرش ساله و این تعلیم است باز نادرستی بنیادش و بر بحر عرفا
تا بنده گوهر معدن صدق و ایقان جناب علی مرتضی امام اول علیه السلام که فرمود سلوینی
عقادون العرش و این منزلت خاص است که غیر چون او می را حاصل نشود همه

صفحه ۳ و ارب عقل و لهم الباب ابداع ایجادش از لاشی دزد و حکما ایجادش
بلا ماده و مدت و اختراع ایجاد مطلق و انشاء هم برین منوالست همه

صفحه ۳ دل عقل از جمال او حیزه الی مراد از عقل عقل کل و عقل اولست و آن جبر است
یا فلک الافلاک و عقل حقیقت انسانی را گویند به اجنبت که مغیض و واسطه ظهور نفس کل است
و آنرا بچار نام تعبیر رود عقل کل - قلم اول - روح عظم - دایم الکتاب - و آرزوی
حقیقتی که هست آدم عقل کل است - جو صورت نفس کل - اما بر مذہب فلاسفه جوهر مجرد باشد
از ماده که عقل کل نامند - و بر مذہب صوفیة کرام نوریت حقیقی که در آئینه پیکر حضرت ختمی نبایی

بلوگر آمده یا روحی که برش مسلط نباشد چنانکه فرموده اول ماخلق الله نوراً - و هم

جای فرموده اول ماخلق الله الروح و جای فرموده اول ماخلق الله القلم ۴

صفحه ۴ - نفس در موکبش کرد و زینت ای - موکب سواران مجموعه خاص که در زبان فنگی

اروئل گویند - و نیز احشام و آئین سوارهای سلاطین - اما که دوز کر بندنت که در اصطلاح

اصل بند بیخی خوانند - و عرب از انطاق گویند ۴

صفحه ۴ - نیت از راه عقل و هم حواس اله حواس خمسیه است که سائمه و با صره و ذلعه

و لاسه و شامه باشد - آری تا عقل و هم حواس اله حق نشود در مرتبه قرب فرایض سالک

حاصل نگردد - از راه عقل و هم حواس خدای شناس نمیشوند - چه در آن مرتبه حق

فاعل است و بنده اله او در آن صورت بمقتضا فاعلیت حق تعالی شناسای گشته خود

خواهد بود - پس لازم آمد که از راه اینها جز خدای بیکس خدای شناس نیست و آن زمان

خود اینها بدل شوند و باین طریق از راه اینها خدای شناسی حاصل آید و ما یزال عبدی ۳

صفحه ۴ - هر چه هست گفتی از این بار اله مان با داری که هست آسمی گیت - و موجود حقیقی

تعالی شانه الله اکبر سبحان الله عما یصفون - باقی هستها هستی موهوم هستند پس هر چیزی

که از اصلی و ذری هست - آری هست او از مجردات مادیات باشد هست گفته باشی صدق است

که او را شریک سبحان تعالی دانستی - باید که ازین مقدمه باهش باشی - و معنی اول او را شریک

از هستی حق تعالی شانه هر چیزی بشود خود ساختی - و در تصور و عقل در آوردی و باین

طریق او را هست ندستی و او را شریک گفتی چه حق تعالی غیر انت و بلوچی من الوحیه

گفته ذات او متقل و متصور نیست که قال امام الخاسن باقر علیه السلام کما میزنوه بعبکم

و اما تم فیه مخلوق منکم مردود الیک ۴ هر چه اندیشی بری رای فاست ۴ آنچه در اندیشه ۴

۲
یَقْتَرِبُ إِلَيَّ بِالْقَوَائِمِ خَيْرُ أَجْنِبَةٍ قَدْ أَجْنَبَتْ
كُنْتُ سَمْعَةَ النَّبِيِّ لِيَسْمَعَهُ بِهِ وَيُبْصِرَ الَّذِي
يُبْصِرُهُ وَيَلِيَهُ الَّذِي يَبْطِشُ بِهِمَا وَذِيهِ الَّذِي يَشْفَعُ

آن خداست - و فخر بنبر امام رسل حضرت ختمی بنای علی علیه الصلوٰه و السلام فرمود - و انّ
 یُنْفِیَنَّ عَلٰی قَلْبِیْ وَ اِنِّیْ لَاسْتَغْفِرُ اللّٰهَ کُلَّ یَوْمٍ سَبْعِیْنَ مَرَّةً - و آنی که عصمت بنی ثابت است
 آنرا آنچه اشیاء درستی بنیاد بدان رفت که استغفر الله کُلَّ یَوْمٍ از آنست - که در آنی و در لحظه
 آنچه از حقیقت انوار ذات بخت مشهود حضرت ختمی بنای میگشت و نظر بان پرستش
 میفرمود - آنرا در پرده و دیگر در آن دیگر از نور جلایی ذاتی کشف میشد و تجلی نوری بالاتر
 از ان مرتبه مشهود جناب و میگشت - که بتوقف در مقام اول عبادتی که بمقتضای شناخت
 نشاء اول کرده بود بعد از انکشاف مقام ثانی از ان استغفار میکرد - و از نجاست که تجلیات
 حق عزوجل هم مکرر و هم خفایت پذیر نباشد - و این حالت مخصوص این نشاء است
 و تا ابد الابد حال بر بنیاد خواهد رفت هر گاه بنی صادق را با همه قربتی که دارد حال این
 و در مقامی و مرتبه قرار گیرد و دیگر اگر از هستی حق هر چه متعلق و متصور گرداند شریک و انباز
 گفته باشد ز بخار گرد این خیال نگردی و حق تعالی را آنچه در تصور و نقل آید غیر آن بشمارد
 و را او را و نعم و را او را و نعم و را او را و نعم

صفحه عشق را داده هم عشق کمال آید است که عشق از امور نسبی است طرفین را از هم جدا
 نه یکطرفه اینچنانکه گفته اند سه تا که از جانب معشوق نباشد کشته به کوشش عاشق بیچاره
 بجای نرسد - محرم اسرار قدوسی را ز دارد و فقر تقوی جلال الدین می فرماید سه لیک
 عشق عاشقان تن زده کند به عشق معشوقان خوش فریه کند - باید دانست که از عشق دو جا
 دو نام رفت مراد از عشق اول عشق عاشق است و مراد از عشق ثانی عشق معشوق - چه عشق
 میکشش معشوق در عشق کمال بهم نرسد - و اگر گوئیم که مراد از عشق اول عشق است -
 و از عشق ثانی ذرات باری عزرا همه بوده - چنانکه عراقی رحمه الله در لمعات عشق را بدین

عشق را بذات حق سبحانه تعالی التفسیر کرده میخوانیم گفت که این صفات کامله را بذات مقدس خود
 کمال بخشیده. اما اطلاق عشق حقیقی وقتی میشود که بذات حق سبحانه تعالی متعلق باشند به غیر
 اما معنی مصرع ثانی نیست که عقل را که محتاج اخلاق ابواب ظاهر و باطن است بهمان عقل باید ساخت
 چه عقل در وادی نظر و استدلال افتاده است و بهمان استدلال عقیده بای او شده به بای
 استدلالیان چوبین بود و بای چوبین سخت بی تمکین بود. و این کلیه است در تفرقه حال
 عشق و عقل چنانکه گفته که حق تعالی عشق را مکمل بعشق ساخته. ای عشق را بنفس عشق کمال داد
 و این کمال رتبه عشق است که در تکمیل خود محتاج بغیر نیست و خود نفس او تمام خود اوست -
 اما عقل را بعقل عقل کرده چنانکه از معقولات محدوده گام فراموش نمیتواند نهادن
 نه قادر بر تکمیل است و نه خود کامل قادر و از بیجا است که تفادتی در رتبه عشق و عقل بهر سید مهم
 صفحہ عقل حقیق تبخیر نیک است و عجز در راه او شناخت نشنا - کما قیل العجز عن
 الاوراک اوراک - اما در نسخه مطبوعه بی این شعر ایجاب یافتیم - عقل حقیق تبخیر نیک
 تباحت و عجز در راه او شناخت نشنا - عقل حقیق تبخیر نیک است که عقل حق تبخیر
 چنانکه امکان عقلی بود بگذارد اگر چه بجای رسید که می بایستی رسید اما گوئیم که نیک بتا
 و خوش تباحت و لیکن عجز در راه او از ضعفی که داشت سخت خویشتر را شناخت چنانکه
 در خویش زود شناسایی کامل نیافت پس او را شناخت - از عجز مورد رحمت و موصل
 به قرینت کما قیل الحیرت فی المعرفة معرفة مهم

صفحه بدلی عقل کی شاید الی دلیل عقلی غیر لفظی مهم

صفحه آتی شده در بنها و خود عاجز الی تو که در علم خود زبون باشی الی چون ندانی سر شناختن الی
 سخن دو بیت اول که از مضمون من عرف نفسه فقد عرف ربه ناشی است ظاهر است -

معنی بیت ثالث آنکه ذات مقدس الهی را اینا که حق معرفت است و بدلائل عقلی و نقلی مشخص شده توانی شناخت پس با حق او را چون تو هم کنی - و بتقل خود طریق جنت او را بنوعی معقول ساز و حال اینست که ذات او تعالی شانه غیرش در صورتیست که تو ساز و اگر ساختن را بمعنی صنع گفته شود می باید گفت که کسی که بخواهد بتوان شناخت صنع او را که در خور تقدیس و تزیین اوست چون تو هم توان نمود - چه بسیار از معنوعات او مجهول الکفایت واقع شده و علم ما محیط آن نمیتواند بود

صفحه ۶ غایت عقل در شرح حجت الهی تلمیح است بر رب زدنی تحیر آنیک باید دانست که راز دل اسرار قدس حضرت ختمی پناهی صلی الله علیه و سلم با همه علوم مرتب صورتی و معنوی کمالات خاصه مخصوصه ظاهری و باطنی در نهایت حال زدنی تحیر آفرموده باشد عقل در راه معرفت حق تعالی جز جبرتی بیش نخواهد بود - چه عقل در دلبستان عرفان که مخصوص ذات انبیاست جز نوا آموز طغلی بیش نیست نکته یاب این قدسی نگارش علامی در مصرع ثانی بجای عقل در نسخه خلقت هم دیده میشود اندک لفظ غیرت را اسنادی بدان رود باین معنی که تا غیرت اصل تا ^{طینت} و سرایه جبلت نباشد بر پستاری احدی در خور نه افتد - و بسبیل حصرو انحصار در عقیده عامل بود ای ایک نعبه و ایک نستعین میگردد چه قابل تبعه و الهه شدن یا مخلوقی را که فاعل بدفع مصار از خود نباشد مثل آفتاب یا بت پرستیدن از کمال پیغمبری و تنگ و شرم بی ناموسی است چه با وقت نیز عالم آرائی عبار زده کثوف و ضحوت میگردد - و با مال ذرات و سحاب میشود و نمیتواند که چنین مضرتی از خود نشستن دفع سازد و بر چنین منوال است صنم و شن که جماد محض است و در حقیقت لا ینفعکم شیاً و اذینجا است که انبیاء علیهم السلام و انما که یحیانه شناسان ^{حقیقت} و عالمان احکام شریعت ناموس عالم اند - و برید بارگاه صمدیت جبرئیل امین ناموس اکبر را

همین غیرت است که معنی این مراتب شده در آئینی پر پرستش همچو خودی نگشته و از نجاست
 را از توفیقات ازلی و هدایت لم یزلی در پرستش بی بهر محدود حقیقی بدو دانند که ذات مقدس است
 له بی مثل مانند و بچگونه چون بی شبهه بی نمونی است و اگر اسناد بجای کنیم غیرت را میتوان گفت
 له ان سعدا لغیر و اما لغیر من سعد و الله لغیر منی منظر اسماء و صفات حق است پس
 هر غیرتی که در افراد انسانی و دیوت شده بر تو غیرت نوری خواهد بود که جامع فدا شود
 سه زان سبب عالم غیور آمد که حق - بر تو در غیرت برین عالم سبق - او چو جانست جهان چو
 کالبد از جان پرید نیک بد - اگر غیرت حق در رفع مظلومات فاسده و تحلیات باطله و تالیات
 لا طایفه معاون مومن و پستار ضاعه بارگاه صمدیت نشدی کدام یک ازینها بر جاده استقامت
 راسخ قدم بوده و از شرک و کفر مصون مانده - و غیرت بمعنی جهل است و این جهل خود جهل در لور
 که عین ادراک است

صفحه ۶ - آن اعدائی که عقل دارند و فهم - و آن صمدی که حشمت و دهم - مان و مان دانسته باشد
 که حق عز و جل واحد عددی نیست چه واحد عددی محصور است و قنای و ذرات بحت منزله است
 از حصر و تنای - چنانچه احد ابن یحیی رازی پرسیدند که احاد جمع احد است گفت معاذ الله
 احد را جمع کجا باشد - و اگر باشد جمع واحد باشد بدانکه احد یگانگی است و ذرات خویش و ذاتی است
 در نیلانی با هم رسته که از یکی جدا نتوان کرد - چرا که در آن مرتبه لحاظ صفاتی نباشد و بعضی
 به نسبت در معنی احد و واحد تفرقه نکرده اند اما برخی معنی احدیت که سلب اعتبار است
 و بعضی احد بخداه اند - و معنی واحدیت که به ثبوت اعتبار است در معنی واحد اعتبار نموده اند
 و این است تفرقه اگر بیاری - صمد و رقت اطلاق کرده شود بر چیزی که اورا جوف نباشد
 چنانکه نیز صمد و لیسین بچون یا دارم که روزی در صحبت ادیب بسبب فاضل ارباب معقول

و فلسف فخر الاعصار افتخار الادوار مولانا بالفضل اولنا مولوی فضل حق که جانش بسینو با
 جاداشتم کی از طلبا که در نظریات و طبیعیات طبع ارجمند و نظری بلند داشت - آنچه
 صد پُرسید فرمود که صدرا در هندی شُوس باید دانست و آن چیزی باشد که نه از دُک
 و کشیدن توانیم - و نه در و فرودن و دیدن انیم - اما صد بمعنی ملاذ و ملجا آمده چنانکه
 الله الصمد و لیکن حاصل معنی صمد که در آن احوال منعقد شده بر زبان رفته بی نیاز است و صمد
 بی نیاز است مرکز دایره حقیقت قطب سما و تحقیق عارف کامل و اصل شیخ عربی رحمه الله
 در آخر قصص الحکم در نفس حکم صمدیه در کلمه خالدیه فرموده - و این است غایت غیر مشهور
 چه از وجود پیغمبری که فیما بین فترت آخر مبعوث شده باشد کسی کم اطلاع دارد - و سی که
 سر و فقر باب تحقیق است فرماید - که بعد از رفع روح پاک و کلمه الحقیقی عیسی ابن مریم علیه
 و علی بنی اسلام و پیش از بعثت معلومه آرائی افور شد بذات مقدس حضرت ختمی پناهی
 چنانکه ابن سنان در بلاد عدن بفرست نبوت اختصاص فرمود چون او علیه السلام مظهر اسم
 صمد بود و ذکر بر آن طبعی میشد و قوم بسوی او در مهمات مختص شد حکمت صمدیه بکلمه او -
 و او علی بنی اسلام چون اطلاع یافت که حضرت خاتم انبیاء را بمقتضای - ما رسلناک الا
 رحمۃ للعالمین دعوت کاظم مبعوث گردانند و عموم خلائق بشرف متابعتش از تیه بخوان
 و ضلالت بر سر نزل هدایت شد از حضرت غرت استدعان نمود که او را نیز از دعوت عامه
 حظ وافر باشد و قبض و حشر اجل مسمی نموده آید و بعد از امانت احیا کند تا عامه را از
 برزخ که میان دنیا و آخرت است و برائی العین مشامه کرده انباء و اخبار نماید چه عامه
 انبیاء میکنند انباء و انبیاء را در احوال برزخ با بین الموت و البعث مثل انبیاء ایشان
 مرانبا کسی را که خبر دهد بعد از موت و تاثیر مثل این حالت در ایمان عموم خلق داخل و بالغ

واد علیه السلام اظهار نبوت در دنیا نکرد کما قیل لما قال خالد علیه السلام فی قومه صمّا
 محتاجاً الیه بما یرکب لکنهم یستندون الیه فی کل حاجته وکان منظرهم للاسم الصمد وذاکرا ربّه
 بالاحد للصمد خففت حکمتهم الصمدیه بکلمته اما حکمت خالد ابن سنان کما قال شیخ العربی
 فانّه اظهر بدعواه النبوة البرزخیة فانّه بعد ما ادعی الاخبار بما هنالك الابلع الموت
 و خالد ابن سنان در عدل بوده او یکی از چهار کسست که با من جناب مسیح و حضرت
 ختمی نباهی علیه الصلوة بوده و او اظهار کرده بدعوی نبوت برزخیه آسمی احوال برزخ را
 که در میان دنیا و عالم آخرت و خالد دعوی نکرد اخبار احوالات عالم برزخ را
 مگر بعد از موت - از جهت آنکه تا زمانی که کسی درین عالم است از احوال آنجا نمی آید
 نتواند کرد و ادخاسته بود که بر سبیل بصیرت و بینائی اعلام کند فامر ان یشیش
 ویقال فیخبر ان الحكم فی البرزخ علی صورة الحیوة الدنیا پس امر کرد اتباع خود را انیکه بعد
 از رفتن از دنیا قبر او را بشکافند و از وی سوال کنند پس او خبر میکند از احوال برزخ که حکم
 برزخ مثل حکم حیوة دنیاست و اصلا تفاوت نیست در تألم و تکلف و تفاوت و سعادت
 گویند دختر خالد بنجدست حضرت ختمی نباهی آمد جناب وی علیه السلام ردای مبارک خود بگفتند
 و او را برداشته و فرمود یا بنت نبی اضعه قومه و حضرت ختمی نباهی سوره اخلاص
 بخواند و گفت که پدرم این سوره را بسیار بخواند - پس از آنست که حکمت صمدیه را بکلمه خالدیه
 تخصیص فرمود علیه السلام انی اولى الناس بعیسی ابن مریم فانّه لیس بنبی و بنیه نبی
 اینجا مراد از بنی به غیر نیست داعی خلق لبوی حق صاحب الشریعة المستقیمه - بعضی بر آنند
 که در زمان خالد آتش عظیم از مغاره پدید آمد که ضرر و زروع همه پاک بسوخت و قوم جاد
 و آنچه بود از مال و ستور و کله همه با آتش فدا رفت قوم بنجالد آمدند فرزندان را وصیت کرد

که من بدون این مغاره میروم تا آتش بگیرم شما باید که سه شب

مراند اکنید تا سالم سیردن آیم - و اگر پیش ازین نذازند مرا سالم

و درو بمغاره بخاد هنوز دو روز و دو شب نگذشته بود که ابلیس این را

در قوم پدید آمد - وصیت او را با خند - و سعی مغاره تا خند و همه بیک

وصیه زدند خاکه از آن مغاره بدون آمد اما الم بر سر مبارکش از هیچه ایشان

بآبی دانسان عتاب نمود که چرا وصیت را را ایگان گذاشتند آخر بود که چون من

مرا دفن کنید و تا چهل روز بر سر خاک منظر نشینید و پس از آن بر دژ جلم قطیعی ای رنگه

که مقدم آن حار نیز باشد انعی کرده دم بریده محاذی قبر من بایستد نگاه قبر اینک

و مرا بیرون آرید تا آنچه برای العین از احوال قبر و برزخ از یقین و رؤیت مشاهده

باشا گفته باشم - این گفت دجان داد و جانکه گفته بود کردند و خواستند که قبر او را

دور از زمین بکشند عیالش بر آن راضی نشدند و بحیثیت جاهلیت وصیت پدر را ضایع کردند

تا ابن المنبوش نباشند - چه در آن زمان بتعش و حفر قبر عار داشتندی - هم

صفحه ۶ نه افراد آن اندکی باشند و آنی که بحسب نظام ذات و اسماء و صفات از ترات

و تعینات مسکنه و ادانی و تکاثر در ذات حق عز و جل بهم نرسیده و پیش از ظهور خلق

و خلق آفرینش قلمی در ذات پاک نبوده است الا آن که کان و کان که الا آن که اندک

آنست که عدد یک اگر ادانی و قلت درو گنجایش پر است چه بینی و در اضعاف و

قلت او در تقسیم و تنقیص با همه اگر در یک ضرب کنند یک حاصل شود پس احدی

و آن یکی که نه در دو هم آید و نه در عقل گنجد بعد از ظهور در مظاهر که عین منظر است و مغایرتی

چگونه تعدد و کثرت درو میتواند گنجد و آن یکست که در وجود ممکنات از روی سر بیان از

ز عالم واحد عددی در اعداد ظهور کرده و ذاتش کبریا گزیده چه وجود حقیقی همان احد است
 و وجود ممکنات همه موهوم کُلّی ماضی الاثر باطل باید دانست که همان وجود مطلق است
 که در مظاهر خود بر سبیل غایت ساری و جاری است - چنانچه محدث دهلوی فرماید نه ساری
 نموده در همه اعیان چنان عیان - کز غایت ظهور نهانست در نهان و پیش از ظهور بود و
 و مکان نمی مع - بعد از ظهور هست علی ما علی کان و از نام و نشان که تواند نشان دهد و گویا
 هزار نام و نشانست بی نشان و نزدیک عارفان محقق محقق است و کوعین است و لیکن در اول
 سیفی بخوبی نسبت هستی گمان است و ای و اگر کسی بماند درین گمان همان و آن اگر نشد
 از خوشنیتن بخیر بگزارش مطلبی بلند که در گره از معانی باشد زبان بکشاید و آنچه از حقایق
 سرودنی نیست سراید اندام تاجها بر جانش از تیره دلان گوید نظر افتد چه اسم اگر از حسن
 خبرند - نامی است بی نشان و نشان فی است نام را رنگ دانسته باشی که سر خطاب بکیت
 بیاتنا بایم که این ستیزه با نفس خویشتم هست چه نگارش شرح حدیقه و تفسیر مطالب ارجحند تصو
 و سلوک که سر علوم جان روشن دی است در صورت ظاهر با من هیچ میرز بیچان که از قلد باضا
 ننگ خویشتم مناسبتی دارد که کفر را با دین و فتن را با ورع است - مذاقی که مردی ام
 لشکری پیشه - فن آبا می سخن و رست پیدا است که ناشناسی را با همه بیگانه از
 معرفت و عرفان آشنائی چه - و آبا بیگانه را با همه تیره کاریهای دنیا با تصوف و سلوک
 شناسائی چه - مگر سبب این پرواز بی بگام و ترک زنجیرش دل گر میهای لطف حضرت
 مولنا جی حصاریت بیگانه بین بیگانه جوئی بیگانه پسند بیگانه گوئی رکن المکتبه والدین که برکات
 انفس حضرتش شبهای تار اندیشه مرا مشغله دار هست ورنه من ز کجا وین بر و بال از کجا
 من که و تعظیم جلال از کجا - پس باید دانست که تا حرفی چند از نکات توحید و دو افر وحدت وجود

بتصریح سروده باشم حاشا اگر زنگ کدورت تیره هوایی مذاق و عنایه جمل از چشم بصیرت
 مردمک ننمیزد و نشانم - بدان و بشنو که وجود در جهان یکیت که واحد در اعتبار است
 واحد و شمار و دوست واجب الوجود و وجود واجب و هر چه جزو دانی و بینی
 و توی و داری گوئی و بوی و شنوی و شماری ماسواست و نقوش ماسوار انعکوس شده
 و انعکوس را ممکن الوجود خوانند و اینجا است که گفته اند سه هر چند از و نیم و یکین همه او یک
 مانند بیلی که تراشیده زجاج است و اما در علم اعتباری واجب الوجود را در هر طایفه از اینها
 تغییر کرده اند **تعیین اول وحدت است و تعیین ثانی بر نام احدیت** -
و تعیین ثالث را نشان تعیین می باشد و تعیین رابع را شالی گفته اند و تعیین پنجم
جسدیست که مادر بوده ایم و این است عالم آب و گل و این است حجاب اکبر بر دل
و این است در معرفت حق چون دریای و گلی ای شکل جزا شکل زنجار میزند که تعیین
که وحدت است بعلم اجمالی اعتبار یافته - و تعیین ثانی که احدیت است بعلم تفصیلی نام گرفته
و این است تعیین ثانی که باعیان ثابته و حقایق ممکن نام بر آورده - و این است تعیین ثانی
که سر از برف علم تفصیلی بدون کرده و خویشین را بحقایق ممکنات فراموده - اما تعینات
ثلاثه با آنکه روحی و مثالی و جسدیست عبارت از انعکوس حقایق و اعیان -
و زیباست که تعیین اول و تعیین ثانی را در مرتبه و جوب در آرد و آنرا علم محضه دانند
چون عبارت باشد از علم اما تعینات ثلاثه را تعینات خارجیه گویند چه آن انعکوس باشد
نه ذات واجب و نه عبارت از علم واجب و این تعینات خارجیه را که روحی و
مثالی و جسدیست در مرتبه امکان بکشند چه این انعکوس باشد نه ذات و علم
و این تعینات امکانیه که تعینات خارجیه بوده اند و ترتیب آثار و تکلیف احکام ثواب

و عقاب محل افتاده اند - که جایگاه باشد - و اما بجایگاهش گویند و مورد خوانند نزد
از اعیان ثابته - چه اعیان ثابته عبارت از علم است - و او از ذات واجب جدا نیست
بخلاف تعینات امکانیه خارجی - چه آن عبارت از علم و ذات واجب نیست بلکه
از عکس مفهوم و معتبر است - لفظ همه دوست از اینجا است که باعتبار اعیان ثابته و حقایق
ممکنات گفته اند - که حقایق ممکنات اشارت بصورت علمیه باشد - نه این است که موجودات
خارجیه عین واجب باشند تعالی شانه عما یقولون اما مسود و اوراق گویند
ترسان و درین راه بود لرزان به عالم از شور و شر عشق خبر هیچ ندشت هفته گنج
جهان غزوه جادویی تو بود - بار خدا یا بجان من چرا آویزند بموسیقی کلیم صبر استبزی
که رمز این هی الا فتنک از جان پر شور و زبان پر زور چگونه خاست -
بیات راحت ننایم و بشین تا جایگاهت افزایم به که چو خور دیم شبنمی است بزرگ
ذره آفتاب تا بانیم - و هم از اینجا است که تعینات خارجی در مرتبه امکانیه نهاده
و ذات واجب تعالی را با صفات او در مرتبه وجوب ثابت کرده اند چنانچه در تفصیل
این اجمال میشود ای اصل حق و یقین نکته بنم اسرار آن و این غریق لجه عرفان حیدر ثانی
امام ربانی مجدد الف ثانی که معاصر شیخ عبدالحق دهلویست رحمهم الله در مکتوبات خویش
فرماید که اکثر صوفیه علی الخصوص متأخران ایشان ممکن را عین واجب تعالی دانسته اند
و صفات و افعال آنها عین صفات و افعال او تعالی انگاشته اند و میگویند و نه
همه دوست شتم یا الله همه دوست - و مقتضای ایشان درین باب کشف و کبر است
شیخ اکبر شیخ الشیوخ شیخ الطریقه محی الملته و الدین صاحب فصوص که به شیخ عربی
نام برآورده و از طبقه ثانیه متأخرین صوفیه است آنچه درین سلسله از روی تحقیق

و تدقیق که لغات انوار مخفایه ضمیر صافی و هم از روی کشف و شهود که باریقه اسرار
فیوض آمیغی است از خامه و خاطر ریخته آنست که اسما و صفات و حبب تعالی بادت
حق تعالی در صیغیت سرسوده اند و همچنان در خوشتر عین یکدیگر نبر لوده پیر در آن موطن
اسمی و رسمی و تعددی و کثرتی پید نیست و چون تفرقه اسم و رسم از میان خاست تباین
و تمایز کجا باشد اما غایت مافی الباب اسما و صفات و شیون و اعتبارات در حضرت علتر
تباینی و تمیزی گرفته اند از روی اجمال و هم از روی تفصیل اگر تمیز اجمالیت همانا
معبر خواهد بود به تعین اول و اگر تفصیلی است مستی به تعین ثانی توان شد پس تعین اول
و حدت و آنست حقیقت محمدی و تعین ثانی احدیت باشد و اینست حقایق سایر ممکنات
و این حقایق را خود عین ثابته باید پنداشت و این هر دو تعین علمی که وحدت و احدیت
در مرتبه و جوب ثبوت شتافته اند و لاجرم بوی از وجود خارجی نیافته اند با جمله در خارج
غیر از احدیت موجود نیست و این کثرت شهوده که در شیم اعتبار بخارج سجد عکس اعیان
باشد که اعیان ثابته مراد از هست و از یخاست که ترتب آثار ثواب و عقاب ابدی
بر آن توان داشت و پنداشت - اما خود کثرت عکوسیه در خارج بر سه نوع قسمت پذیرست
قسمت اول تعین روحی است و ثانی مثالی و ثالث جدی که بشهوده
تعین دارد و همین است تعینات خارجی که در مرتبه امکانیه مثبت نموده اند و عبارت
نیز از آنست همین تعینات پنجگانه بوده - پس هرگاه در علم و خارج غیر از ذات و حبب
و اسما و صفات و حبب که عین ذات اند چیزی ثابت نشده باشد و صور علمیه عین ذمی صورت
نه شبهه آن و نیز صور منکله اعیان ثابته را عین آن اعیان گفته آید نه امثال آن تا گرفت
و ناگزیر حکم بانجا درود و چون متحد شود همه اوست گفته آید و اما الحق از جان سرزند

سه آن را زک در سینه نهانست و عظمت - بردار توان گفت به سبزه توان گفت -

اعلم ان الاول ما حصل به الفردية انما هو بعينه الثابتة لان اول ما فاض
بالفيض الاقدس من الاعيان هو عينه الثابتة والاول ما وجد بالفيض
المقدس في الخارج من الاكوان روح المقدس كما قال اول ما خلق الله
نوراي فحصل بالذات الاحادية والمرتبة الالهية وعينه الثابتة الفردية
الاولى ولذلك قال الشيخ الاكبر وانما كانت حكمة فردية لانه
اكمل موجود في هذا النوع الانساني ولهذا البداء بدلا امر و ختم و كما
و آدم بين الماء والطين بشر كان بشرا لا العنصرية خاتم النبيين
سه در دیده و دل از دل از دیده جدا بیجائی و چون می گرم در همه جای -

اما در وجود دیگری سرایش زفته که احتمال تعدد در کتب باشد - لا وجود الاله و لا موجود الاله
كل شيء في ذلك الا وجهه واليه يرجعون - محمود کاشی رحمة الله عليه که شیخ وقت است در ترجمه
حوارف فرماید که بجای ما که بجهل گفت تا معلوم شود که در وجود همه اشیا در وجود او امروز
ما که است در استقبال از روی شخص آتوالت مشاهد این حال بعد از مستطقی بآنت که در حق
محبوبان است که ما قال عز وجل انهم يرونه بعيدا و قريباً - مع با وجود تو در سن انبیا که هم
صفحه در روی تجرید و سقط نبود و غیر حق و بدو یعنی حق و تأیید او در روی سقوط است
و یا گوییم که در روی تجرید و یعنی جز این سقط نباشد چه در روی باعث سقط شده -
و در مصرع ثانی یکی بیا و عربیت که افاده معنی مصدری دهد - ای یک بودن و حده
لا اله الا هو صم

صفحه در او قدرت وجه نقاش اشارت بآیه يد الله فوق ايديهم - برود

سُورَةُ فَتَحِ در باب - وَجْهٌ بَقَا شَارَتْ بِأَيْمَانِكُمْ تَوَكَّلُوا فَتَحَ اللَّهُ لَكُمْ بَابَ الْوَيْسُوعِ
بِهِ يَبْقَى وَجْهٌ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ - نزول عطا شارت است
بحدیث حضرت ختمی پناهی صلی الله علیه وسلم - کَمَا قَالَ يَنْزِلُ رَبَّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى
كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثَلَاثُ لَيَالٍ الْآخِرُ ثُمَّ يَقُولُ مَنْ
يَدْعُوْنِي فَأَسْتَجِبُ لَهُ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيهِ وَمَنْ يَسْتَغْفِرُنِي
فَأَغْفِرْ لَهُ حَتَّى يَنْفَجِرَ الْفَجْرُ -

صفحه ۷ - قد می نش جلال قهر و خطر - الخ اشارت است بوضع الجبار قد میسه
فیها فیقول قط قط هَذَا لَكَ قَمْتَلِي - و مراد از قدم جماعتی باشند که
حق سبحانه تعالی مقدم ساخته برای دوزخ ایشان از شر خلق خود - چنانچه مومن مقدم است
بسوی خلد و نعیم - و گفته اند که وضع قدم بر شئی عبارت است از ردع و قمع - و گویند
مراد از تسکین نوران است - چنانچه گفته شود بمقام ابطال امری - وضعته
تَحْتَ قَدَمِي - و رجل عبارت است از زجر و این از جمله متنبهات است و گویند
که جماعتی است آماده برای دوزخ چنانچه میگویند رجل جراد ای جماعته - اما مصراع ثانی
اشارت است بمضمون این حدیث که فرمود قلب المؤمن بین اصبعین من
اصابع الرحمن ارشاه لا یثبت و ارشاه لا زاعه - اما مراد از اصبعین صفات
جمال و جلال است یعنی المؤمن در وصف است از صفات متقابل از قبض و بسط و فرج
و غم و هدایت و ضلالت اگر خواهد تعالی شانه ثابت در آن دل ابرایمان بدی
و اگر خواهد مایل گرداند از ایمان بسوی ضلالت و غیبت - و باز دارد از طریق
ارشاد و هدایت - اَللّٰهُمَّ اهْدِنَا اِلَى سَوَاءِ السَّبِيلِ وَ وَفِّقْنَا لِمَرْضَاتِكَ

فَإِنَّكَ تَصِلُ مَنْ تَشَاءُ وَتَهْدِي مَنْ تَشَاءُ وَأَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ - ۴

صفحه با وجودش زل برآید الم ازل لا بدایت که زمانی است که وجود زانیت درو نباشد - هم از فهم و قیاس دور - و هم زبان خیال درازتر - نه زبان ابتدا بربر - و نه زبان انتها کوثر - پس میگوید که ازل با همه شانیکه دارد با ذات حق تعالی شانه برآمده است بر آموخ کنی از قربان باشد که تعیین ابتدا در و راه یابد اگر چه نظر به پیش آمدن خود را یکله ای نیست اما نسبت بوجود حق که از شرف و اعلی است دیر آمده و میتواند شکر ازل مراد از قدیم زمان بی زمانی باشد ۴

صفحه کی مکان باشند زمین و زم الخ با مکان آفرین مکان کند الخ مکان بمعنی ادا شد و مکان در جای بمعنی مکان حکم عقل میباید گفت که مکان آن آشته باشد چه مکان مکان بودی بستی آن مکان که مکان مکان بودی و هم مکانی و هم چنین هم جزا گوئیم بر و تا مکانی که بودی تا زمانی که جوی آخر خبر از آن که امکان نیست باقی لازم آید و اگر بدست چه افتد و این طلب است پس ثابت شد که مکان مکانی نیست اما قدرت کامله از روی مقوم است چون محقق گشت که مکان مکان نباشد پس هر چه جزئی از آن مکان آفرین خود مکان چون باشد و بیت و م خیابان گلهای این معنی است چه مکان عبارت از سطح باطن جایی است که محاسن باشد و سطح ظاهر بخوبی چنانکه نه شبائین است یا بعد مجر و که نه شبائین است نه بعد مغر و که نه شبائین است -

صفحه ۸ - رقم عرش تجر تشریف است الخ یعنی تشریف عرش تعریف کعبه و تعریف تنکیر مقابل باشند و مراد از این تعریف اگر چه تعین است اما نه تعین ذات و نه بدین معنی که کعبه تقاضی تعین ذات است تواند شد بل از این تعین حتی تحقیق تعین است که حجت عبادت را مراد باشد چه نسبت که در کعبه و صفا و ابر است نسبتی است که در میان عبد و معبود و عباد و ابر باشد و این تخصیص از روی مصلحت است و مصلحت شرعی آنکه در نفاذ امر و انقیاد آن از جانب عبد سعادتمند و شقاوت منکر پیدا نشود -

و این پیدای تفرقه حق و باطل آئینه داراید ورنه - کافران سجده که در پیش تان میکردند + همه سوختند
بود و همه و سوخت و بود -

صفحه ۸ - لامکان گوی حاصل دین است + سر جنان که جای تحسین است - الحق این مصحح که حکیم بود
نازنی در جوانی واقع شده - که اگر دست باز نیم و جیمیم و خیریم جای تحسین شد چه جای جنان
و این زان است که در حکیم گفته اند چه ثواب اعمال صالحه و آن چه از مشروبات در حشرات واقع شود
خاید که الیه یصعد لکم الطیب و علی الصالح یرفعه - بفرا می که اگر صحت
و رجوع به لامکان نیست آخر قرارگاهش کجاست مگر در خانه آدمی آویخته باشی و آبروی معنی فحش
باشی - باش که حاصل دین گشت لامکان اکل تحسین است و تحسین کمال - من و خدا حکیم که خداش
با او با دو چوگان و دو گوی برد -

صفحه ۹ - یوم نطوی السماء و بر خوان - اشارت است بایه کریمه - یوم نطوی السماء
لکلی السجل للکتاب که در سوره انبیا واقع است -

صفحه ۹ - ما و سورا میان و نیم زنند - باید دانست که ما نشناسان یگانه بین پر وانه
ذات اند چون هم از نور خالص که ذات است زنند تحت ما و سورا پی کنند که این ما و سورا برای بین
مشا را لیه بکار آید و پدید است که ذات تحت هیچ شایسته و با ذات تعریفی معروف نشود
چه آوات در مرتبه غیبی است نمک شود و در حضور - و از نجاست که این مرتبه گنجایی ذرات دارد
و از نجاست که قطع این اشارت لازم افتاد با سر زلف مجموع پرشای خویش که کوی جانی که یکایک
همه تقریر کنیم -

صفحه ۹ - در فی قالب قدیمی او + طبع فی باعث کرمی او - در نسخه خطی که از بعضی یقینم این شعر را بطرز
نوشته آمد دیده ایم باید دانست که در عبارت است از نسبت امور مکتبه ثابته مقدمه با امور متغییه

مانند نسبت عقول با فلک و زمان امر است که نسبت کرده آید فی موی می صور حادث را چنانکه
گوئیم که فلان حادثه در زمان فلان واقع شد پس مراد است که قدم و از ان عالم نیست که تعبیر آن بدرکنیم -
و کبری و طبیعتی نیست که و را اختیار و باشد و بحسب طبیعت بی اختیار از دو صادر شود بل اختیاری است
چو کردگار در افعال خویش فاعل است مختار - آنچه خواست کرد و بیاورد آنچه نخواست نکرد و بجاست -
و این ابطال نه است بلکه **فان شاء فعل و ان شاء ترك سبحان الله تعالی عما یقولون**
علوا کبیراً - ص

صفحه ۹ - عقل باشد مخلوط و بهم محیط الم می تواند شد که از خلط مراد اخلاط اربع هم باشد -
چون ترکیب آن کبر و انکسار وجود یک عنصر است که مری باشد و آنست که کثیف و مشبوه -

صفحه ۹ - زرق تیس محرقه بخورد - محرقی یا کسر دره که از کرباس و چند و کبزی نند و شیرین

صفحه ۱ - از درخت و نکاشت صنع الکه - مراد از درون و ح است و حیکه ترش گوئیم - و روحی

که حیثیت نموانیم گفت اگر گوئیم همین گوئیم که امر ربانی است و هم خوانیم که قلب انسانی است اما

نه مضغه صنوبری - بلکه مکانی در باطن که قرارگاه کلین است - جانم فدای کلین باد - و این روح را گفتیم

و دشتی که روح و قلب است مجرذ از ماده باشد زرد و سپید و سرخ و سیاه مراد از اخلاط اربع باشد

که اصل ماده ترکیب عنصر است - زرد و صفرا سپید بلغم - سرخ دم و خون - سیاه واک که بر خلط

صفحه ۱۱ - کینه را در زهره در - کینه و فتن با و الموم هو مفسده و حکماگر و شدن -

پرده دریدن خاک بر بر ایمان بخن - کاسه سیدین با قوال اینیه حکما مبتدا شدن - عشوه خریه

تقلید کرده باطله کردن چنانکه جای گفته اند دل متورکن بانوار حلی + چند بانگی لیس بو علی -

و این از شیخ بهاء عالمی است رحمه الله تعالی که فخر الماخرین افتخار المحدثین بود - و نان و حلوا

از و شحرتی دارد - اصل جانبی از جبل عامل است

که از مضامین شام است - و آنکه گویند اصفهانی است و پایه رفیع اور سنجیده باشی
اگر بکلام در سیده باشی فرماید رباعی رویت که زباده لاله می ویداز و از تاب شراب الهی ویداز
دست که بپازد دست تو گرفت به گر خاک شود پیاله می ویداز و *

صحنه ۱۱ - نیت گویی جهان شست و شو الم همه ز ویافته نگار و صور الم - این بحسب اختلاف
عقاید است چنانکه متکلمین و علما ظاهر و باطن وجود اقرار ندارند - اما جهان شست و شو
سالم آب گل و عالم جاوید است - مراد آنست که این برد و عالم نیست جز از و یعنی خیر ناشی از و
لَمَّا قَالَ عَزَّوَجَلَّ تَلَّ كُلُّ مَنِّ عِنْدَ اللَّهِ وَ هَمَّ كُفَّةً اَنْذَكَ رَاجِعٌ بَاوَسَتْ تَعَالَى شَاهِدًا
لَمَّا قَالَ عَزَّوَجَلَّ وَ اَلَى اللَّهِ تَرْجِعُ الْأُمُورُ وَ يَا كُؤُومُ بَشَلْ كَمْ جَرَمَكَ وَ كَمَا قَالَ فِي مُحْكَمِ
الْبَيِّنَاتِ وَ لِلَّهِ دَانَتْ لِعَظَمَتِهِ الْأَلْبَابُ - یا دانیم که بوسید امر و ایجاد کما قال عَزَّوَجَلَّ
لَمَّا قَالَ عَزَّوَجَلَّ اِنَّا جَاعِلٌ لِّلْكَافِرِینَ اَعْمَالَهُمْ سَوَاءً مَّا عَمِلُوا وَ سَوَاءً مَّا كَانُوا یَعْمَلُونَ
و سطرین و سطرین و سطرین - یا دانیم که بوسید امر و ایجاد کما قال عَزَّوَجَلَّ
لَمَّا قَالَ عَزَّوَجَلَّ اِنَّا جَاعِلٌ لِّلْكَافِرِینَ اَعْمَالَهُمْ سَوَاءً مَّا عَمِلُوا وَ سَوَاءً مَّا كَانُوا یَعْمَلُونَ
و سطرین و سطرین و سطرین - یا دانیم که بوسید امر و ایجاد کما قال عَزَّوَجَلَّ
لَمَّا قَالَ عَزَّوَجَلَّ اِنَّا جَاعِلٌ لِّلْكَافِرِینَ اَعْمَالَهُمْ سَوَاءً مَّا عَمِلُوا وَ سَوَاءً مَّا كَانُوا یَعْمَلُونَ

صحنه ۱۲ - سوره قمر بر نفس نفس - الم مراد از نفس نفس طاقه - و نفس هم است -
و آنست که پاک نفس ای تمیز آن رو و چنانکه گفته اند - اَلِیَّ یَجْعَلُ لَّکُمُ الْقَصَبَ اِنْ لَّمْ یَكُنْ
الْمُضَاجِعُ بَرِّعًا - از اینجا است که بر نفس طاقه - و صعود و افساد و انحصار و تباين و
زردن و آن سیر نماید - آری بعبید الی با عت - مجاهده و در او هم ذکر آید -
و نیز عشق صحبت یوسف رنج طلب به باشد که باز میجو ز اینجا جوان شوی *

صحنه ۱۳ - آنچه در آینه شبلی آید به آنکه در آینه بود و نه توئی - این شعر را در نسخه مطبوعه بی

برین طور یافته ایم - و معنی آن ظاهر است - بجان دترم چرستیزه رواداری - بر و بکار
خویش باش مع

صفحه ۱۲ - آئینه و صورت از سفر دُور است - الم در چاپ بمبئی این شعر چنین یافته معنی آن است -

صفحه ۱۳ - تون بنی خراز خیال دُور است - الم باید دانست که آنچه قابل اشارت حسی است
اگر قسمت پذیر نیست - آنرا نقطه اعتبار کنند - و اگر بجهت قسمت پذیرد آنرا خط گویند -

و هر چه بوجهت قسمت گیرد آنرا سطح دهند - و پیدا است که چون در معرفت این خُرئیات
که از جمله درکات دُور است زبون باشی - بخیال دُور عارف کردگار چون باشی - و باید دانست
که اصل علم خویطری که مراد از مبادی علم هندسه با همین خط و سطح و نقطه بوده -

صفحه ۱۴ - تو درین راه معرفت غلطی - الم - و ربطی باین خطاب است - میفرماید

که قیل و قال که دُور حال است سال و مه غلط رفتن و از معرفت و راه حق خبری نگفتن
حدیث فریاد بطعم عموماً - گویند که در قرارگاه بطن و بی در افتد مستور - و بوی
از برگ و گیاه برکنند - و در برگ اندازد - تا قافله سالار بطن که قراول تیاقی ایشان
فریاد برآورد و ایشان ان فریاد برنگام رُوح دریم کشند - و رُوح بکی با از ایشان برآید
تا پذیرند که فریاد ایشان بے سود نبود و آبی بجای صلی که خوش حالت آن نفس در پای
حریف و سر و ستارند اندک که اندام ندازد و و این حکایت صید رُوح است که برکنار
غذیری که مسکن بطن است آمده چند دفعه بویته خار در آب اندازد - بطن فریاد برآورد
چون ببیند که خار است آسوه گردند - و این جایله چند کرت چنین نماید تا بکلی آنها
غافل شوند - و صدای آب بویته را محض هم خود پندارند - و دیگر بصدا و آنچه
در آب است متوجه نشوند آنگاه رُوح با بویته در دمان گرفته خود در آب رای

و این مارا صید بکند مص

صفحه ۱۲ - یوسف از فرشته نیکوتر - الم رسم است که چون در پولاد مصقول
نظر کنی چهره درو مانند دیونا خوش نماید -

صفحه ۱۳ - هر چه روی دلست مصفاته - الم پس این شعر را چنین یا فیم -
چون راست فروش بود اخلاص گشت بو کرد تجلی خاص اشارت است بحدیث حضرت
ختمی نباهی که از جمع الجوامع منقول است گما قال النبی صلی الله علیه وسلم
یا ابا بکر اعطاک الله رضوان الاکبر - قال و ما رضوان الاکبر
یا رسول الله فقال ان الله یتجلی للخلق عامه و یتجلی لک خاصه -

صفحه ۱۴ - بر یکی صورت محالی است به دل و جان در پی خیالی است - خیال تو نیست
که بر عکس از مدركات محسوس است - و بر حسن مشرک نشیند صورت آن از خیال مصور گردد
و این از حواس باطنی است مص

صفحه ۱۵ - گفت شکستن چنانکه مضبوط است در است همچون عمود مخروط است -
عمود مخروط خراشیده و دراز روی - و اهل هند سه جسمی دانند - که طرفی از نقطه می شود
و طرفی از وسط و محیط او سطح مستدیر باشد مص

صفحه ۱۶ - و آن یکی استوا و عرض و سریر کرده در علم خویش تقریر استوا
قرار گرفتن و چهره شدن و تها می رسیدن - و نیز خطی است مفروض - که سرش از قطب شمالی
پدید است - و سر دیگر بقطب جنوبی پیوندد - و این خط در میان فلک گزرد - اما در اینجا
از روی اقتباس است که فرموده الرحمن علی العرش استوی که در سوره طه واقع است
آنها باید دانست که استوا حق استوا لغوی است - بلکه بمعنی استیلا حق است -

را توان داشت در بعضی جان صادق عاشق و تفرقه حالت هر دو هم میشود کما یحفظ
فی الفطن العارف در صورت مرتبه صادق ارفع از عاشق و علو مرتبه صدیق که صدیق
زمران محبوب است و عاشق از مرید و محب است - مصر

صفحه ۱۸ - عقل داننده اندرین در ماند به زانکه در ماند هر که زین زمانه به آی عقل دانه به باب
صفت موصوف آی عقل که دانا و توانا بر کار است اندر نیرتاب از حفظ و مرتبت در ماند چه خوار
و معجزات آن باشد که خارق و معجز عقل باشد و عقل در ادراک آن رانده شود - مصرع ثانی
عقل است مصرع اول - چه بر در ماند عقل به کینه ذات نرسیدن امریت معلن پس سیکه
حاشا به نینوال بود یقین که در دانستن همچو امور در ماند مصر

صفحه ۳۴ - سبب بدیه ایادی و به نفس مهتدی مادی و به بدیهه تحفه و نعمت
آیادی جمیع ایدی ایدی خود جمیع بد باشد در خیالات آیادی جمیع الجمع باید خواند اما نفس
جان دل است و آنست شوق پس مهتدی که صیغه اسم فاعل است بمعنی مهتدی الیه که مفعول است
واقع شود تا می تواند که معنی مصرع را آبی درنگی به تکلف بدست آید و از نجات که حذف
ایصال از جمله محسنات کلام آمده ای خبری که بدست کرده میشود نفس ابسوی و - و الا معنی
صاف روشن بدست که مهتدی بمعنی مادی مادی مترادف مهتدی واقع شده و نهیم حس در

صفحه ۳۴ - حضرتش از مجرباده و تر به بی نیازی پیوسته و مگر این شعر از دست
به دزد سبب معتزل و متابعان ایشان کلمه فی النار و رد بعضی از کلام که در ترک تاز تحقیق
عقل را باخته اند چون فلاطون و ارسطیس که ایشان ارسال رسول ابرار و سبحانه تعالی به
لازم نپذیرند و نتایج و ثمراتی که در عالم از وجود انبیا علیهم التحیه و الثناء مترتب شود بسیار
ظاهر شدنی نه انگارند و دانند که این امور از جمله واجبات و فرائض حق است و این دو غلط

چه بر ذات توانای واجب الوجود که زمام بحواله ما یستاء و یکت و عندک
 اُم الکتاب بکف اختیار او باشد امثال انجین موارز روی مصالح و اوارات می توان
 نازد بگذرد و اجابت اعادنا الله ضعف قادر بر کمال در پیرامین خیال گزشتن خود کفرست و اینجا
 که در اصول چون بحث از عدل است از گوشه بام و موجب عدل بر ذات پریده اند و فرقه
 اثنا عشریه آنرا از فرائض اصول ایمان پنداشته اند و خیز تا بر کمال آن فغان جان افشان کنیم
 کاین همه نقیض عجب در گردش بر کار داشت —

صفحه ۳۳ — کرده از بحر سیریش شش میر + گریه را نبی سگ را پیر + شش میر اینجا
 اصحاب کبک اندیشان کابرزدگان شام دین بوده اند و مفتی ایشان شبان زاده که در این
 با ایشان موافقت آورد و چنانچه در کتاب آسمانی و تفسیر قرآنی هم کلمات و هم بصیرت را از چنانجا
 رفته که قال عز وجل و یقولون سبعة و قنا منهم کلبهم فصل حال این است که
 بیاری از ملوک شام که از شام سیاه تر دای دشت دقیا نوس نام بود در در الملک سوادش
 که دم آنان و لا غیر برادر دوی و خود را از تیره رایی که داشت صد و بی نیاز دانسته این
 اکابرزدگان در خدمت آن فرومایه کمر میان بسته اند تا از شیر جبار امین زمیند گویند که قحط
 ایشان بجنسرت وی بجای ایستاده اند که دو گریه را جنگ و نیرش هم پیوست تا از هزار بام
 بر سر دیشگاه آن دل سیاه افتاده اند رسیدن گریه بر سر او همان بود و رفتن هوش از سر آن جبار
 جان نمان - ایشان چون تماشای استیلائی ترس و مخافت بر ذات او دیدند به اندیشه پرور شدند
 چنانکه مشعله دار بی توفیق و نیست گریه فکر سا که نصیب باد بر این اتفاق ساختند که سبک
 از گریه بر سر زد و آشوب بر خدای توانا چون می تواند شد دل ظلمت عباد آن فرومایه سجد آید
 که نه خدای بود داشتند و با به صحرای گزشتند تا آنکه به ششانی ور خوروند و جراحه ایشان شود

وی که صادق بود موافق افتاد روی به ایمان آورد و از من پرسید که گوی برد به آقا خاتم
 این جبار بکردار بغاری خریدید که حیرم نام داشت و کوه را بتا خلوس می گفتند - یگه
 که رفیق طریق شبان بود در شبالی نگذاشت تا با ایشان در غار درآمد و سر راه دشمن گرفت
 و نشست و آن سگ را قهقهه گویند باقی بطون کتب آئینه دارست که پیش ازین که گفتم کس
 طلبکارست پس چون اصل یایه توفیق و نورافشانی بدست جنبش دم و سرگره برخاست
 در مصرع نانی گریه را بنی از آن فرموده چه معنی نبی اینجا از روی توضیح لغت است که خبرند
 ترجمه آن باشد و سگ را پیر گفتن هم ازین به صورت است که بر نفقت یاران نیکو فرجام
 در پیوست اما اگر این مصرع را بقصه دیگر تعبیر کنیم می تواند شد چه در نفقات جانی نه که در
 که امام الاصفیای شیخ اخوی فرج رنجانی را گریه بوده است که چون اهل صفای نماز گزاری چنانکه
 حافظ شیرازی روی لطافت و طرافت که شعرا باشد جای میفرماید ای کبک غشخوام
 کجا میروی بایست به غره مشو که گریه عابد نماز کرد و مقرر بود که این گریه تا بادوان
 درویشان و جهانان به در خانقاه فراموشی بماند عدد ایشان دی تا خادم شیخ
 بر بانگ کاسه بر آواز به بر بانگ که عدت اجاب باشد در دیگر ریختی تا بخشن و آن بر دست
 معین بایشان سدر روزی خادم به تقصیر یاران خانقاه برداشت ساز و برگ بهانی بر بانگ
 گریه ساخت اما اختلافی در بانگ عدت بهم رسید که بر آشفتم خادم بشکستی رفت
 تا گریه بجای جهان رسید و بر یکی از اینها بود کردن گرفت و همه ریخت بر یکی از اینها بول انداخت
 گویم که آبرویش ریخت چون جسته یافتند که وی مومن و یگانه نبود دل کا فروزین بیگانه بود
 شمس شیرازی خوش گفته به یار مردان خدا باش که در کشتی نوح به هست خاکی که
 به آبی سحر دلو فان این دو هم نقل است که روزی خادم خانقاه دیگر بر آتش نهاده بود

و شیرانه اخته تا شیر بای پر خود جانی رفت و دیگ بانی گه یان گذشت تا آنکه سیاه مار
 از راه دودوان در دیگ افتاد گریه که شیر غلاش را در گرسیر دیگ می گشت و بانگ میزد
 آن خادم که غافل از ماجرا بود خبر ندانست سمع بر جاش می ریایان گریه و خادم غافل هم پو
 خادم چشمی بینا و دلی داننده است همچنانکه گریه از بانای او می نمود گریه چون دید که حال چنانست
 خویشتن فدای یاران کرد و خود را در دیگ گرم انداخت تا جان باخت دیگ را
 بر آوردند و شیر را برون کشیدند یافتند که مای بزرگ سیاه در دیگ افتاده است
 و نیم باقی است ای سر عسقی صحبت پوسیده خوبی طلب باشد که باز بخور از اینجا چون شی
 آه سیاهی را پیران داشت باشد از سیگ که از راه و نظر شیخ کبری شیخ نجم الدین نیشابوری
 رحمه الله علیه گویند که روزی شیخ سعدی را با بخت گزیده است که مگر اثر صحبت
 هم چیزی است و آیا کسی باشد که در سنگ صحبت وی اثر کند - شیخ کبری که پیشوای است
 و استاد همی است بنور کرامت و مکاشفه آن اندیشه را دریافت برخواست و
 بر در خانقاه خرامید تا دیدند که از بازار سیگ بر در خانقاه استاده است شیخ نظری
 که جهان سوز داز جان سوخته بر و انداخت تا کارش تمام شد تیر نظر داد و طلب گار
 بهانه اش گشت نصیبی داشت که به کسان هم نصیب باد سنگ فریاد بر آورد و بخود
 جهت رفت نشست و راه گورستان گرفت روز و شب در صحرای بودی
 و سه بر زمین بودی دیده اند که چندین از سگان پیر من او گشته اند و ذات او تنها
 ای پیر من ترا ادب خوش نشسته و درین بان از فریاد و حرکت پیش روی بسته
 تا روزگاری را ز برین ماند و مرد - الله الله تا نفخت فیمن روحی شنیدم یقین
 بر من این معنی که مازان و نیم اوزان ماست به مصر

صفحه ۴۴ - دست او همچو چشم بنیشت + تاج بر فرق آلسیاشد + آن معنی اهل
و قبایل اینجا را در آن سیناک نیکه جهت رؤیت بمعیت حضرت کلیم علیه السلام بطور
رفته اند و بان خستند مصر

صفحه ۴۵ - کن دو حرفت بی نوا بر دو + هو دو حرفت بی هوا بر دو +
ذات او سوی عارف عالم تراز کیف و ما و ازل و لم در ابتدا به تنزیه ذات حضرت
فرماید که امر کن آنچه سمع شده دو حرف بی نوا خالی از صوت باشد و مراد ازین کلمه کلام
نفسیست که بمقتضای حق قدیم بودن کلام الله در کتب مبسوطه واقع شده از قبیل صوت
و حرف توان پذیرفت و هو که ضمیر است موضع جهت اشارت عینیت چنانکه مرجع صفات است
جمع اسم حق بحسب کبیر راجع بان شود دو حرف بی هو است یعنی بی افتادگی و هوادر نهایت
علو حقیقه یا معتر از هو و هووس چرا که اگر شمه از هووس هوادر نفس باقی است بحقیقت آن اشاره
نمی تواند رسید و می فرماید سه تا هو اازه است ایمان تازه نیست + کان هو اخر نقل آن اازه
اما ذات مقدس را می نزد کسی که غفلت و عالم است به ذات و علوم ربانی بر ترویجی از کیف
و او هل و لم بود چه مقولات تعد عرض و کیفیات جسمانیت و بس ذات مقدس محبت
تعالی الله و عا یقولون مصر

صفحه ۴۶ - در چنین عالمی که روشن و پر زشت باشد تو او بوی تو بود و گر گوی بد و نکو نبود +
و رگویی تو باشی و او بود + گردانی ز دین تپا باشی + و رگویی شهباشی + چون برون
از کجا و چون بود او + گوشت و خاطر تو کی شود او + گویم این چار بیت چار کن تنزیه
و تقدیس حضرت عزت است جلالت اسماء میفرماید که در چنین عالمی که محجارت و دورود دارد
و قضا می دوی نه زشت باشد که تو او باشی و او تو یعنی با این هستی عا می و عدم رفع انانیت

دعوی وحدت وجود و معرفت ذات کنی مراد الله اگر نگوی به او یعنی قایل بوجود و حبشوی
 و هستی او را بیک نحوی درنگی ثابت نمی خوب نیست و بکفر گرای و اگر این بگوید و اشیای هستی حق
 اوصی نباشد بل تو باشی یعنی هر چه در حق قرار می آید وجود تو باشد نه او چرا که هر چه تصور و معقولات
 او و نیست ثعلی شأنه و وراء الوداء و وراء الوداء هو الله الهمی لا اله الا هو
 و اگر این که ضای هست ندانی و در عقل خود معقول سازی ز دین می پاشی - و اگر گوی مشبیه باشی
 چه حق بل و علامت است مشار شود که هر چه سویی او اشارت کرده آید تشبیه پیدا شود
 فتم الافادات وقد فرغنا من تفسير الکلام ونؤمن بالله ونحمد
 ونشکروه ونستعينه ونستغفره ونسئلك عليه اللهم اعطنا شوقا
 الى لقاءك واجعلنا متوجهين الى جنابك اللهم اجعلنا انبياء بك
 مستوحشين غيرك راضين بقضاءك صابرين على بلائك مثل الذين
 يذكر في كتابك منا جن بك في اثناء الليل واطراف النهار
 والسلام و هو خير الکلام حرره حلا والدين المستمراء حفظه الله عن غير النفس
 والظلام وشكر النبی والکلام باسماء يا علام بمناك يا منعم

قطع

بماند ساطع این نظم و ترتیب	ز ما هر ذره خاک افتاده جابج
غرض نقیثت کز ما باز ماند	که هستی را نمی بینم بقا
مگر صاحب دی روزی بر حمت	کند در حق این مستلین دعا

تمام شد

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۖ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

بتائيدات حکیم علی الاطلاق شنوی شریا نثار ازار شادات طبیب
سلطان العارفین افضل المتقین شایع حقیق عرفان امام الا
صفی لشعرا حکیم نجل الملة والدين اثنائي رحمة الله الموسوم

حقیقه سنا

حسب فرمایش امیر ابن الایمیر ابن الایمیر سر آمد حکمای روزگار
فخر اعصار وادوار فیض آب مستطاب تعلی القاب مدوح
مصطفی که الشخی حبیب الله نو اب مرزا محمد علاء الدین ^{خاندان} احمد
بها در فرمانده ریاست لومار و لازالت شمس دولت و فضل
طالع بالروام در مطیع فخر المطالع لومار و در شهر صفر ۱۲۹۰
هجری نبوی صلی الله علیه و آله وسلم به تصحیح و تنقیح تمام حلیه

کفر و دین هر دو در رست و پویان
 صانع و کرم تو انا اوست
 حی و قیوم و عالم و قادر
 فاعل جنش است و تسکین است
 عجز و حاجت تمامی اوست
 لا و بود هر دو از ان سر ابعی
 بر تر از و هم عقل و حس قیاس
 هر کجا عاریست در همه فرش
 هر چه بنید روان نیستند
 آنکه داند ز خاک تن کردن
 و هیچ عقل و فهم الباب
 همه از صانع است کون فساد
 همه از او باز گشت بدو
 اختیار آفرین نیک بد اوست
 هیچ دل را بکنه او ره نیست
 دل و عقل از جلال او خیسره
 عقل اول نتیجه از منتشش

و حده لا شریک له گویان
 واحد و کامران چون اوست
 رازق خلق و قاهر و غافر
 و حده لا شریک له این است
 قدرتش نایب اسامی اوست
 باز گشته حریف کیسه محی
 چیست جز خاطر خدا شناس
 هست چون فرشت بر غلش غش
 آفرین خبر بر آفرینده
 با و آفرینش سخن کردن
 منشی نفس و مبدع اسباب
 خلق را جله مبد است و معاد
 خیر و شر جمله سر گذشت بدو
 باعث نفس و مبدع خود اوست
 عقل و جان از کمالش که نیست
 چشم و جان با کمال او تیره
 راه داده و را بفرشش

و حده لا شریک له گویان
 واحد و کامران چون اوست
 رازق خلق و قاهر و غافر
 و حده لا شریک له این است
 قدرتش نایب اسامی اوست
 باز گشته حریف کیسه محی
 چیست جز خاطر خدا شناس
 هست چون فرشت بر غلش غش
 آفرین خبر بر آفرینده
 با و آفرینش سخن کردن
 منشی نفس و مبدع اسباب
 خلق را جله مبد است و معاد
 خیر و شر جمله سر گذشت بدو
 باعث نفس و مبدع خود اوست
 عقل و جان از کمالش که نیست
 چشم و جان با کمال او تیره
 راه داده و را بفرشش

مهر را ناله نده ۱۷
 ساری هم وطن را ۱۸
 شای از نامی و ابداع
 شای از نامی و ابداع
 شای از نامی و ابداع
 شای از نامی و ابداع

مردودین فیضی
مردودین فیضی
مردودین فیضی

ایں مکرر اور اصل میں
گفتہ پڑی باز اور ان کی
نہایت خوشداری این گفت

میرزا محمد علی خان
سلطان و قاضی
میرزا محمد علی خان
سلطان و قاضی

مدرسه را در وقت
الاول معلق انداخته
مدرسه را در وقت
که در میان خاشاک میخوابید
نایاب شد و بعد از
یک روز از او

مندی از سرگوبه

هست جولان غرذاتش و هم
 عقل را بر بسجست آتش او
 نفس در مو کشش کرد و زیت
 چیت عقل اندرین پنج سرا
 نیست از راه عقل و هم و حواس
 غر و صفش که روی بنماید
 عقل را خود کس نمیدانین
 کم ز کجی آید از هیبت
 عقل کا سجا رسید سر نهید
 هر چه راست گفتی ازین و بار
 جز سخن رکیک نفس خبیث
 در ره قهر و غر و صفش
 چند ازین عقل تراست انگیز
 عقل را خود بخود چو راه نمود
 کا قول آفرید با عقل است
 عقل کل یک سخن زد و قتر او
 عشق را و ده هم بغش کمال

سنگ میدان ز کُنہ و صفش فخر
 از بی رشک کرد و مفرش او
 عقل در مکتبش نو آموزست
 خبر فرور نویں خط خدا
 خبر خدا ایچ کس خدا شناس
 عقل را جان و عقل بر باید
 در مقامیکه جبرئیل امین
 جبرئیلی بدان همه صولت
 مرغ کاخجا پرید پر بند
 گفتی اورا شریک شمس میداد
 نکند و ر قدم حدیث حدیث
 کُنہ تو بس بود و بفرش
 چند ازین چرخ و طبع رنگ آمیز
 پس بشناسگی و رب شود
 برتر از برگزید با عقل است
 نفس کل یک پیاده بر در او
 عقل را کرده هم بعقل عقل

٦

عقل مانند است سرگردان	در ره کُنه او چو ماهیران
عقل عقل است و جان نیست	آنچه زان برتر است آنست او
بتقاضای عقل و نفس و حواس	ق کی توان بود کردگار شناس
گر نه ایزد در انمودی راه	از خدائی کجا شدی آگاه

الفصل فی المعرفة

بخودش کس شناخت نتوانست	ذات او هم بد و توان دانست
عقل حقش توخت ننگ نتوانست	عجز در راه او سافت شناخت
کرمش گفت مر مرا بشناس	در نه کیم شناسد بعقل و حواس
بدلیل حواس که شاید	چیز بر پشت قبه که باید
عقل رهبر و لیک تاد راو	فضل او مر ترا برد بر او
بدلیلی عقل ره نبریه	خیره چون دیگران کن تو خیره
فضل او در طریق رهبر است	صنع او سوی او دلیل گو است
ای شده در پناه خود عاجز	کی شناسی خدای راهگر
تو که در علم خود زبون باشی	عارف کردگار چون باشی
چون ندانی سر شناختش	چون تو هم کنی بساختش

بتقاضای عقل
 استلال
 حد در معرفت
 میگوید که خدای را
 توان شناختن نیست
 حجت علی بن ابی طالب
 علت را در حق تعالی
 جانداوند است
 میگوید
 بخودش کس شناخت نتوانست
 عجز در راه او سافت شناخت
 در نه کیم شناسد بعقل و حواس
 چیز بر پشت قبه که باید
 فضل او مر ترا برد بر او
 خیره چون دیگران کن تو خیره
 صنع او سوی او دلیل گو است
 کی شناسی خدای راهگر
 عارف کردگار چون باشی
 چون تو هم کنی بساختش
 عیسی علیه السلام
 در حدیث میفرماید که در معرفت خداوند عاجز
 و خداوند عجز را که در نفس خود میبیند
 ملاذذ بر آن که در علم خود زبون است
 عیسی علیه السلام

علای سلمه
 تعالی

اشادشت بریت یانی
فوق ذمیر بود میسر از انو
انسانان فطرت استوی
کوی که قرآن در علق
مک جهات کسبه
فطرت و ان باطن
مکرم را بدان
استوی علی الوضو
اشادشت بریت یانی

حضرت علی علیہ السلام کہ
سعد بن عباد بن الوثر
واین یحییٰ کلمت پست
کہ از آن حضرت واقف
یغذا کہ فی واردہ حال
ہست از مکان اہل مکان
ہر آدمی است جن تا کہ دیکھ
فرمودہ کہ من فریاد
ای اہل مکان را بہ
میان مکان
میں فریاد
تین تین کرتے
تین تین کرتے
تین تین کرتے

مناجات محض است
کہے کہ اہانت لاسرکان
کنند و خج و خج و خج

نه مکان پی برد بدو نه زمان
نه بارکان ثبات او قاتلتر
ایکدیر بند صورت و نقشی
شرح مقلوب امکان گوی
صورت از محدثات خالیست
ز آنکه نقاش بود نقش نبود
استوئی از میان جان میخون
گاستوئی آیتی ز قرآن است
عرش چون حلقه از برون در است
در صحیفه کلام مسطور است
اینست اندک ^{ایمان} ^{مید} خبر
رقم عرش بجز شریف است
لامکان گوی حاصل دین است
بشمی حسین ان جت است
خلق ازین صفت جهانیست

علاء الدین علی بن ابی طالب

کتابخانه عمومی
موسسه عالی تعلیم و تربیت
تهران

زیر گردون امر وضع خدا
جمع ایشان دلیل قدرت او

کلیسہ راولپورہ ۵۵

ہمہ اعضاء ایک زامراۃ

ہم را تا ابد با مقدم

چارگوں سے بیعتی مفت اجرت

انکہ بی خامہ زو ترا بسیرنگ

نیست گوی جهان رشت و کو

همه زو یافته نگار و صوم

عن خضر و ماوه عیونانی

محرم را غایت و نهایت ان

ساخته چار طبع بر یک جا
قدرتش نقشبند حکمت او

کاسه را طیس و خشو و نحر

ہمہ با یکدیگر شدہ ہمراہ

زده میزنگ در مراغه

شده بیزنگ اگر ایشگر

ہم تو اندکزار دن ہیرنگ

خبر از دو بدو و یک خواد

محم سیولانی اصل و سهم بیکر

طبع والوان چار رکابی

زروبان پائے الھی وان

فصل في الربوبية والعظمة

لین مطلوب نمود اندر جا

سوی حق شاہراہ نفس و فقر

آئینہ دل زرنگ و رنگِ نفاق

سوئی او کی بودسفرت ازیا

آئینہ دل زدودن آمد و سر

نشور و روشن از خلاف و شقاق

مسعودی

...

مجلس

١٥٠

150

1

فوائد

۱۲/۱۲/۱۳۳۱

سید محمد

ملک اشرف

المجلس
العلمي

بسم الله الرحمن الرحيم

11

المطابق

11/16

5

۲۰
 ۱۱
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰

آنچنان گمراهان بدکیشان و آنچه گفتند جمله بشنیدند هر یکی بازماند در آن تعجیل ز آنکه از چشم بی بصر بودند دیگری حال میل از و پرسید بچون و صعب فراخ همچو گلیم گفت گشت است مرمر معلوم همناک است و مایه تهیت دست و پا سطریر پوشش رست همچون عمود مخروط است همگان را نظر فساد خطا علم با هیچ کور هم نه کرده مانند غنچه بچال	آرد و کرد هر یکی زایشان هیت و شکل پیل پرسیدند تا بداند شکل و صورت پیل آمدند و بدست میسودند آنکه دستش بسوی گوش رسید گفت شکست همناک عظیم و آنکه دستش ریز می خردم راست چون ناودان میانه و آنکه را بد ز پیل لموش گفت شکست خپا که مضبوط است هر یکی دید خروید از اجزا هیچ دل را ز کلمی آگه نه جملگی را خیال های محال
---	--

از خدای خلاق آگه نیست
 عقلا را درین سخن نیست

رتبه
 علامی

فی الاستواء معقول و الکیفیة مجهول و الایمان معقول

آن یکی رحل گفته دیگر یید	بیهوده گفته با سبزه ز حد
وان در صبیحین و نقل و زول	گفته و آمده براه حلول
وان یکی استواء عرض شیر	کرده در علم خویشتن تقدیر
وان در گر اسخن ز قعد و جلس	بسته برگردن از خیال جبرس
و چه گفته یکی و گر قد مین	کس گفته و را که نطلبک این
زین همه گفت تال و قیل آمد	حال کوران حال پیل آمد
جل ذکره منشره از چه و چون	انبیاء شده جگر با خون
عقل را زین حدیث پی کردند	علماء را علوم مطی کردند
همه بر عجز خود شدند مقصر	دای انکو بجهل گشت مقصر
مشابه سخنان در و ما ویر	و خیالات بیهوده بگریز
آنچه نصرت جسمه آمنتنا	و آنچه اخبار جمله سلتنا

فی اصحاب الغفلة

را آدم روی ز غافل پرسید	چون در سخت جلف غافل بود
گفت برگز تو ز عمران دیدی	یا خبر از نام بیش نشنیدی

در این کتاب
از کتب معتبره
است و در این
کتاب از کتب
معتبره است
و در این کتاب
از کتب معتبره
است و در این
کتاب از کتب
معتبره است

علامه

و جهان زشت و نیکو و چپ راست
 پایه بسایر سو بام بلند
 پایه اول اند و علم است
 شده در دوم یکدگر پایه
 تو حقیقت بد آنکه در عالم
 نیست از بهر آسمان ازل
 بهر بالا و شیب منزل را
 اندرین ره اگر چه آن کنی
 هر که او شخم کاہلی کار د
 بستر از کاہلی ندا خیم پیر
 از پی کارت آفریدستند
 تو خلقان چرا شوی قانع
 دود و عالم یکے کند صادق
 ملک و ملک از حجابیت آری
 روز بیکاری و شب آسانی

ناعلف از اوگان آدم راست
 تو بیک پایه چون شو خرسند
 گو بتحقق خواه علم است
 حر و دو جان و صورت و مایه
 از برای نتیجه آدم
 نزد بان پایه به ز علم و علی
 حکمت جان قوی کند دل را
 دست و پا برن زبان کنی
 کاہلی کا فریش بار آرد
 کاہلی کرد و رستما را حسیز
 جامه خلعت بریدستند
 چون کردی بدان محل طامع
 سه سه منزل یکی کند عاشق
 چون مہی شست روز بیکار
 نہ رسی بر سریر ساسانی

علامی سہ

کلمه حق و کلمه حق و کلمه حق
 و اخلاص و محاسبه نفس و مراقبہ
 شوق و وجد و یاد و از یاد و این
 یکی سبکند و در بر از یاد و این
 از قلب در بر و شرفی و در عالم
 کاذب نفس و طبع با نیکو کفر و ان
 صادق عاشق کند و ترست منزل
 را و در بجا از عالم خانه کائنات
 و ملکوت و جبروت باشد
 از راه از راه پس از زینت که
 پیوسته است به شال باشد
 طاعت و عبادت است در روز
 شب از غفلت بجا به نیست آید
 و اینجای طبع است که اگر دل پاک
 دل پاک را می کند زشت گردد
 و نام باد ناپست از زبان بهر
 بهمن ابن اسفندیار ۱۲

کشف مباهوت خیال خج
 غلبه بود و غلبه کوه
 اشارت از پرده در کسب
 معدن دوازده در کسب
 برای از قفس شمع
 خانه دواخ ۱۲
 نیات جمع نیات
 اردان و نیات
 و عدت در گردن
 کربان ۱۱
 و ادعای
 و ادعای

<p> تاج و تخت ملوک بی خم مینج از بی سیم و طعمه گردون علم داری بکلم باش چو کوه علم بی علم شمع بی نور است شهید بی موم رغا احرار است برگد زین سراگون فساد کاندرین خاک توده بی آب </p>	<p> دسته گردان و قبضه تیغ پیش منشی خسیس ناکشون مشاور نایبات چرخ ستوه هر دو با هم چو شهید و زبور است موم بی شهید بابت ناست بسیار معدن دبر و معاد آتش آب بیکر است سراب </p>
--	---

الفصل في الحفظ والمراقبة

هر که اعون حق حصار بود
 شومساری شنای او گوید
 نعل او فرخ عرش را سایید
 زهر و در کام او شکر گردد
 هر که او سر برین ستانه نهد
 عقل دانه اندرین در ماند
 ترسم از جا ملی و نادانی

[illegible]

مید و پادشاه نورالدین و
علاء الدین خلجی

<p>جایی مژ را به نارد لقمه دیدی که مردمی خایده بود پیش جراد و مرغ و سوسور دشته زیر آسای تو پاس از پی حفظ مال و نفس و نفس سگ و زنجیر چون ست آری پس برین عقاد و این خلاص من گویم ترا بقتل و بهوش اعتماد تو بر سگ و زنجیر نور ایمان را درین بنیاد</p>	<p>تا ترا گوشت و کونار و بد زان میان گدازی برو آید ویده تاب خراس و نفی تنور که گشتش خدای خدا او ترا بس تو کرده زو بش آهوی دشت را شکست آرد از برای معاش و کسب خلاص که نه بندی ز پند من در گوش بیش بنم که بر سمیع و بصیر آهنی و سگ بشارت داد</p>
<p>التَّمثِيلُ فِي قَوْمٍ يُؤْنِ الزَّكَاةَ</p> <p>را در مرد حکیم پیش پسر پیشش چون بدید بدل پدر گفت بابا نصیب من زین گو قسم تو بی وصی و بی انباز</p>	<p>داو چندین هزار بدره زر تر ز بان شد بعیب عذل پدر گفت ای پور و درخشانه پور من بختی دادم او بد و تو باز</p>

کتابخانه
موزه و مرکز اسناد
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

اوست خود کار ساز مولی ما	اونه بس دین ماودنی ما
او بجز کار ساز جا نمانست	نکند بر تو ظلم زان نمانست
هر یکی را عوض دهد بمقتاد	گر درمی بست بر توده بکشد
آشنایان مهر گویند پیوند	مادران را کجاست با فرزند

فی الحکمة وسبب رزق الرزاق

آن نه بینی که پیشتر ز وجود	که ترا کرد در رسم موجود
روزیت دادنه مه از خونی	کرد کار حکیم بیچو نه
در شکم مادرست همی پرور	بعده ماه در وجود آورد
آن در رزق چیست بر تو	دو در بهرت بداد بست
بعد از آن الف داد بایسان	روز و شب پیش تو و چشمه روا
گفت کین هر دو ان همی آشام	کل پیتا که نیست بر تو حرام
چون نمودت فطام بعدو سال	شد و گرگون ترا همه احوال
داد رزق تو از دود دست دو پا	زین بگیر و از ان برو هر جا
گردود رسته کرد بر تو روست	عوض دو چهار در برخاست
زینستان ان بر دو به پیروز	گرد عالم همی طلب روزی

الف
ب
ج
د
ه
و
ز
ح
ط
ث
ج
سنت
حبیب

چون اهل ناگهان خوار آید
 باز ماند و دوست و پادشاه از کار
 در لحد هر چهار بسته شود
 هشت در خلد بر تو بکشایند
 تا بهر در چنانکه خواهی شاد
 ای جوانمرد نکسته بشنو
 چون ترا داد معرفت یزدان
 خلعتی کان تراست همچو همین
 اگر ترا دانش و درم نبود
 او بفخر آردت نه بینی عار
 آنچه داری تو دل بر مویار
 تو خرنه بھی نه بینی باز
 زربا تش و هی جت سوزد
 بد که او سوخت نیک داد تو
 نفع آتش اگر مقیم ترست

هشت در خلد

کار دنیا همه مجاز آید
 بدل چار بد بدت ناچار
 هشت جنت ترا خجسته شود
 حور و غلمان بر پیش تو آیند
 میروی ناوری ز دنیا یاد
 وز عطای خدا نسیب مشو
 در درون دولت نهاد ایما
 نماند بر در رستاخیز
 حق را بود هیچ کم نبود
 او عزیزت کند نکردی غوار
 آنچه او داد استوار آن دار
 چون بدو داد او دهد تو باز
 ز رصافی ترا بفسد وزد
 دولت از چرخ سر نهاد تو
 آتش آید ازو کریم ترست

تجاوز از
 حال الجان
 الموت
 با تطلب
 به جنة
 بالعباد
 ای سر
 سالان
 به بتوای
 سن لولوی
 خدا الحق
 علامی
 سلمه

میرزا قاسم خاں خیر بیگ
 در تبریز خیر بیگ

خازن لبه ترا که تو خود را	توندانی نه نیک نه بد را
یار یارست چون رز برش	یار یارست چون رو بدش
جامه و جان بنه بساعل لا	ای صد جوی جوهر الا
زاد این راه نیستی باید	بخت حق خبر نیست نگراید
روی را در تها بره نهی	تا تو در نیستی گله نهی
تا بومی هست راه دق جوی	چون شوی نیست سوختی بوی
احسن الحالت نیست مست کند	کرت هست زمانه نیست کند
از سر نفس شوم دق و لعل	خیر و گداز قصه های محال

نغمه و دشت سینه پدید
 دشت و عالم بیایی تا
 جوهر بیایی تا
 یاد دانی تا
 نغمه و دشت سینه پدید
 دشت و عالم بیایی تا
 جوهر بیایی تا
 یاد دانی تا

فی الهدی

نفس را هندی و مادی او	سبب هدیه ایادی او
منت حق شمر نه منت خویش	ورره و من و من و منت خویش
هم جهانیان دهم جهان بیز	نور بخش یقین و یقین است
مرزا او بخلد اهر است	مهر بانسز ز مادر و پدر است
کی شناسد روان جان او را	چون پسته تن گران او را
بوالفضولی است فضل جان بجا	سنگ باریه لعل کان بجا

نغمه و دشت سینه پدید
 دشت و عالم بیایی تا
 جوهر بیایی تا
 یاد دانی تا
 نغمه و دشت سینه پدید
 دشت و عالم بیایی تا
 جوهر بیایی تا
 یاد دانی تا

بی زبانی

علامی سکه

نغمه و دشت سینه پدید

ایضاً فی الهدایۃ

حدیث حق شمر نه گدیه خوشتر
 به سخاوت چو هم نفس گشتند
 در چه گردون فغان ایشان اند
 چون گس شوخ چشم دیده کنند
 بسخا دل در دوزخ جان چو شند
 کردل به بند و در ره است
 تاج بر فرق دل نهادی تو
 پای او بار بر خورگی نه
 لیک عاقل خیرین نه ببندد
 اولاً پوستان بکار ز روه
 پوستان در بسی است اند راه
 پوستان دریدگر گستم
 داد بایل پوستان بضای
 در فردوس را ندید به بند

چون

هر دیت که داری ادر ویر
 ال بر یک نه جو دگس گشتند
 نام ایشان چو ریح باقی ما
 قوم این روزگار گرچه خوشند
 بسخ چون شکر همه نوش اند
 چو نتواز بود خویش گشتی نیست
 چون کرسته استادی تو
 تاج اقبال بر سر دل نه
 گریه نماغل برین عمل خندد
 اگر گشت باید گشته گردد و سر جان
 پوستان باز گوی که تا در شاه
 چو خستین قدم که زد آدم
 نه چو قابل تشنه شد بجفا
 نه چو ادریس پوستان لنگبند

یک سر از آن
 آل یک سر از آن
 و در مان بجای
 آمدن ارشد بود
 ای از روی غایت
 بند می چو چکانا
 که اگر گشت
 بجز رنجش
 و کبر و عجب نفس

و خطرات طبیعت بشری را از
 نفس خویش دور کن
 ای و نه پوستان
 نام و نه توان
 که گشت بهتر
 حکما می گفتم

صلوات علی بن محمد و آل محمد
فدوت لوبان سکوادارایام
در ساقین خاشاک چنبره
از تاج کعبه کرازان

هر که چون او نام جوید نیک
 نیک با او چو شکست بویا
 گل دل را ز لطف جان سر کرد
 چون دو کاغذ با هم کرد قضا
 ماند عالم پراز هوا و هوس
 شعله را ز بهر دفع ستم
 پوستین خود داشت در بر ویز
 چون شد از آسمان دل ظاهر
 از فنا چون سوئی بقا آمد
 هر که گشت از براه او خاموشتر
 گر گوید ز جا ملی بنود -
 دیدی ای خواجہ سخن فریب
 در خوشی نبوده طو اندیشتر
 روز و شب را بسطرت انصاف
 از درونش جو بوی جان یا مسند

از یکی خم بر آوردده رنگ
 زنده کرد از مردگان گویا
 دل گل را ز دست جانور کرد
 دست تقدیر در نشیب فنا
 گشته باز از پر خوان و عسرسر
 بفرستاد اندرین عالم
 پس چه دادی بگازران زمین
 هم بجان بست و هم مقل طاهر
 زینت و زیبایین فنا آمد
 سخن اوجیات باشد و هوش
 و رنگوید ز کا سلی نبود
 که ترا در دل از سخن فریب
 گاه گفتن نبوده لغو پیشتر
 تسویت داده فی بهر چه و کز
 بی زبانان همه زبان یابند

[illegible]

بیت اول
نیز برگشت از میدان نزار
کجای خفتی بی پای علی پد
شد لغو نشانی ای
پایتان گفته اند
پایتان است از پیشین
واجب حجب و ترب
خاموشی افشاندند چاکه
در امیدهای
حکای سکه

تورین

٢٤

[illegible][illegible]

ما في رحمته اللطيف عليه سبعين جوده خيره اللطيف في الدارين بشرا -

في المقدس

کاف و لون نیست چون تپه نما
و هم و خاطر دلیل نیکو نیست
و هم و خاطر ز آفریده است
را نکه اثبات رنگ او بر نیست
از اعمی که مادر ی دارد
هم و فارغست از جونی
چنین عالمی که ذوقش دود
مگوی بد و نکو نبود
ندانی ز دین تپه باشی
ن برون از کجای کی بود او
جوان چو سوسوی او یویند
ردان جو فاخته در کوی
هی سید گیر و خواهی هم
است او بهر چه کرد کند

چسبست گنِ سحرَت نفوذ
هر کجا و هم و خاطر است او
آدم و عقل نور سیده است
نهیچ اثبات مادر اعمی است
لیک چونی بو هم در نارد
زشت و نیکو درونِ میر
زشت باشد تو او بوی او تو
و رگویی تو باشی او نبود
و رگویی مشبیه باشی
گوشه خاطر تو که شود او
آنک انگ بهرزه میگوید
طوق در گردند گو گو گو
میچ بر رزه نافرید حکیم
تو ندانی بدست درو کند

۱۔ انجہ نزد تو پیش از آن ره نیست غایت و محم است انست

بہارِ شمع

به تسلیم نیست در علمش
خلق را داده از حکمی خوشتر
همه را داده آلتی درخور
در جهان آنچه رفت آنچه آید
تو گودر میان هیچ فصول

تا بدانی حکیمی و عیسی
هر کرا بیش حاجت آت میسر
از پی حیر نفع و دفع ضرر
و آنچه هست آنچنان همی باید
را ندیده او بدیده کن تو قبول

التمثيل في أصح العظة

ابلی دید اُستری بحسرا
گفت اُستر که اندرین پیکار
در کجی من مکن بعیب نگاه
نقشم از مصلحت ^{بنا} چنان آمد
ست شایسته گرجت ^{از کجی ترا} اید شتم
سر چپ او کرد عیب او مکنید
تو فضول از میان بیرون ب
چهره ساز از بهار نیر و شد
رشت و نیکو بنزد اهل خرد

گفت نقت همه ز دست چرا
عیب نقاش میکنی من در
تو ز من را بر رفتن خواه
که ز کجی راستی گمان آمد
طاق ابرو بر خیفی چشم
بابد و نیک خبر کو بگفتی
گوش خرد خورست با سر خرد
چشم خورشید بین ابرو شد
سخت نیست از دنیا بد

مملکتی که در خیمه است
 ای آرایش چه نند بهار
 خیمه از بالا بودن خان بود
 خورشیدین گشت اینچه
 دیگر اینکه چون از طاق بود
 خورشیدین گشت از
 طاقت نظر که چهار خیمه
 خود صورت خیمه بود
 و یک یک در دم نظر آید
 به سخت نیک آید
 بسیار نیک
 و سلمه
 علای

ای طایفه است

آن نکتور که هر چه زوینبی	گر چه زشت آن همه کوبنی
جسم را قیصر است آمد و رنج	روح را خست همچون گنج
لیک بار شکیج بر سر او	دست و پا خرد و بر او

التمثيل بعین الاول

پسری آخول از پدر پرسید	کامی حدیث تو لبه را چو کید
گفتی آخول کی دوبند چون	من بنم از آنچه هست فردا
آخول بر هیچ شتر شاستی	بر خاک مر که دوست چار
بس خطا گفت آنکه این گفت	که آخول ارقاق نگردد جفت
ترسم اندر طریق شارع دین	همچانی که آخول کج بین
یا چو آنکه که با شتر بیکار	کرده بیهوده از بی کردار
قد عقل صنع بے خلش	کعبه شوق ذات بی بدش
روح را از خرد شرف اوداد	عقد را از گنه علف اوداد
نیک داند خدا انابت را	کشتش مانع است اجابت را
گر چه باشد که سوال محیب	ندید گل بگل خورنده طیب
گل عمر که که گل کا هد	کی دید گلش گر چه دل خواب

کی شود

این کلام را در بیان روح و دلی و غایی آن است
 بنمایان آمد و دست و پا خرد که خود
 از روی استخاره خرد باند بی عقل
 عقل سلیم و عقل برهان و عقل ضلالت
 عالمی روح است ۱۲ سلف

کلیه در گذر از ۱۲ سلف
 این بر لبه است که اگر دعا
 که مذروه اجابت ز دست دعا
 کرده است را عدم اجابت
 ستم غیبات نفس و مقتضیات
 از حاکمیت خامضه باغ منور
 که همه بر صفت از آن قدر شده
 علامت

نموده و تاجی بر سر او نهاده
و در آن چوبین آینه بزرگ
پیدا شود - و در قفسه آن
درخت ریشیده دار باشند
بید که از آن حصیر حکم سازند
و تخم خشتن یافت کنند
میخرباید یک بابیل گویند
با غذای اسدوار از
بابیل کهنی

گشتی شود بی سبب نموده لغو
 سخت بسیار کس بود که خورد
 بلکه او را غذائی جان باشد
 همه از طریق حکمت و داد
 پیل را پیشه گرد بدو دست
 شیش را بهشت باغخت هم
 گوه اگر پیر زار شد مشکوه
 ورز کردم بدل گمان داز
 درو در عالم از دوانست
 در هم آویخت از بی نصو
 معتدل گشت جنبش گل را
 جگر و دل ز معده و شیرین
 تاجید را بواسطه دم و جو
 ملکوتست و ملک و عالم
 کرد جنبش این دو مایه از صنم

بُودَهُ تَحِی جَوَعْلِ یُودَهُ تَو
 قَفِج زَهْر صِرَف دِز ان مَرْد
 کَر ز بَحْان چَو خِیْر ان بَاشَد
 آسَجِه بَاسِیْت بِمِش ان مَرَد
 گَو بِر ان گُوشِ شَبَر ان بَاشَد
 لَکِیک رَا گُوشِ مَالِ چُون بِر
 سَنَگ دِز تَر یَاکِ مِست بِمَر کَرَد
 کَفَش دِ نَعْل اَز بِرَا ان دَازَد
 بِرِکِی رَا نِیْر دِز مَانِست
 کَر دِ ز مَهرِ یَو گُوشِ اَیْمِر
 سَر دِی مَغْر و گَر مِی دِل رَا
 سُو مِی تَن آب دِ بَا دِ کَر دِ رَوَا
 جَان دِ بَایِن مِجَنَسِ ان لَکِیک
 ز بِر تَحْت نَو رِ دِ تَحْت ظَلَم
 چُون کُتَر دِ سَا یَدِ رَا بِر صَنع

که در حرکات جسم از پی منفر
معتدل افتاد چون گویی بدل بالو
آیمخت ۱۲ شمع شریان رنگ باز
که منت آن قلب باشد میسر یابد
که خداوند قهر از آن تعدد بسوی جا
آید و از شریان بسوی دل باد
ردان کرده ۱۳ شمع عالم را
از عالم ناسوت ۱۴

[illegible]

فصل الحکم الایضاً عن الخلق و ذی الکلیات و ذی الکلیات
از خداوند عالم است و ذی الکلیات و ذی الکلیات
فصل الحکم الایضاً عن الخلق و ذی الکلیات و ذی الکلیات
از خداوند عالم است و ذی الکلیات و ذی الکلیات

[illegible]

خود بخانیت ملکه و خود را خرم افروز
ایمان را بر او چو جلا نرفت

خود را به خاک و خون فروخته اند
چون که در میان غل نرفت

خود را به خاک و خون فروخته اند
چون که در میان غل نرفت

خود را به خاک و خون فروخته اند
چون که در میان غل نرفت

ملکوت از شرف روان داد تن ز ذی الملک کان ذی الملکوت اندر انسانی صنع لطف کاسخه او که در خربت آن باشد ورنه محض عطا است هر چه بدو بخدای بد از کجا شاید خود کو کار هیچ بد نکند لطف دان هر چه فہر او باشد ہم حجامت نکو و ہم خرم	ملک از ہجر لطف خان داد تا درون ہرون پذیرد وقت ہست حق را ز ہجر جان تشرف واند آنکس کہ خوردہ دان باشد سوی تو نام زشت و نام نکو بد از و در وجود خود نماید بد بجز لطف و بیخزد نکند نوشہ دان ہر چه بد ہر او باشد باشد از مادران ما بر ما
ایضا التمثیل فی اصحاب الغفلة	
گاہ خردی با تو لکن بایہ گاہ مہند بہ برش ہموارہ گاہ دورش کند بیدارد گاہ بنواز د و کشد بارش خشم گیر و ز دا یہ آہ کند	آن نہ بینی کہ طفل را بار گاہ بندد را بگہوارہ کہ زند صعب گاہ بنواز د گاہ تو سد بہر رخسارش مرد بی گانہ چون گاہ کند

آن واقعتاً است و آن یکدیگر را
دانا که معرب است و آن یکدیگر را
بازند و آن یکدیگر را

گوید ش نیست مهربان دایه
توجه دانی که دایه بداند
بنده را نیز کردگار بشرط
آنچه باید همی دهد روز
گاه بر سر خد ز گوهر تاج
آنکه آرد جهان به کن فیکون
آن زمان که از د آفرید آفاق
مرگ این را هلاک آنرا برگ
چون ترا از درون لبت
تا از کبرت بر خشم نکرد
سگ و سنگ آگخه و بی
سیم بھر خزینہ دارد شاه
آینہ همچو لبست رود سیاه
سیم بد از نهاد و از دست
راینه روی به بود خورشید

عليه السلام

سازیدن و
کردن ای چشم زخم

عالم است

<p>هر چه در قوتش را سخن او حیات باشد و نوتر در بگویی بان بطریقی ملکوت جهانش بنماید اگر دمیدان عشق پرداز چرخ باشد ولی های آرد بنده مخلص خدا می شود تنش از نور خود بیاراید پس گوید که کیف تذلل رومی نمایدش جعلا شمر فلک طبع و رنگ بوقلمون بومی در نگش باد و باد دعه لا شریک استثنوی اگر کنه عیبی تو رنگ ریز در یکی خم زنی بدون آری</p>	<p>هر چه آمد بفعل جایش را سر که گشت از بر آه خروش چرخ گشتی خروش منطقی دلش از بند ملک بر بایند عالم آید و دل تا کند عقل از بی راری عرش چون دوش زیر پا آرد خواص این دآن سر آ شود مرد را عقل رومی بنماید لطف حق سایش افکند دل چون ز دل جان او بیاید بنشین نمایدش بحسن زبون هر که را توبه زین شراب دهند تا از آن لغو با گوش توان بیش سودا رنگها نهمی هر چه خواهی ز رنگ بردار</p>
--	---

هر چه آمد بفعل جایش را
 سر که گشت از بر آه خوش
 چه بگشتی خموش منطقی
 دلش از بند ملک برآید
 تا کند عقل از پی رازی
 عرش چون دوش زیر پا آرد
 خواص این دآن سرا شود
 مرد را عقل روی بناید
 لطف حق سایش افکند دل
 چون ز دل جان او بیاید
 بنیش بنایدش سخن زبون
 هر که آید به زین شراب
 تا از آن لغو نگوش تو
 بنیش سودا رنگها نیزی
 هر چه خواهی رنگ بردار
 هر چه در قوتش آیش را
 سخن او حیات باشد و نوتر
 در گوئی بان بطریق
 ملکوت جهانیش بنماید
 اگر در میدان عشق پرداز
 چرخ باشد ولی های آرد
 بنده مخلص خدا شود
 نفس از نور خود بیاراید
 پس گوید که کیف مد نظر
 روی بنمایدش جعدا شتر
 فلک طبع و رنگ بوقلمون
 بوی و رنگش باد و آب
 دعه لا شرک استثنوی
 اگر کنه عیبی تو رنگ ریز
 در یکی خم زنی برون آری

علاء الدین علی بن ابی طالب

زور لاخیر دان و زور لائی	خبر پئی ز اورا ہ عالم ہے
ہمچو لائیے عقل منجوران	مست لاخیر زور زور داران

فِي الْفَقْرِ إِلَى اللَّهِ وَاسْتَغْنَا عَنْ مَنْ سِوَاهِ

<p>از من و از تو کار سازی را بی نیازیش چه کفر و چه دین محققه بدانکه هست خدا بی نیازی نیاز جو از تو او ترا راعی و تو گرگ پسند گرگ دیوسف بست خرد بر لطف او را چه مانعی و چه عون چه غریزی ز عقل و برخ او را نفس و فلاک آفریده است چرخ و آنکس که چرخ گردانست حکم فرمان و عقل و فرمان گیر جنبش چرخ بی سکون و نیز</p>	<p>بی زبانیست بی نیازی را بی زبانیست راجه آن چنان از بی حکم و حکمت بسزا پاس دار سپاس گو از تو او ترا داعی و تو حاجتمند در نازی او کیست یوسف گر قهر او را چه موسی و ذرعون چه بزرگی ز نفس و چه رخ او را خاک آنکس که برگزیده است استیادت سیمایان است نفس نقاش و طبع نقش پذیر هست چون مورد در تن</p>
--	---

[illegible]

زُورِ لاخیرِ دان و ز رِ لاسِ تَنی
 ہنچو لاسِ تَنی عقلِ میخوارِ ان
 ستغناء و عمن سواہ
 بی زیا نیت بی نیازِ می را
 بی زیا نیشِ راجہ آمِ بیخِ آئین
 از بی حکم و حکمت بسزا
 پاس و اسرِ سپاس گو از تو
 او ترا داعی و تو حاجت مند
 در نہ زمی او کی است یوسف گر
 قہر در اچہ موسی و فرعون
 چہ بزرگی ز نفس و جبرخِ اورا
 خنک آنکس کہ برگزیدہ او
 است یا لیت سہیا ن است
 نفس نقاش و طبع نقش پذیر
 بہت چون مود و دردم شیر

کلمه نیست ای زلفات مست
 قافیه از دل بختیاری کین
 کلمه نیست ای زلفات مست
 قافیه از دل بختیاری کین
 کلمه نیست ای زلفات مست
 قافیه از دل بختیاری کین

که بزاری شوی درین ره مرد که نیاز می فروختن باشد خواجه آزاد کن مباحث نیز و بر بدو قایمی مدو زودر بود تو چون بجهان یاده گو با تو دل دوزخست بی تو با تو چون کره نه پروردست تو توئی کفر و دین از آن آ که فرشته نه گرسنه و نه سیر چون تو آفتی امید و بیم نماند شوم مدد روز دیگر گنه گردد بر او به بود ز فرست سها ناله مشک را چه تر و چه خشک چه گشت و چه صومعه براد همه گان طالبند و او مطلوب	بر در حق بگرد زور مگرد این از فام تو خشن باشد قدرتش را بجستم عجز مبین تا بخود قایمی بپوش و بخور هر چه هست اغریز مست از تو بی تو کل مسجد و با تو گشت بی تو خود کار نامه کرد است تو توئی مهر و کین از آن آ بنده باش بی نصیب و پشیر از تو بیم و امید و است راند بوم کو گرد و کاغذ شنه گردد چون قناعت کند بپوران ز آب و آتش زیان پذیرد چه مسلمان چه گبر برادر گرد تر ساد و نیکو و محبوب
---	---

که با نفس خودی
 دل از دوزخ است
 خودی دل نیست
 که چون اندر دی بدن
 او باشد دین با خود
 ترا بهر ناسازگاری
 که تو از خودی تو
 مرتب از تو پیدا شود
 در عالم غف و جاباتی
 رانده شود چون از غف
 رانده ری امید و بیم
 و گنه ری امید و بیم
 نفس آفتاب گشت
 که درین دوزخ است
 هر کسی که تو بوم
 ز راهی که تو

نیت

علاهی سکه

نیت علت پذیر ذات خدا
 مهر دین بر تابدا از تلقین
 پارساگر بهت اودا به
 تو لکوار باش تا بر هی
 اندرین منزلی که یک هفته است
 لفظ یسعی بخوان که اندر نشر
 مصطفی گفت خدایان همه
 و او اوه و فای و نیش داد
 ییچ و او از میان اوه رفت
 آه ماندت یادگاری از او
 پیش تا صور در دهد آواز
 گر پذیرد گشتی آسوده
 بر در بی نیازی از که و مه
 چه وجودت بنمزد او چه عدم
 چون بدون تاخت خشمه روز

تو بعلت کون چه جوئی جای
 مه فرود شد چو تافت نور لقین
 یادشاگر بدست مارا چه
 با قضا و قدر چه راستی
 بوده نابوده آمده رفت
 طر فو آگوی موسیست بخر
 دست موسی خلیل اوه شد
 رتبت و زینت یقینش داد
 مانده آه مجر دایت نهی
 ملت او نمود کاری از او
 خویشین آبکش به تیغ نیاز
 ورنه انگار بوده نابوده
 گر تو باشی دگر نه اودا چه
 مثل تو بر درش نیاید کم
 حاجتی نایدش به بقعره زلز

پراپریت اگر مثل تو بر درخت لہو دم ہم نہ خنجد، اعلیٰ کی سسلی۔

[illegible][illegible]

وین شخص بیاد است
فریادی از دل بیاد است
چون می گوید که او فرود می آید
عالم هست از آنکه در این عالم
ببیند و درین عالم

فی علم کتابین اللک یلوم غلۃ القلم
 و یمنایہ کہ چہ ائمہ فہمیت مکرما پیدا
 یاتوزشید کہ مراد از خود داشت
 بتابش خود برآید و این دیرین کار
 صر این را نتواند بخاند
 و چراغ تو نوریت که جان آن علم
 بستند بجا اگر دین کعبه کربلا را
 نداده اند رای و منہ بنگر ببال
 چرا که شما چون خزان بخور کردید
 کردند از راه بنگی و در افتادید
 علامت بکلمہ

این همه طسراق آب گل است چکند طر قوا ز مشتی خس آن چراغ ترا بست مسید صر این شمع از بنشانند پس وین کوچه نیت راه شما همه از راه بندگی دورید روز بھر خسوس کے پاید چون تو گھنیک باشی و گم بد پس چو شد روی عقل و شرم مسید	ورنہ آنجا کہ محض جان دلت طر قوا گوی نور خویش بر خود برآید بتافتن خورشید جان او نیم عطسه بستاند راه اگر هست هست آہ شما چون خزان سال و ماہ معدود چون بود وقت خود ورون آید ترست از خود بود مسید بخود روتو کیان شناس بیم و آید
--	--

فی عدل الامیر امن الرعایا

کرد روزی عسر بر بگذری همه مشغول گشته در بازی ہر کی از بی مصالح عتی بر کشیدہ برا خط ادب چون عمر سوی کو دکان بگری	سوی جوقی ز کو دکان نظری کرد ہر یک ہمے سرفرازی مینمودی ز خود بسیار عتی جامہ از سر برون برسم عز حشمتش پر دہ طرب بد بد
---	---

میگوید که بی عین که اندر
 بدو کانی که قدم و این بنیاد اند
 در آب اعلی اسبیده اند یکسند
 اما مردان طریق تو بدین مقام
 بسی فویدر کنند که مراد از سنن
 نورانی رفته اند علی که میگوید
 که از امام اول مقتدی لب دل
 علی رضی الله عنی مصطفی یاد کرد
 آوردن رب را تعالی شاه که دوزد

سیرجان کرد جان بخود را	تشنه دل کرد عاشق خود را
کز زمان از دوش مشو غائب	تا بود غم و رایتو صائب
سکار نادان گوته اندیش است	یا در در کسی که در نیست
فی المرید الرشید والشیخ العمید	
نوری از بازید بسطامی	از پی طاعت و کمونامی
کردنیکو سوالی و بگریست	گفت پیرا بگو که عالم کسیت
سیروی مرور جواب بداد	شربت وی هم از کتاب داد
گفت خالم کسی است بدروزی	که یکی لحظه در شب باروزی
کنده از غافل فراموشش	نبود بند حلقه و رگوشش
گر فراموش کردیش نفسی	خالمی نیست خیره چو تو کسی
و ربوبی حاضر و بری نامش	نیت گردی ز حزم احکامش
آنچنان یاد کن که از دل و جان	نشوی غافل از زمان بر زمان
یا دار این سخن از ان بیدار	مرد این راه حیدر کرار
فَاعْبُدِ الرَّبَّ فِي الصَّلَاةِ تَرَاهُ	و زبانشی چنین تو و اغوثاه
آنچنانش پرست در کونین	که همیشی برای العین

فاعبد ربک کما تراه
 خان کمن تراه فاعبد ربک ای
 خان کمن تراه فاعبد ربک ای
 خان کمن تراه فاعبد ربک ای
 خان کمن تراه فاعبد ربک ای
 خان کمن تراه فاعبد ربک ای
 خان کمن تراه فاعبد ربک ای
 خان کمن تراه فاعبد ربک ای
 خان کمن تراه فاعبد ربک ای
 خان کمن تراه فاعبد ربک ای

که از اوقات بانه درین
 که از اوقات بانه درین
 که از اوقات بانه درین
 که از اوقات بانه درین
 که از اوقات بانه درین
 که از اوقات بانه درین
 که از اوقات بانه درین
 که از اوقات بانه درین
 که از اوقات بانه درین
 که از اوقات بانه درین

کتب نفیس بیرون احکام ای در حقین کما مستحقان درین ۱۲
 کتب نفیس بیرون احکام ای در حقین کما مستحقان درین ۱۲
 کتب نفیس بیرون احکام ای در حقین کما مستحقان درین ۱۲

چون رسیدی بحضرت فرما
 خوش دین آشنائی راغ شود
 با حیات تو دین برون ناید
 گفت مرد خرد و دین سخن
 خفته اند آدمی ز حرص و غلو
 خلق عالم همه بخواب درند
 آن هوا یکدیش ازین باشد
 ورنه دینی زین حیات بود
 دین و ملت در عدم زدن
 آنکه کم زد و وجود عالم را
 و آنکه او طالبت افزون را
 این یکی پای در کسب بماند
 پای آنرا قدم عدم کرده
 باد مهیت بعد از مفرون
 چیزیان دار و دار بهیم گزند

پس از آنجا روانه گردید جان
 مرغ وار از نفس بیاغ شود
 شب مرگ تو روز دین زاید
 که سخنهای اوست چون فوئی
 مرگ چون رخ نمود فانیتهوا
 همه در عالم خراب درند
 رسم و عادت بودند دین باشد
 دین نباشد که ثبات بود
 ق کم زدن از برای کم شدن
 گو بین مصطفی و آدم را
 گو بین عابد را و قیرون را
 و آن در خسته نصیب بماند
 دست این ندیم قلم کرده
 خاک لعنت سزای قارون
 نیکو آن را فدای شوی چو سپند

و ان گویا رسته نمازد او را بصلاتی است که برقرار بود آن از حد صحت قهرمانان غرّت رفت و این نمود خجسته بر رخ چهره نیست ۱۳۰

جهان آرم خود را بخوانی که در
 می میاید که برای آن که در
 هم سوزی بل آن حال جهان آرمی
 میست شوق الی الله و آن بسند
 فانی ذات خویش ۱۲ که بنویسد
 که چون بنده اعلیٰ دین رسیدی بیایم
 بدست تو افتد یا آیتین بوی نشد
 که بنویسد که چون از مقام فانی شد
 درگاه نشستی با بی بدایت ملک نشستی که

پیش مردان راه رخ مفروز خرو و دین سرسری داری مر و گرد نهاد خود ندست ای ز خود سیر گشته جوع است گزین جان خود بری گردی ایچ منمای روی شهر افروز آن حال تو چیست هستی تو لب جو برستان دین باشد خویش را درین طلب بگذاز همدگن تا ز نیست هست شوی باشد از که دین کند متش چون ازین جوع گشت جان تو هر که آزا کرد آسجاست لیکن آن بند که مرکب حجت بند کو بر بند تو تاج شمر	خویش را تو چون بسند بسوز گر تو باقی سرسری داری شیر صندوق خویش خود شکند ای مرد راه دمی دوما از دم رکوع است گرد تنهای و سری گردی چون نمودی برو بسند بسوز وان بسند تو چیست هستی تو عیسی مریم آستین باشد در ره صدق جان دل در باز وز شراب خدای مست شوی گوی و چوگان دهر و دستش بر بلندی ز نیست گردی هست حلقه در گوش بند بر پالیت لیکن آن حلقه به که حلقه تحت در پلاست و بد و دواج شمر
---	---

خاندان نیست ۱۲ ای درین
 عشق این گوی و چوگان درگاه
 عشق بر تمام شوق است که کسی
 شمشیر است عشق نیست شود
 که هستی او نیست عشق و عالم
 که میگوید که که کرد از کرده باگاه
 عشق است این بند و نجات
 عشق است که این بند و نجات
 رضا و سکیم که این بند و نجات
 خالص ۱۲ که در دواج کلر
 که از دنیا سازند و در بندای از
 و دلا می خوانند ۱۱

ای عالم بند

زاکو

سجده

میفرماید که شکر از کمال است
و حال آرای کمال است
فضل خدای شایسته تو که در هر
نقش دنیا ای پستی پستی
کر این بر دوزخ و بهشت
تواند و بیاورد و بگذارد
و زیر یک غلامان و بندگان
ای میخیزد و بلند عین است

ز آنکه هم محسن است و هم مجمل	ز آنکه هم کرم است و هم مقفل
چکنی بھر بنوای را	شادی وزیرک بھائی را
شادان و باش زیرک از پیشتر	تا بیای رضای و تکلیش
زیرک آنست کوش بردارد	شادی آنست کوش نگذارد
نیکیست آنکسی که بنده است	در همه کارها پسندیده است
چون شاخه شادی بی برگ	دست نادر کرد زدی با برگ
نشوی مرگ را در گرسنگ	یابی از عالم حیات حسد
دست تو چون شاخ مرگ رسد	پای تو گرد کج برگ دود
پای کز طارم صدی دور است	نیت پاسبی آن دماغ محمور است

فی الشکر

موضع کفر نیت جز در ریخ	مرجع شکر نیت جز سر گنج
شکر گوی از بی زیادت را	عالم الغیب و الشہادت را
چون شدی بر قضا صابر	خواند انگاه مرثا شاکر
آدمی سومی حق نمی گوید	آونکو ترک شکر حق گوید
اوست بی شکل و جسم و بخت و...	ایز و فرد و خلق حبسار

حضرت عفت باشد عین است
که بگفته اند و انداخته اند
ازین شاخه است و از علایق
میفرماید که چون دست بقبای
زدی و آن مردن است که نیت
باشد و گریه و بیانی از حیات
انگیزی و بیانی از حیات

لکه اشارت است بارش و بدایت
باید و لکن گویم آن عذایی
در در صحنه ثانی تو ضعیف است
فیض بنیاد دین شکر گویم که ازین کم
در صورت ابرایم واقع است در ک
اول ۱۴۱۵ ای طالب هم باشد
دین شکر برای هم باشد ۱۴۱۵
بی مادی و صورت دینی عین اخلاق
بوجود است "علایق عین"

[illegible]

گردان را طعام نریش بر
گردن گردان شکسته بقر
سرب عفو از ره گشتار
عفو ابرگه سبق برده
تایب و جنب را بداد و نیا
روح بخش است و روح در نیو
او ترا حافظ و تو خود غافل
خوی ما او نکند در ما
انجمن مخرج گو کند بیوند
ناگهان را بلطف خود کس کرد
فضل او پیش خیم دانش و دوا
چون ترا کرد حلم و ساکن
رشته باشد همیشه در صحرا
غیب باشد همیشه در غایب
علم او همیشه پویشید

سرکشانِ لکامِ قهرش بس
ضُفّار از لُطفِ داده و ده
بر گرفت است رسمِ استغفار
سَبَقَتْ رَحْمَتِي لَكُمْ خُرْدَه
پاک کرده صحائفش ز گناه
پرده دار است پرده و پرچو
اینست بی‌غفل ظالمِ جاہل
مهر بانتر ز ماست او بر ما
مادران را کجاست بر فرزند
شکر و صبری ز بندگان سر کرد
در حس است و راه جان بکش
ز بانندگان شای ایمن
رو گوئی ز زینبِ کلبا
معدود شش کو اوست
نکته سیر از پیش پدید

نوی

در عالم غیب که عالم است بفرمان
 در عالم غیب که عالم است بفرمان
 در عالم غیب که عالم است بفرمان
 در عالم غیب که عالم است بفرمان

نقد و نظر بر این شعر

آدمی زاوه ظلم و جهول خوبکار او در دستار شما این غایت مگر تو ازین رنج گر نبوی زوی عسایت پاک منزل عفو او بدست گناه	فضل حق را بهینند بفضل غیب دان او و غیب در شما عالم غیب را بعالم غیب کی شدی تا بدار شستی خاک شکر لطف او پذیره آه
آه عارف چو پوره برگیرد عفو او را قبول بهر خطاست ناخاک کرده او وفا با ما فضل او را دریت اندر کار هر که شدت باشد او را	دوخ از بیم او سپر گیرد گر مشر را نزل بھر عطا او وفا دار تر ز ما با ما ورنه با خاک کی بدین بازار هر که اقد ز پای گیرد دست

و باز از دین غیب که عالم است بفرمان
 و باز از دین غیب که عالم است بفرمان
 و باز از دین غیب که عالم است بفرمان
 و باز از دین غیب که عالم است بفرمان

و باز از دین غیب که عالم است بفرمان
 و باز از دین غیب که عالم است بفرمان
 و باز از دین غیب که عالم است بفرمان
 و باز از دین غیب که عالم است بفرمان

٩

دشمن است بیکسان را او
ز آنکه پاک است پاک را خوا
لطف او غلغا بر مسکینان

نه پند وچو ماخان را او
عالم الغیب خاک را خواهد
قبر او جانگداز بیدنیان

فی اطلاع علی ضمایر عباد

شربت ملک ز خلق دست
 دست مختار مختار
 دوست مرطرت ترا فاطر
 چون تو دانی که او میداند
 او ز تو داند آنچه در دست
 روی ز آئین بد بگردانی
 چو آن بعلش غر و خواستی
 چون بعلش گم خوانی کرد
 علم و عقل ا چراغ افروز
 گزیند حلقش می همیشه نیا

داود و صد آن توانست
دانش او منزه از خطا
خبر طبع تو در گشت ماند
ز آنکه او خالق دل رگشت
رای تو پند و مسلمان
مار در دل نه نور خواهی داشت
طبع حلم از مدار آمد
علم او طبع را گناه آموز
نده کی زهره داشتی بگناه

مصلحت بین خلق پیش از آن
اطلاع بر ضمیر پیش از راز

الحی سدا و زندگانی

ببیند که در این عالم
چو در خفاست چو در نور
ببیند که در این عالم
چو در خفاست چو در نور

ببیند که در این عالم
چو در خفاست چو در نور
ببیند که در این عالم
چو در خفاست چو در نور

ببیند که در این عالم
چو در خفاست چو در نور
ببیند که در این عالم
چو در خفاست چو در نور

گر دو از حق بی موراگاه
رگ در قوت اگر جفید
در این سناسگر بود کرمی
صوت بیج در این پنهانش
بنموده تراره آموزی

مور و سنگ شب زمانه سیاه
در شب دین عیش آزادید
دار و آن کم زوره جرمی
می بداند بعلم یزدانش
داوه در سنگ کرم رازد

مور و سنگ شب زمانه سیاه
در شب دین عیش آزادید
دار و آن کم زوره جرمی
می بداند بعلم یزدانش
داوه در سنگ کرم رازد

ببیند که در این عالم
چو در خفاست چو در نور
ببیند که در این عالم
چو در خفاست چو در نور

ببیند که در این عالم
چو در خفاست چو در نور
ببیند که در این عالم
چو در خفاست چو در نور

ببیند که در این عالم
چو در خفاست چو در نور
ببیند که در این عالم
چو در خفاست چو در نور

هر چه جا بصیر از تنگیت
مکمل بر ضایع است دم
بی زمانی بر نر زانده نیست
آینه از عذر آردی رست

هر چه عفتش زیر کی نفیست
تو بر اندیش کار گشت تمام
تو ت خاست ز خوان بی نا
آینه در آینه بجان زانده

هر چه عفتش زیر کی نفیست
تو بر اندیش کار گشت تمام
تو ت خاست ز خوان بی نا
آینه در آینه بجان زانده

ببیند که در این عالم
چو در خفاست چو در نور
ببیند که در این عالم
چو در خفاست چو در نور

[illegible]

ابرجون گبر منظمست و کدر
انک اوجیات انسان است
لیس موجد محب حضرت او

آب در جمله نافع است و غیر
باز بسیار آفت جان است
که محبت حجاب عرس است

[illegible]

بدنایند محدث تلقین
و محبت گریه با یغش
ای محب جمال حضرت غیب

بهر چه باشد محبت
 که همان محبت است
 تا بخوبی و حال طاعت

کشتی شرب ملکاتش
چون کی دانی کی گوی
نخستی لذت مساجاتش
بدو تہ دہار چون پوی

[illegible]

<p>با الف بی وقتی بود و همراهِ دست و پا همی زن اندر حرّ</p>	<p>بی دیتی بت شمر الف لسه چون بدریا سی ز چو بی گهری</p>
---	---

۱۳ آری
چونکه می و غلامی
حقیقت ری و از روی دین

۱۴
چونکه می و غلامی
حقیقت ری و از روی دین

۱۵
چونکه می و غلامی
حقیقت ری و از روی دین

چون بری که در فخر عا ترا	ای حدت با قدم چرخ را
تو حدی نفس زن ز قدم	ای نه هسته باز سر قدم
صد هزار است حجاب و رست	تست قاصت و گناه است
دست باز است قالت تو	پای دامت حالت تو

۱۶
می یابد که تو را با قدم
تو حدی نفس زن ز قدم
صد هزار است حجاب و رست
دست باز است قالت تو

شود بر پائی داد و دین گیم	تن بر چه چو گندم و آدم
تا کند تو به تو جمله قبول	تا نگردی در گبر و فصول
تو من از ستابعی شیطان	تو به ناکرده کی بوی انسان
چون را بار داد پردرگاه	آرزو و خواه اور خواه

۱۷
چونکه می و غلامی
حقیقت ری و از روی دین

۱۸
چونکه می و غلامی
حقیقت ری و از روی دین

۱۹
چونکه می و غلامی
حقیقت ری و از روی دین

چون رسیدی بوی غمزه یار
از بی رنگ آینه دل حُر
میخوانی تو از کتاب خدا
مشوار راه ناتوانستن

نیش نوشش شمار و خیر خیال
لاست ناخن چرا هستی بُر
نیست اموات مرده بل احیای
همچو کشتی بهر دم آسبتن

[illegible]

<p>هر چه دادت خدای رحمان رحمت و لعن هر دو یک از دید نیک بد خواست هر دو را یک رنگ باد بانی بدست باد و بار</p>	<p>نیک بد خوب و زشت یکسان نه غزایل چون ز رحمان دید آنچه آوردش از خدای بخچیک صورت آنکه نیست بر در صبر</p>
---	---

فقیہی کہ صاحبان بلا در دست امرضا اند چنانکه باید این بدست با و او را بر باشد ۱۲

رفیق از فعل حق سوی صفقتش	۴۲	وز صفت ز می تمام معفتش
آنکه از معرفت بعالم راز		یس سیدن آستان نیاز

[illegible]

با نیا ز انگهی که گشتنی یار	دل بر آید رخسیر و دمار
رویت ز دل کرد	زان همه کرده با نخل گردد

[illegible]

در ره امتحانش بگذارد
 دل بتدیج کا خوش بست
 چون نیازش نماند حق ماند
 یازید ابر بگفت سخی
 راست جنبید کوا الی گفت
 راست جلا دگشت اورا

خان و مانش همه براندازد در تن تو چو نفس تو گمدا پس از حق نیاز بستاند نه میوه ده گفت و نادان پس بانی که راز مگوین گشت راز تو چون زبده داد و پاش	در ره امتحانش بگذارد دل بتدیج کا خوش بست چون نیازش نماند حق ماند یازید ابر بگفت سخی راست جنبید کوا الی گفت راست جلا دگشت اورا
---	--

سبب باید که در جانش
 روشن از نور شود آینه
 میان جبین و لب
 آفتاب از سر و پای
 آفتاب و آینه
 آینه و آفتاب

بی او از دست میانه و باش میزبان آید میباید آید خور و دل گشت بر بخان بخار آفتاب مع آفتاب	در ره امتحانش بگذارد دل بتدیج کا خوش بست چون نیازش نماند حق ماند یازید ابر بگفت سخی راست جنبید کوا الی گفت راست جلا دگشت اورا
--	--

در ره امتحانش بگذارد
 دل بتدیج کا خوش بست
 چون نیازش نماند حق ماند
 یازید ابر بگفت سخی
 راست جنبید کوا الی گفت
 راست جلا دگشت اورا
 سبب باید که در جانش
 روشن از نور شود آینه
 میان جبین و لب
 آفتاب از سر و پای
 آفتاب و آینه
 آینه و آفتاب
 بی او از دست میانه و باش
 میزبان آید میباید آید
 خور و دل گشت بر بخان بخار
 آفتاب مع آفتاب

از تو تا دوست نیت زده
تا بمینی بیده لا موت
کی بود ما زاجدا مانده
دل شده آباستان خدا
چون در آمد بطارحم توحید

[illegible]

روح با جور همبهری سازد ای نذیده ز آب رسته چه کتی لاف مستی بدو تو اگر می خوری ده	دل بیدار دوست بگرازد تا کی آخر ز نقش زر مستی تات گویند خورد در مک دین دین خواره کنی دارد از
--	--

[illegible]

چہ کنی جہت مجوی ہواں ن تو

توندانی بیاری

من ہاں مؤیدت کہ کیا ہے

تا پنج دیوارش احاطه

١٠٠

100

100

بسم الله الرحمن الرحيم

۱۰۰

10/12/1941

الزبد المذوق

1500

10

100

تو بدان نوش من حیا جان تو

چون خوردی تو طعام رشتی

جوں کہ تو نے

مؤرخین کے ہاں

کے لئے جو کہ اس کے لئے ہے۔

الحسين بن علي بن ابي طالب

سید محمد بن عبد الوہاب

بسم الله الرحمن الرحيم

نہ سچا این لڑن مجھ

1940

و الجوزي سنا فني

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

1

100-443887-100

[illegible]

<p>درگز زمین سرا پر او با شتر
 انا کا نیکہ بندہ اند اور ا
 اگر مددگی بلبستہ علام</p> | <p>گر بوی ورنہ مرد دریاہ انا
 بخدا می بسندہ اند اور
 خواجہ معرفت ام بھی علام</p> |
|--|--|

في العالم والباحث

که ترا هرگاه می هست	بپوشه شجره کو بگانی گفت
و کعبه در تنه بترد و با	نذرین کوه نماند باید
هر شمر از شجره به سیر	مماند چو پادشاه در شیر
و بن مسعود را در سار	در یزدان فرزند خوار
نرسد و سبک نبار و کلاه	سار اما آمد
لین ملک را بشتر و اسب	تو به مهر او در بخت

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

١٥٤

علائق است از روی
از اینست که از روی
و چون در این
از اینست که از روی
و چون در این
از اینست که از روی
و چون در این

البيان في التوطيد

بنوکل روز مروان راه

ایمان و یقین

[illegible]

چون نداری بز قیامت

ترا براؤست می

مستورنک بک و چارلز

کون از طرف شما

[illegible]

اگر انجی صرف و صرف
در راه پیش رو منور که نایب
و انوار عالم را

بدانش گوی به دست او چنانست
همه نورانی و روشن
او در امانت و کبریا

در راه پیش رو منور که نایب
و انوار عالم را

همه نورانی و روشن
او در امانت و کبریا

در راه پیش رو منور که نایب
و انوار عالم را

همه نورانی و روشن
او در امانت و کبریا

در راه پیش رو منور که نایب
و انوار عالم را

همه نورانی و روشن
او در امانت و کبریا

در راه پیش رو منور که نایب
و انوار عالم را

همه نورانی و روشن
او در امانت و کبریا

این بابت که کسی می خواهد
در این نظر عارف کامل
بماند و در این نظر عارف کامل
بماند و در این نظر عارف کامل

نفس سال و ماه کوفته دار
چون تو فارغ شدی نفس لیم
بیش آنکس که عشق بر سبزه او
نمی دوستیش دیده دوست
پس بگوی تو کل آدرخت
در تو کل کی سخن بشنو
انداز آموز سر طره ز زنی
مرد انگارش و بجا بگزار
بر سید بخلد ناز و نصیم
کفر و دین هر دو پرده در او
پرده بارگاه آدمی او
بعد از انت پذیره آید
تا نمانی بدست دیو گر و
که از گوشت خوار لاف می

فی نوکل الحماز

<p> حاتم آنکه که در غم حرم
 که در غم حجاز و بیت حرام
 ناز و بجا یک گره ز خیال
 زین به تنها سخاوت و بخت
 مرد و افروخته شدن بخت
 بر دو کل زینش بهره بود
 در پس پرده و پانزانی </p> | <p> آنکه خوانی و راهی به اضم
 سوی قبر نبی علیه سلام
 بی غلیل و کثیر دینی اسوال
 نصیحتی بیع فی وره برداشت
 بود و نا بود و نا بود
 که در رزاق خویش آنکه بود
 که در نا بود با حذر از رازی </p> |
|--|---|

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

جمع گشته و دم بر زن
 حال او سرسبز بر سپیدند
 به بند نصیب است موی
 در بر چو نای رعنا
 لب بکشد است به هم سجدا
 باز گفتم زنت تو چند است
 گفت چند که کمر زان همه
 آن کی گفت می زانی تو
 است روزی و هم بر جانند
 باز گفتم بوی بد به من
 نیست و نیاید به بیل
 گفت کای را تا شده تیر
 حاجت آنرا بوز سوزی بیل
 آنان زین بر سر است
 پر مانده که خود را به

شاد رفتند جمله تا بر زن
 چون و را فردا محتج دیدند
 به گفتم بهر و سوزی
 هیچ بکشد است در اعتدات
 به سوز زین به نام سجدا
 که در است تا بیدار است و خرسدا
 زنت من که جلد زده منم
 او چه داند ز مد که بی تو
 تا بود روح بزق نشاند
 سرگز از بیدار طلب ندید
 نفر شدت ز آسمان ز بیل
 چند گوید هرزه بر تن خنده
 کش نباشد زمین کثیر و قلیل
 به خود خواست که حکم او را
 که به بگریه در گریه

جمع گشته و دم بر زن
 حال او سرسبز بر سپیدند
 به بند نصیب است موی
 در بر چو نای رعنا
 لب بکشد است به هم سجدا
 باز گفتم زنت تو چند است
 گفت چند که کمر زان همه
 آن کی گفت می زانی تو
 است روزی و هم بر جانند
 باز گفتم بوی بد به من
 نیست و نیاید به بیل
 گفت کای را تا شده تیر
 حاجت آنرا بوز سوزی بیل
 آنان زین بر سر است
 پر مانده که خود را به

جمع گشته و دم بر زن
 حال او سرسبز بر سپیدند
 به بند نصیب است موی
 در بر چو نای رعنا
 لب بکشد است به هم سجدا
 باز گفتم زنت تو چند است
 گفت چند که کمر زان همه
 آن کی گفت می زانی تو
 است روزی و هم بر جانند
 باز گفتم بوی بد به من
 نیست و نیاید به بیل
 گفت کای را تا شده تیر
 حاجت آنرا بوز سوزی بیل
 آنان زین بر سر است
 پر مانده که خود را به

از تو کل نفس تو خند زنی
مغول حکیم چون نه راه رو تو چون مرد
سکاهی پیشه کردی آتش زن
دل نگهدارد نفس را بگزار
بستد آنجا که نماند تو دانه
عقل کا در جهان پیروز شد
گوش سر دوست گوش عشق
بیمار آید گوش شیر شود
بشو سومی سحران گوش چو جو
گوش تو در دلو چشم بوش

مجلس	همه در کشتی اند و در خوابند

[illegible][illegible]

۵۰۰

نقطہ مسئلہ

سنت و برکت

حیثیت

10

او ایستاد

161

تا روان نشان چه بیند اند خواب
آتش تیز تاب خشم بود
گریه در خواب مایه شادیت
زرد بازی بخواب یا شطح
آب در خواب رُزنی حلال
در بود تیره عیش ناخوش از
خاک در خواب مایه رُزیت
با دگر گرم یاکه سرد بود
باز گریست معتدل در پوشت
چیز دادن بمرده اند خواب
خنده اندوه باشد و اسهال
شرب آب زیادت عطش
و آنکه باشد بر نه اند خواب
بلبل در خواب راز گردد و فاش
بند و پیل آبه نصوح بود

زانچه پیش آید از ثواب عقیاب
 چشمه آب نور چشم بود
 بندگی از مذلت آزاد است
 سبب جنگ غلبه باشد رنج
 ق اگر بود پاک و عذب صاف زلال
 گرچه آبت عین آتش دان
 بزرگ را دلیل بجزور نیست
 هر دو گنج رنج و درد بود
 اندو دشمنی دشمنی دوست
 عدم مال باشد و سبب
 خامشی بستن دل اند مال
 علم باشد که نیست سیر این
 شد فضیلت بیان خراب
 بوق و خواب مایه پر خاش
 باغ و دیرین غذا ای روح لود

[illegible]

ملک و ملت

بر کالبدن دوزخ
 دن را کردن میگرداند و خوب
 تعبیر و تفسیر این است که اگر کسی آن
 خود را بماند و خوب باشد و خوب
 ای و دوزخ کشته باید باشد
 میباید اگر آن دوزخ است که
 آینه جراحیست تعبیر اینست که اگر
 ۵۵ میباید که اگر بیمار در دوزخ
 میباید که آن دوزخ است که اگر بیمار
 ای خوار شد اگر دوزخ است که اگر بیمار
 میباید که آن دوزخ است که اگر بیمار
 سراسر با آن دوزخ است که اگر بیمار
 این سرفروزی دیگر دوزخ است که

طیب باشد و گوشت اندر خوب	این یکی دهنست آن دیگر نه باب
رحمت آن نوع را که در ماند	رحمت آن جنس را که بر کالبد
گر دوزخ رنج بیشتر باشد	راضش کمتر از ضرر باشد
مرد بیمار و طیب و جامه نو	بد بود بد ز من نکو بشنو
رقص کردن بخواب گشتی	بیم غرقست و مایه رشتی
و آنکه در بند حبس بسته بود	رقص کردن در اجته بود
هر که بنید ز تن روان شده	رقصی یا بد از حلال بر دوزخ
چون نه بنید جراحت این باشد	در جراحت بود جز این باشد
انده صعب یا بد از کاری	بسته گرد بدست خونخواری
و آن زنی کش ز فرج خون بد	گو و ک مرد دزد و برون آید
گوشت بنید بخواب و بیمار	مگر خورد و نه امیده از برود
عستی و بخوردی بنشر آب	آنگاه آرد می پست و بد در جود
و آنکه با بر سبی است دوزخی	سرفروزی و دوزخ است که

علی اکبر

خبر دوزخ و خواب رنج مان بود
 روز می نیکی و شکر بود

فی رویا و الاوائی و الاثواب و التوبه

جامه کهنه سیخ و اندوده است	جامه نوزد دولت انبوه است
بهترین جامه بود و شکفت	مرمر او ستاد چوین گفت
مرزنا زست جامه رنگین	اصل شادی و حست و ترسین
جامه سرخ مایه شاد است	سال و مه بخت از دوازده است
جامه صیبت از رنگ سیاه	و ر بود زرد و در و محنت آه
جامه های کبود و اندوده است	رنج بردل فرو نتر از گواه است
صیانت در د اجمال بود	کلبه و صوره اصل مال بود
زرد بان اصل و مایه سفرت	لیک زان مرد و ا همه خط است
آسیا مردم امین باشد	آنکه در خانه به گزین باشد
دام باشد خواب بستن	آینه زن بود نکو باشد
بستگی آید ز قفل پدید	چون گشایش که آید نکلیه

فی رویا و القصاصین

مرد طبخ بخت بسیار	همچو قصاب در تباهی
رنج و بیایست مرطبیب	خاصه آنرا که هست خوار و غریب

۲
 به خفاقت میوزده روز
 نعلی کشی و در خرا از
 مشک و دوزخ می چوبی
 عصاره ای با خنکیت
 بختی که گوید در جاس
 عصاره سوزی
 عصاره سوزی
 رقیق پاکب سوار
 رقیق پاکب سوار
 رقیق پاکب سوار
 راه فرخ ۱۲
 سنبل سبز و پیچیده
 سنبل سبز و پیچیده
 سنبل سبز و پیچیده

<p>همه بردست او شود زیبا
از موارث آنکه دار و راز
خوبی کار و نعمت بسیار
مایه شادمانی و شادی
چون لیل اند بر تبااهی حال
مایه مکر و حیل بر مرصا د
همچنین تیر که تیر است
هر سه آن را دلیل دان مال</p> | <p>در زنی آنکس که رنجها و بلا
مرد خفاف و نعلی و خرا از
مرد بزرگ و زرگر و عطار
مرد خمار و مطرب و رادی
مرد بیطار راییض و کمال
هست در خواب دیدن صیاد
مرد شمشیر گر دلیل غناست
مرد سقا بگل گرد و حمال</p> |
|--|--|

فی رویاء البهایم

<p>که بکار اندرون بود منسل
مرد را سپ زن بود و خورد
به بود بچه یاریدش حاصل
سنبل سبز و پیچیده و تاب</p> | <p>خر بود خادمی ولی کامل
اسب زن باشد اینی انش فرد
آستر آنرا که زن بود حامل
آستر آید ترا سفر و خواب</p> |
|---|--|

گمان باشد دلیل سال فراخ
 به بر باد شاه شود گشتن

فی رویا السباع ای در زبان
و بهر کس که در آن

که بود کارش از مجامع دور
هر کسی ترسناک زان صفت
اقتضا زان کند فراخی سال
پرخروش و بکار با پر شر
نیت بر قول او ستا و فرید
بیشتر دارد آبدانش پیر
که بود در معاملات نادر
بکتاب اندر این چنین آرند
که زویش کس نیابد فرد
دشمنانند هر یکی بد خواه
مردود بینی در ا بتر باشد
و نکند قصه خوشتر است
هر هفتد یک یک آفات
اگر چه بیدار پاسبان باشد

بیر خصم مستط و مغرور
بیل شایست یک با هیبت
گویند آیدت غنیمت و مال
بزرگان دنی و بد گو هر
ایک باشد بر بیل تنبیه
آموزان زان تعبیر
دشمن آمد پلنگ بد کردار
بسیار را هم بدشمن الگارند
چون شخصیت پرخیزانت و در
نوز و کشتار و کشتی بار و باه
و رجه روبا حیدر باشد
مارکان هم عدوی کینه در است
اگر دهم و غنچه و در حشرت
سگ سنجاب ندون عوان باشد

این شعر را در کتاب
الکرامه فی التفسیر
در باب تفسیر
سوره اعراف
در آیه
و لیس فیها
کرامه
و لیس فیها
کرامه
و لیس فیها
کرامه

و در کتاب
الکرامه فی التفسیر
در باب تفسیر
سوره اعراف
در آیه
و لیس فیها
کرامه

فِي رُؤْيَا وَالشَّيْءِ الْكَلْبِ

دیدن آفتاب را در خواب

ما مانند رای زن باشد

جرم مرغ پاز صل در خواب

تیرمانده و بر آید

از سره خود دست ما را برایش

وان دگر کو گمان را دروا

محمّد بن قاسم بن طاهر بن محمد

لحم و ما مشرد در دوا و ماور

لے جو ماوید خسرہ غنیمت ان

تخت سارک، آستان

کے لئے از حروف و الفاظ تقصیر

باو شه گفته اند از سر باب

وگری گفت فی کہ زن باشد

صاحب محنت اندورنچو

مشتري خازن و وزير آمد

ما به عملت و کلام آراست

گاہ نقہ شان سرا و خال

رازنامه علی محمد گنجینه

کہ کیا ان کے لئے اور اللہ بخیر

مگر ان کے خلاف عدالت

خافوا

گفتند که اینها را که در میان ما

في تناقض الدارين

قلت روز شب غریب است و در مرقی چون گزشتیم نه آنست ماندن کن

۱۱ دور زعم تو و دومد

16

١٥٦

بی بی سہری مرزا سہرآورد بار

دعوتِ نبویؐ کی سری ہے اللہ

بی ستری پیش گردن او است

انکہ بیستہ کل کو طلبت

توبیر کلا غنہ

۱۱:۳۰ صبح

اومی رانزباہ کھترپاہ

آن خورشید شود و پادشاه

[illegible]

جامعہ عرف زماہ پیدا شد

نفس و امارت عقل گویا شد

انکہ دربارگوہ ربانی

من گم اگر کسیدانی

آن کو ہرگز اندیشہ نہ تھا

میں نے اسے اپنے

100

مجلس ششمین

و کرده

دو نفوذ طلب شود

از دولت

نمایه

و آنکه

بیان

با

آن

آن

آن

آن

آن

آن

آن

آن

آن

آن

آن

آن

آن

آن

آن

آن

چون سلیمان کمال ره را داد	همچو یوسف جمال چه را داد
تا نشد نقش صورت چاهی	نشود نقش سیرت الهی
با کلمات اگر زیان باشد	قلب او خود هلاک جان باشد

چون سلیمان کمال ره را داد
همچو یوسف جمال چه را داد
تا نشد نقش صورت چاهی
نشود نقش سیرت الهی
با کلمات اگر زیان باشد
قلب او خود هلاک جان باشد

در طریقت سر و کلاه دار	و نه دانی چه سحر و جادو
هر چه یوسف باید و چاه	بیش از با سنگ و آتش چاه
که آن نه کلاه بود	و نه ای سیر چاه بود

کلامی

کلامی

کلامی

کلامی

چون سلیمان کمال ره را داد
همچو یوسف جمال چه را داد
تا نشد نقش صورت چاهی
نشود نقش سیرت الهی
با کلمات اگر زیان باشد
قلب او خود هلاک جان باشد

چون سلیمان کمال ره را داد
همچو یوسف جمال چه را داد
تا نشد نقش صورت چاهی
نشود نقش سیرت الهی
با کلمات اگر زیان باشد
قلب او خود هلاک جان باشد

<p>ق از هزار تو اگر آمد میش
از دل ریش صدقه ران میش
هست تار یک تیره همچو گلشن
دل او کی میانی لم زی لیت
با که گویم که نیت یک همراه
گفت لا تعد عنهم و عینا ک</p> | <p>ق یکدم صدقه از کف درویش
زا که درویش را دل ریش است
بتو اگر تو آن مگر که دلش
گل درویش صفوة از لیت
ق بنو تاجه گفت فضل آه
باشند شاه خواجه لولا ک</p> |
|---|---|

[illegible]

<p>از حق و جان و عقل و دین بگذر
صورت و وصف عین در مانند
هر چه از نفس علم معرفت است
صورت پرده صفات بود
آن جو مصباح روشن نذر ذات</p> | <p>در ره او دلی بدست آور
آن رحم این مشیه آن فرزند
دان که آن کفر عالم صفت است
صفت سده عین ذات بود
در و میخون جابه و شکست</p> |
|--|---|

مذہب و مہدی اور کائنات و کائنات

کلیف از اسرار و رنج و کجای
ازین عالم خور و زهر و کجای
و فیاض است و نه کجای
چایکی و موقعی و کجای

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

آنکه مان کر خدای نرود سول
هر کسی قدر آنکه دست رسیده
گوهر و زرسور و بنده و آل
قیس عاصم ضعیف حالی بود
رفت در خانه با عیال گجفت
کاینچنین آیت آمدت ^{از او} امرود
آنچه در خانه حاصلست بیار
گفت زن خیر نیست در خانه
گفت آخر سجوی آن مقدار
رفت خانه بجهت بسیاری
یافت در خانه صاعی از خرما
پیش قیس آورد زن در حال
قیس خرما به آستین در کرد
چون درون ر قیس در مسجد
گفت با وی منافعی که بیار

بود قدری از غنائی بخیزد
 آورد که باین نیت هم
 بیاورد و باین نیت هم
 چار و پنج آید و باین نیت هم
 درخت بود و آید و باین نیت هم
 خفت و آید و باین نیت هم
 و باین نیت هم و باین نیت هم
 باین نیت هم و باین نیت هم
 و باین نیت هم و باین نیت هم
 و باین نیت هم و باین نیت هم

سده زارگاه
امین حق دان نباید نخل
درخت کنار نظر که آسمان
نغمه مغربست و بعضی گویند
مراد از قیاس عالم آنچه
از آورده مراد از شایسته
چنگ آله ای بای

حضرت جبریل علیه السلام
آنرا نازل شد الذین
یلززون المطوعین
من المؤمنین فی الدنیا
والآخرة لا یجدون
الآن بعد من قسطنطین
نحو آیه شریفه
یذکر انهم یلزمون
بدر این
سوره نازل شد
علاهی علیه السلام

پیش بهتر می کنی تسلیم
بگر تاج آمدش حاصل
بر خفا ده ز شرم دست بد
گفت کای سید زمان زمین
و آنچه آورده است خوار مدار
یلززون المطوعین ناگاه
سرور انتظار چون دارند
نیست جای قرار و جا سکوت
دل او را مبطف میجوید
اینقدر زود کون ز قیاس قبول
بهتر از زود گوهر دیگران
زاد رستش سیدیت نخل
بخت مجده المقل پسندیده
زان منافق بفعل بد گفتار
قیس کا گشت زان بکمال

گوهر است این ستار یازد هم
زان سخن قیس گشت زود خجل
رفت در گوشه لغیم نشست
آمد از سده جبریل امین
سرور اندر انتظار مدار
تصفی را ز حال کرد آگاه
علوت آمده بنظر آمد
زلزل او قفا دور ملکوت
حق تعالی چنین همی گوید
کای سر فرازی گردید و بخت
که بنزد من این قتل عیان
زود بر فتم این ستار قیاس
از همه چیز های بگزیده
نقد را زان سبب بر آرد کار
گشت رسوا منافق اندر حال

عالم
موجود در این عالم
ازین که می بیند و شنیدنی است
و ازین که نمی بیند و شنیده نیست

۱-۲

هم بدانسان که بود پیش آمد
از همه فعل خود خجل باشد
خوانده باشی تو انقدر بارها

تا بدانی که معرکه پیش آمد
با خدا انگه او دودل باشد
راستی بجز از همه کاری

في الاتحاد والمودة

پنج صبر ابد چو بود تو نیست
 بطل الزور جان و تن باشد
 عیب را با سرای غیب چه کار
 بتوان کرد و خاصه بانگ و رب
 از دو بای نهاد بند و دیت
 عقل تو با تو در عتاب آمد
 ورنه بر ساز این درخشم بود
 پیش با عقل خود بدی مسکال
 بعد از آن گشت بر تو کار آن
 ملک را از دیچه ملکوت
 در رو دین گردی گی چو بود

در جهان یک زبان چو سودو
ظهر النور ذو المن باشد
غیب خواهی خودی زره برار
تو پراز غیب و قصد عالم غیب
بر بخیزد بدست بخیریت
بود تو چون راجاب آمد
گفت بگذار و نفس کن پرورد
روز و شب رفاق عقل نبال
فصل رازین عقیله باز زبان
بنی آگه که یابی از دل قوت
شد گوی رسیدگی چه بود

[illegible]

[illegible]

کبریا که در این کتب کلمی نیز آمده است ۲۰۰ در هر سال ۱۰۰۰ عقالا الخیضه و ارجا اولاد از بدو با کلام یک احوال را که بسیار از افراد فاضل است قبول بدو و کوشش را از حق است سبک

دانشگاه تهران - دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه زبان و ادبیات فارسی
فصلنامه علمی پژوهشی «زبان و ادب»
پیاپی ۱، شماره ۲، زمستان ۱۳۹۸

مقاله علمی پژوهشی

عنوان مقاله: بررسی تطبیقی سبک‌های نگارش در آثار کلاسیک و معاصر ایران

نویسنده: دکتر سید علی حسینی

چکیده: این مقاله به بررسی تطبیقی سبک‌های نگارش در آثار کلاسیک و معاصر ایران می‌پردازد. هدف از این تحقیق، شناسایی ویژگی‌های متمایز هر دوره و تحلیل علل تغییرات سبکی است. روش تحقیق، تحلیلی-توصیفی است که بر مبنای مطالعه عمیق متون و نظریات سبک‌شناسی انجام شده است.

کلیدواژه‌ها: سبک‌های نگارش، ادبیات کلاسیک، ادبیات معاصر، ایران، تحلیل سبکی.

آدرس نویسنده: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۴۵، واحد ۳، تلفن: ۰۲۱-۱۲۳۴۵۶۷۸

پست الکترونیک: e.hosini@ut.ac.ir

سال چاپ: ۱۳۹۸

شماره ثبت: ۱۳۹۸/۲/۱۵

این مجله در فهرست منابع معتبر ایران ثبت شده است.

دیده آن که ای کاش
و نه شایسته عرض از آن
بر کسین را می نیت کرد
چون از آن
دیده آن که ای کاش
و نه شایسته عرض از آن
بر کسین را می نیت کرد
چون از آن

چیت یک و نیم
و نه شایسته عرض از آن
بر کسین را می نیت کرد
چون از آن

دیده آن که ای کاش
و نه شایسته عرض از آن
بر کسین را می نیت کرد
چون از آن

همه بد آیتان پرده شک
همه از نایان علم شده
خوشتن افروخته از کردن
دیده پاک پاک دین بیند
خاکسارند باد سارانش
از سر این دلی بخت زک برآر
تاج عیسی بآب راه کنی
هنگی خود ز خوشتن کم کن
تا بود نفس ذرّه با تو
نفس را آن هوا سازد هیچ

غرقه از پائی نابرد در شک
همه زندانیان علم شده
تا شوی نازنین بر برزن
دیده چون پاک شد چنین بیند
تا جدارند تاجدارانش
جامه یکرنگ دار عیسی وار
همه از آفتاب و کوه
دانگه آن دم حدیث آدم کرد
نرسبی بچگونه آسمانی تو
خیر و بی نفس او

دیده آن که ای کاش
و نه شایسته عرض از آن
بر کسین را می نیت کرد
چون از آن

من امن بکافعه خضر خضر
رو بهی سر زد بھی گفت
جایی کس دو صد درم بمان
گفت اجرت قرون زور و سزا
زین زبان چون که جان من
کای تو مانتی - می دانت
نامه ما به بن سکال برسد
کایتی بی عظیم جملست
درست انگهم چه رسد

دیده آن که ای کاش
و نه شایسته عرض از آن
بر کسین را می نیت کرد
چون از آن

علاهی تسلیم
و نه شایسته عرض از آن
بر کسین را می نیت کرد
چون از آن

میداندار آری
تفاوت کرد و زاید علی

و یک در عرب کلمات

و نیز راسته اهل دنیا

ای نام اهل دنیا

منجی بلا و جنت و قسطنطنیه

را در کتابک آن از قاضی

خود پیدا باشند مراد ازین

مغیر مراد از مغیر اهل دنیا

باز در سلسله است انگلی

برگزشت و بدید زاهد را	آنجنان پار سا و عابد را
گفت و یکجگر جبر این بالا	ساختنی مقام و مکن جاس
گفت زاهد که اهل دنیا پاک	در طلب کردنش شند پلاک
باز دنیا قاده در پرواز	در فکند بهر دیار آواز
بزبان فصیح میگوید	در جهان صید خویش میجوید
هر زمان گوید اهل دینی را	جنت بلوی و فردموی را
دای آنگو من حذر نکند	در طلب که دغم نظر نکند
تا نگرود چنانکه در فسطاط	اندری مرغ و باز بر افراط

فی حب الدنيا وصفه اعلی

هست شهری بزرگ و دیرم	باز بسیار اندران برویوم
نام آن شهر شهر فسطاط	ساعتش تا بحد دیاست
و اندر مرغ خانگی سپرد	ز آنکه باز از هوا همی نگرود
و اندران شهر مرغ نکند ارد	ز آنکه در ساعتش هو آرد
همچو فسطاط شد زمانه کنون	علما همچو مرغ خود و زبان
من نمان گشته ام برین بالا	تا خوص این از بهر و بنا

مغیر مراد از مغیر اهل دنیا
باز در سلسله است انگلی
صید و میجوید و باز در طلب من
در زمان نشاند و کسین و افراط
چون میجوید و کسین و افراط
و در فکند بهر دیار آواز
در جهان صید خویش میجوید
جنت بلوی و فردموی را
در طلب که دغم نظر نکند
اندری مرغ و باز بر افراط
و نمان گشته ام برین بالا
تا خوص این از بهر و بنا
و نمان گشته ام برین بالا
تا خوص این از بهر و بنا

در این شهر بزرگ و دیرم
نام آن شهر شهر فسطاط
و اندر مرغ خانگی سپرد
و اندران شهر مرغ نکند ارد
همچو فسطاط شد زمانه کنون
علما همچو مرغ خود و زبان
تا خوص این از بهر و بنا
و نمان گشته ام برین بالا
تا خوص این از بهر و بنا

نفس در میان من در طرز
 گفت زانکه که از او نفس را
 درین شب مرا که از او
 زانکه که از او نفس را
 زانکه که از او نفس را
 زانکه که از او نفس را

گفت دانا که با تو اینجا کیست	بر سر کوه باید حالت چیست
گفت زانکه که نفس من با من	هست روز و شب اندرین ممکن
گفت زانکه که نفس من با من	بهد راه زانکه که
گفت زانکه که نفس من با من	در من و ز من و نیم فروخته اند
گفت زانکه که نفس من با من	چکنم چاره را که گشتن
گفت زانکه که نفس من با من	نفت افعال بد کند تعلیم
گفت زانکه که نفس من با من	زانکه من نفس را شناخته ام
گفت زانکه که نفس من با من	مکنم روز و شب در اتریب
گفت زانکه که نفس من با من	زانکه گوید همی که معلوم
گفت زانکه که نفس من با من	اکحل از دید گانش بکشیم
گفت زانکه که نفس من با من	فصد تکیانی اندر و آرد
گفت زانکه که نفس من با من	علل از جسم او بیالایم
گفت زانکه که نفس من با من	غل غشش بدون شود و مجید
گفت زانکه که نفس من با من	در شهوت بخود فر از کند
گفت زانکه که نفس من با من	تا که باز ماند از لذات

نفس را که از او نفس را
 زانکه که از او نفس را
 زانکه که از او نفس را
 زانکه که از او نفس را
 زانکه که از او نفس را
 زانکه که از او نفس را

کلمه خدین است بر وقت خطاب

از سرگناه بفرزدادنده

معصیت از روی نذر است

آه زده که حسرت است خیزد

مین آفتاب کین آفتاب

چنانکه کسی بفرزدادی

بهر حال مرد باید که جوانان

بیاورد از بهر چهره و درین

حیات سزاوار خیر و ابروی

آفریده و بپوشد بیک

تو تش از با قلا دو دانه کنم	خانه بروی چو کو رخانه کنم
ساعتی نفس را کنم در خواب	بس کنم یکدور کعتی بتاب
بیش از آن کو خواب بر خیزد	بهمچو بیمار درین آویزد
یکدور کعت بی او چو بگذارم	بعد از آن نفس گشت بیدارم
مرد و ناچو این سخن شنید	جامه بر تن یگان یگان بود
گفت لک زک ای زاهد	بارک الله عک ای عابد
این سخن جز ترا مسلم نیست	ملکت تو ز ملک جم کم نیست
برجت احمد ز هست آرایش	دانکه فروات باشد آرایش
نیت آلوده ز گنه خیزد	آن که زنده آه واه خیزد
زن کند بھر میهانی پاک	موی ابرو و موی بوی خاک
دل بدینجا غریب و نادرست	تا بند چهار ارکان است
خرد اینجا تھی کند جعبه	که تخری بدست در کعبه
بیش کعبه مگر که بلهوسی	نشو و علم سست قلعه بسی
عصر که در کعبه با تخری مرد	زیره ز بسوی کرمان بود
در سه زندان غل ز جسد	عقل را بسته به بند جسد

بهر حال

چو در حضور و کارزار گلی بپوشد
لی شود چو کار خردیت که این را بدین
بیشی که باشد از لایعقلی و دیوانی
که در اینجا بود و در کعبه و دیوانی
چو زیره و کرمان بود و دیوانی

نهر است از ملک فارس
عقل را بسته به بند جسد
عقل را بسته به بند جسد

پنج خم از این سه زند اند	پنج حص که چهار ار کا تند
جکندنگ مهنی و غمار	دل که شد محرم خزانہ راز
بی نشان نشان اوجوید	بیر یاران زبان او گوید
اگر از آب عشق سر بزدن	هر چه جز دوست آتش اندزن
همه ز غمار خوار می بینی	که نه یارند و یار می بینی
شده چون دلم دلم بد بنیان	گلین باغ خویشتن میان
نشود هیچ حال خلق دگر	نیک معلوم کن که در محشر
آنچه زیجا برد همان بیند	پیشش آید هر آنچه بگزیند

فرع الله تعالی من الخلق والخلق والرزق والاحل

سوی خانه فرستد از بازار	هر چه آن که خدای و کان دار
در شبانگاه آورد پیش	آنکه باشد بمانه در خویش
در قیامت همان پیش آرند	هر چه زیجا بری نگه دارند
نشود نیک بد هیچ سبیل	نیست آنجا تغیر و تبدل
داونی داد و آن دگر همه داد	بیج آنجا کبس خود ابد داد
شرح این از کلام ربانی	خیر بر خوان اگر نمیدانی

و این است که در این کتاب
در بیان این که هر چه
در دنیا است و در آخرت
در بیان این که هر چه
در دنیا است و در آخرت
در بیان این که هر چه
در دنیا است و در آخرت

و این است که در این کتاب
در بیان این که هر چه
در دنیا است و در آخرت
در بیان این که هر چه
در دنیا است و در آخرت
در بیان این که هر چه
در دنیا است و در آخرت

<p>لن تجد سنش ز تبدیلا
نیت بر حکم قاطعش تبدیل
خیزد و تروا منی ز خود کن دور
آتش اندر غم و زخیر زنی</p>	<p>لن تجد سنش ز تبدیلا
نیت بر حکم قاطعش تبدیل
خیزد و تروا منی ز خود کن دور
آتش اندر غم و زخیر زنی</p>
<p>فی شرایط الصلوة الخمسة و المناجات و التضرع
و الخشوع و الكوفة و الدعاء قال الله تعالى الذين
يؤمنون بالغيب و يقيمون الصلوة و قال النبي
عند زعمه ما ملكك ايمانك و قال عليه السلام من ترك
الصلوة مستعمدا فقد كفر و الفرق بين الاسلام والكفر
ترك الصلوة - و قال ايضا احب الي من دنياكم
ثلاثة الطيب و النساء و قرعة عيني بالصلوة -</p>	<p>فی شرایط الصلوة الخمسة و المناجات و التضرع
و الخشوع و الكوفة و الدعاء قال الله تعالى الذين
يؤمنون بالغيب و يقيمون الصلوة و قال النبي
عند زعمه ما ملكك ايمانك و قال عليه السلام من ترك
الصلوة مستعمدا فقد كفر و الفرق بين الاسلام والكفر
ترك الصلوة - و قال ايضا احب الي من دنياكم
ثلاثة الطيب و النساء و قرعة عيني بالصلوة -</p>
<p>برده عز نماز نکشاید
تقل آن دان که عیب ناکي است
باده کی دیکشی ز جام ملک
آنما ز بطوع بپذیرد</p>	<p>بنده تا از حدت برون ناید
چون کلید نماز پاکي است
پای کی بر نخی بام فلک
کی ترا حق بطف برگرد</p>

۱۱۱
 این بیت از کتب معتبره
 نقل شده است
 و این در سوره فاطر
 چه در نماز و در نیابت
 بعمل آید
 و این بیت از کتب معتبره
 نقل شده است
 و این در سوره فاطر
 چه در نماز و در نیابت
 بعمل آید
 و این بیت از کتب معتبره
 نقل شده است
 و این در سوره فاطر
 چه در نماز و در نیابت
 بعمل آید

بی نیاز از غم نماز خوری
باز اگر بانماز هست نیاز
هر که در بارگاه لطیف رفت
ورنه ایس در درون نماز
تو لیم آمدی نماز که بیست
هفته رکعت نماز از دل
پس آن کاین حساب یکست
حده و ششم بجل و شهبوت و پاره
هر که او مقفله رکعه بگذارد
تا حصد از دل برون نمایی
چون بنمیدزدین غنیمت تو
قیمت تو عنان چو برتابد
گرچه پاکست هر چه بابت
طالب آفرینش برگیرد
تا از غل و غش درون باشد

از جگر قدیمه پیاز خوری
 بپزگردد است لاف بده را
 دادنی داد و جستی دریا
 گوش گیر و بر دست آرد باز
 تو حدیث آیدی نماز قدیم
 ملک شرده هزار عالم دان
 زانگاه بنده بهتر دزد و گیت
 بخدای ارگند اودت بنماز
 ملک شرده هزار اود دارد
 از عمای زشت او زهی
 ننگند هم نماز قیمت تو
 والله ابرجبریل دریا بد
 همه در جنب حق خجاست
 که جنب حق نماز نپذیرد
 غسل ناکرده تو چون باشد

ای نهانیابی بجای
بجز که در دانی آن است که توار
و مشغول افتاده آفتی نیست
که در خور و چو آن بشود آن
نظرت حق است یکین چون دانی
ز در دانی و بی دانی
تو نام ندو و حال مستی گشت
نخای ای نفس اوقات
بذل جان

دولت جانت که نعم الف است و نعم الف بیشتر
از زیر خلاص است که نعم الف است و در از
حق آن خودی که نعم الف است و در از
گردد و جل در کف و ناله اما اگر در نیم
گلانه بی تناسات اینجند ختم
آزاد که ذات می شود به نام
میفرماید که هر چه که دل را زار دارد با دست
که منتهی گفتن ایضا

که برین صفحه دین لایحه می شود داشت
و بخان بانه از فل و جان غرضت را
بگویم که زکات به پیش من
منست که در دین اگر الف نماز را پیش من
جان و در نظر داری در آن فزون دو دفعه
بمان فرموده هزار کرد و آن سه صغیر
مان که پیش من بگویم اگر کسی از خان
هوا بگویم که عباد باشد و از دل جدا
بماند باشد منست که از آن جدا
نماند می باشد

علی سید

نپذیرد نماز ربّ عظیم	غسل ناکرده از صفات میم
بیس نماز از نیاز بر خیزد	چون ترا از تو دل بر انگیزد
صحت داء معضل از دارو	اصل فرج نماز غسل و وضو
کی شوی در سراسر الا الله	تا بجز روبرو با تو بی راه
چون چهارت کرده بنیاز	ندم سوسی حتی نماز جوار
گشتن نفس تو کفایت است	زاری بخودی چهارت است
رُوی نمود زود و فضل آه	چون بگفتی تو نفس در راه
ورنه یابی بیک طلاق سه بار	بناز آس تاب یابی بار
از تری آب رُزئی دور بود	کمان نمازیکه در حضور بود
از نیازت نماز بر خیزد	مرگ چون جان تو بر انگیزد
روح خود در نماز بین چو ملک	تن چو در خاک رفت و جان

فی حضور القلب في الصلوة

یافت زخمی قومی در آن بیکار	در احد میر حیدر گزار
اقتضاکر دآز زمان رایش	ماند بیکان تیره در پایش
که همان بود مرور او را	که برون آرد از قدم بیکان

دل بر نیاز تو ای یار
چون ترا از تو دل بر انگیزد
غسل و وضو را در وقت
اصل فرج نماز غسل و وضو
تا بجز روبرو با تو بی راه
ندم سوسی حتی نماز جوار
زاری بخودی چهارت است
چون بگفتی تو نفس در راه
بناز آس تاب یابی بار
کمان نمازیکه در حضور بود
مرگ چون جان تو بر انگیزد
تن چو در خاک رفت و جان
روح خود در نماز بین چو ملک
در آن بیکار
ماند بیکان تیره در پایش
که برون آرد از قدم بیکان

زود مرد جراحی جو بدید
 تا که پیکان مگر پدید آید
 هیچ طاقت نداشت با دم کاز
 چون شد اندر نماز حجامش
 شیر پیکان از و برون آورد
 چون برون آمد از نماز علی
 گفت کتر شد آن الم چونست
 گفت با او جمال عصر حسین
 گفت چون در نماز رفتی تو
 کرد پیکان ز تو برون حجام
 گفت حمید رنجاقی الا کبر
 ای شده در نماز بس معذور
 این چنین کن نماز و شرح بدان
 چون تو با صدق در نماز ای
 در توبی صدق بعد سوره کشی

گفت باید به تیغ باز برید
 قفل آن زخم را کلید آید
 گفت بگذار تا بوقت نماز
 ببرد آن لطیف اندامش
 آورده بیخبر ز ناله و درد
 آن را و را خدا ای خوانده ولی
 وز چه جای نماز پر غفلت
 آن بر او لاد مصطفی شده زلزله
 بر آید و فراز رفتی تو
 باز ناداده از نماز سلام
 که مرا زین الم نبود خبر
 بعبادت بر کسان بر وضو
 او زنده بر خیزد خیره ریش فلان
 همه با کام خویش باز آئی
 نیستی بخت کار خام کنی

جراح ای
 جراح ای
 حضرت
 زینت
 علی لادن
 ولان
 علی بنیدین
 زینت
 ای خان
 ای پیکان
 علی
 سلیمه

یک سلام دو صد سلام اندو	سجده صدق صد قیام از دو
کان نمازیکه عادت باشد	خاک باشد که باد بر باشد
جان گزارد نماز بار خدای	خشک خناب بود همیشه گدا
گوید از روی جبل و نا اصلی	چون پذیرد طریق بوجلی
کماندین نه نماز روحانی	آن به آید که خشک خنابانی
گرت باید که در کشی ای مرد	نیشک بگذار و گرد و دریا کرد
گرت "بدر بجز در خوش است"	هم تو دانی که در نمایی زاب
چنگ در راه حق زن عاشر	گرت نبود مراد نبود ننگ
مرد که خاک آب دارد عمار	هوا بر نشیند آتش دار
کله آسمانی منه بر سر	تابیابی ز جبرئیل افسر
تاج گرد در آگاه ماه	باشکوه شود کلاه خاک
بارگی را بساز آلت وین	از پی بارگاه علیتین
باد عایاب آربابت حق	تا قبولت کند اجابت حق
گم که آخی ز بهر فرض نماز	از حقیقت جدا قرین مجاذ
بی دعا و تضرع و زاری	میکد و رکعت بغفلت بگذاری

عنه
از زمین برخیزد
وقتی که زمین و آسمان
عنه
خنابین بجای
نفس
نقطه در
و سحر و جادو
و سخن کسی که از زمین
عنه
ای اگر گم
نماز خدا را با زبان
زبان ای از خود کسی که
بارگی را بساز آلت وین
را در جادو عایاب آلت
وین را در از زمین و آسمان
بارگی را بساز آلت وین
بارگی را بساز آلت وین
بارگی را بساز آلت وین

در آبی اگر آرد و خوش بماند
در خوش نشاء آرد و در
در گداز و بی بر روی تو ای
جان آرد و

<p>لکن خوش دار چون به کوه آبی
 کرده در ره دعا پر پای
 لاجرم حرف آن ز کوه مجاز</p> | <p>کوه را بانگ خر چه فرمائی
 صد هزاران عخوان صیوت ربائی
 چون صداهم بر ملت آید باز</p> |
|---|---|

في الحمد والثناء

در دمان هر زبان که گویند
دل و جان را ببعده و قرب تو
دولت سرمدی و بخش دی
بندگان بر دوش پویان
دولت و ملک و عوهر و دجهان
بیش عاقل با شکار و نهان
کانه میج نیست بی تو بس
هر چه تو خواستی همه آنت
اگر چه قادر ترست عاجز تر
زهره کس که این چه یا آن چه
نیت کس ناصر از صلاح و فساد
لیک دوری هنوز دیر شوی

انجمن کوه استغفار
بنیاد ۱۳۴۰
کوه استغفار

و غیره
 غوغای و دیار
 اندازند
 و خیالات بد را باین
 زاریا سست اند و چنانکه غوغای سوزان
 و محنت نفس سوزان
 و محنت نفس سوزان

صوت زیارت می
و اما کسوف و خسوف و قیل و قال
نمایا بجمله ای که در این کتاب

مردی که در ظاهر این هزار تار و دو هزار کلاه
شیرین گشته بر سر تو از زبانها شده
در رنج و در دروغت گزیده شادان
بخت تو را در دوزخ و در آتش

حاصلت ای در زین تو دینم
 که یک بی تو دل و دینم
 که تو دینم دینم دینم
 باشد که آن تو دینم

وہ کہتا ہے کہ میں نے اس کو دیکھا ہے

[illegible]

انگه آگه شوي ز رخ پياز

مروايمان ميمشه در کار است

اندازي سر سر اندازي

چون سر اندازد من خود نيک

نميه من حق شده مقصور

يشتر شرع من ز شعر جستن به

نوح : نهار سخت بيگانه است

بر عهد دار اسباح مظهر است

فرق خطر و راحت اوداند

در و مدت به صحبت خلق

مست

که نيابي بر او رست جوانه

ز آنکه ايام نماز بيار رست

توجه اني که چيست جاننايي

بره روه در سحر و شدي

هفت گگ راسخو رقصه

بيت را همچو بت نكسند به

گرچه با او كنون هم خانه است

بر کسی گوازين و آن دور است

کاخچه راحت جراح است اودا

ببر خلق تا سهر و خلق

نور نيك است

در زنگه ايام نماز رست

ق

في الاند

شهر غمر پياز از دل

در دوره ان نیاز گشايه

آروده نيك دوست استقبال

نور رطله ز نازل

چهره حوايد به چس از نيد

آروده نيك دوست استقبال

یار بی از تو زود و صد لیک
سایه بانی است عقل بر در او
از و نیک خلق یوست
دگرش راسیایه
در بند درد غم و راز ترا
دوست بودش بلال بر دگر
جامه ظاهرش ز بهر دلال
از بی زکی زد دشمن دست
از بی و بن و مالک و رون
ای صفا آری جمع درویش
آنکه سنجید بی سبب گردان
یک و مانده ام بدست نیاز
شرف و خطه ملکوت
آن علم راه هسته نیت
نورانی ز عالم راز

یک سلام از تو زود و صد لیک
خیال اشقی است جان زنگاره
رحمت و نعمتش نه بگست
نوبت از آرزو سر مایه
بی نیاز می آید نیاز ترا
پوست برین جور لب آینه
گشت بر روی خود زنگین
و دو عالم بدل کننده پوست
آن عجب مهر بر ایم کردن
نعمت و مالک و رون
آنکه سنجید بی سبب گردان
یک و مانده ام بدست نیاز
شرف و خطه ملکوت
آن علم راه هسته نیت
نورانی ز عالم راز

<p> تو حقیقت نه مرد این ای
 گودکی رو گرد بازی گرد
 بس بود کبر و ناز یار ترا
 چکنی جنت و نعیم ابد
 اوز تو خست تو میداند
 میکند عرضه بر تو حور و قصور </p> | <p> طفل را ای زره نه آگاه ای
 بر کبر و بی نیازی گرد
 با خدا ای پسر چه کار ترا
 کرده عقی از بهر دنیا رد
 چون توئی را بخود همی خواند
 تو بدینا و زینتش مغرور </p> |
|--|---|

في تاليف بيان المكتبة صفة الخبث والنار

از بی راه حق کم از گود یک
گردن موصتن کند تقصیر
بتلطف بد او بنوازش
در کنارش نهد آفرمان کا کا
و رخنه بخواد زود دال
به معلم نهی تحدیدش
بند و حبش کند بجان موش
در ره آخرت ز بهر ^{فایده} نیستد

کلمه کائنات را برسان دل را تو
 مانتی و ازین دو کلمه کمال
 و ظهور یافته و حق و توان
 علی میفرماید که بگو ای الله
 که اگر از تو دوری و از تو جدا
 و بی کسی که خلق میسر نشود
 زیرا که تو عالمی هست و همه در
 تو و در جسم را که از تو جدا
 نیست چو بوی و آن بر تو نشان
 سخن بزرگ که گویا سخن
 داین از آن آید و در که
 گوید که از این در آن نشان
 رست اعلای سکه

این لفظ نیست
 با و ب و ک و د و ن و ز
 مع بر خ میانه در سراج
 مراد از کتب و دیگر کتاب
 ۱۲۵
 در هر یک یکسان دفتر و دفتر
 و پیرایه ای نیست غیر محدود
 و در آن عشق موزان
 و در آن عشق موزان
 و در آن عشق موزان
 و در آن عشق موزان

در و رکت بخت را در باب
در ره آن سرای بر خ تو
بر خود این بهل و این ستم بیند
چون ندانی برو بخوان بدن
زمین جهالت مگر جدا کردی
از جهالت مدان تو بهیتر | کاکا کاکا رکت این کتاب
در نه شد موشخانه و دخی تو
رد کتاب انبیا یکچند
لوحی از شرح انبیا بر خوان
تا مگر بار انبیا گردی
در جهان خراب پر ز ضرر |
|--|---|

طالع می ساخته

فی الانبساط والنضج الى التلقا

ای روان همه تنومندان
تو کنی فعل من کوه در من
رحمت را اگر نه پیدا نیست
آنچه بدی به بنده و پی ده
دلم از یاد قدس رخ شکر کن
از تو بخشودنت و بخشیدن
از تو دانم یقین که مشورم
من نیم هوشیار مستم گیر | آرز و بخش آرز و مندان
مهربانتر زمین توئی بر من
نعمت را میانه پیدا نیست
با رضای خودش قرین ده
لب خاک و با هم آتش کن
و ز من افتادنت و بخشیدن
پرده پوشیت کرده مخورم
من بخشیده ام تو مستم گیر |
|---|---|

۱	آنکه باشت سوز کی دارد	و آنکه بی شست روز کی دارد
۲	آنچه گفتی خور بخور دم من	آنچه گفتی کن بکردم من
۳	با تو باشم درت شش دانگم	بی تو باشم ز استیا با نغم
۴	از پی مرگ در زحیرم من	جان من باش تا نه میرم
۵	چو هستی حدیث و تیغ بمن	من کیم از تو ای دروغ بمن

حکم است ایچا که از روی مجاز
مجال است که از روی مجاز
بصاف صفات ظاهر تمام است
بصاف صفات غایبی است
از کاف صفت غایبی است
از کاف صفت ظاهر تمام است
در بیان ما و انت
مولانا علای
سودن توانستی
سکه الله تعالی

ق	با قبول تو ای زلت پاک	چه بود خوب زشت منشی خاک
۲	خاک را خود محل آن باشد	کز شنای تو اثر زبان باشد
۳	عز تو ذل خاک را بر دست	خاک را تا بعش سر بفرست
۴	گر ندادی کلام دستوری	قی که بردامت از سر دوری
۵	خلق با چهره آن بودی	کز ترا بر مجاز بستودی

سفر باید که تخته باق
نخود داند تعب و زحمت علاتی
او روزی که از تو غایب
و سعادت کی در دشتی دارد
کیمی بی نصیبی که آن شاکست
کیمی بی نصیبی که آن شاکست
روزش تیره و تاریک
از صفا عالم را متعبد کنی
شش انگ عالم را متعبد کنی
با یک با هم در دست شش انگ
در محاوره ایران و دست شش انگ
ای تو را از شش انگ
شش انگ آسمانی مضر است
چو در کتاب آسمانی مضر است
لا خوف و لا حزن
واقع است که با ششم جافری
کبر من از عافیت دارند و از قبول و از
لطف و از فقر و عدا و عدا و عدا و عدا
بغیر تو لا یستغنی عنی قبول و از
عجب برای ما شایسته خاتم و در از زشت
عجب لغوی است که احضار عیال و عیال
خاک را که احضار عیال و عیال
زشت علی غشک میفاید که عیال و عیال
دانی از دین و کلام مردم
که از کلام مردم
از فرق است در دین و کلام مردم
کیم حیا انداخته و در دین و کلام مردم
دیدی که ما داریم و در دین و کلام مردم
ای اندیدی و در دین و کلام مردم
هم نام را از دین و کلام مردم
مردمن تواند از دین و کلام مردم
که از دین و کلام مردم
دانشت خود

گر سگی کرده ایم اندر کار	تو نه شیر پی گرفته بگذار
بر در فضل حضرت جودت	بهر انجاز لطف موعودت
آنچه نسبت برشت تو فیر است	آنچه از فعل ماست تقصیر است

فی کرمه و فضله و برهانه

ای خداوند قایم قدوس	ملک تو ناماس و نامحسوس

از روی نامی که در راه تو
 سگی کرده ایم اندر کار
 بر در فضل حضرت جودت
 بهر انجاز لطف موعودت
 آنچه نسبت برشت تو فیر است
 آنچه از فعل ماست تقصیر است
 ای خداوند قایم قدوس
 ملک تو ناماس و نامحسوس

از تو پیریم بی تو پیر نه ایم	تو پیریم و از تو پیر نه ایم
سوی ما گرچه صلیکس کس نیست	کرم تو نوید گر بس نیست
دین مانده یقین مانده	گر چه این هست بیش ازین مانده
گر چه بر نطع نفس شبه ما تیم	نه وادی سادای

بجست مع
میرا یک این که از
پروین تر از منی جا بی
سرداریم سیم دار نفس
برون کن و بعد خوشبختی
اینجه قبول تو بین باشد
اینجه مع سه بزرگ و دل
نفع باغز آون لفظ خاص
موضوعت بر بالخریکه از اصفیا

و اینجا جاده شود عثمان
و در گردانی مع سه
و گمان و جهان سیرا
اسرار است از صورت اسرار
آمی صورتیکه از شمر
ظاهر است که انان را در صورت
ظاهر است که انان را در صورت
را بطن مار از ان نقوش
در صورت یک فرام مع سه

راه صواب حق دجان آرسن ای عار
بنازی گوزن و قافیت و کرب و حزن
داشتن باشد که این دنیا حق است
خود را در دنیا عقلی بودن است که
پول و صواب اندیش باشد و داری هم
علای سلمه مصر

<p>نخوی بوی وزنگ دهمه تو
عجز و بیارگی و ضعف خری
سج بر در گه تو آسانی است
همه را گش پس از برای همه
از تو بر تافن عنان امل</p>	<p>زین همه دارا نم ای همه تو
نخوی سستی دخری و تری
بی زبانی همه زباندانی است
بس قبول تو خو نبهای همه
چیت جز آیه و نشان دل</p>
<p>و در مضمون و فرب
و در مضمون و فرب
و در مضمون و فرب
و در مضمون و فرب
و در مضمون و فرب
و در مضمون و فرب
و در مضمون و فرب
و در مضمون و فرب</p>	<p>و در مضمون و فرب
و در مضمون و فرب
و در مضمون و فرب
و در مضمون و فرب
و در مضمون و فرب
و در مضمون و فرب
و در مضمون و فرب
و در مضمون و فرب</p>
<p>صورت قهر در دلش روید
سیرت ماز صورت اشرا</p>	<p>هر که جز مهر حضرت جوید
دار مان ای محبین اسرار</p>
فی التوبة والانا بته	
آسی جهان آفرین جان آرا	دی خود را بصدق را بهنای

۲
الفہام ماخان از ان
مات الا المومن

عَلَيْهِ السَّلَامُ

رضای خود ابرو
میان خون ز سر نهاد
داود خاوری

دکلمه من اگر از آن
جان بود

وہ دینا چاہتا ہے اور وہاں

و انما بهنم بنو لؤي

[illegible]

یار مارست و مار یار از تو	همه را که دگر بار از تو
نه به لا تقنطوا و لیسر شوم	نه به لا یا من از تو سیر شوم

[illegible]

از شکر تلخ تر نیازم گفت	گر گیتی زهر بار و انهم خفت
که فروایه حسی باشد	ایمن از کز نو کسی باشد

[illegible]

۲۰

سید بن طاہر

کتابخانه عمومی

عبدالحق خان

وہی ہے جو

و

سازمان امور دانشجویان

و کرم الحما و کرم الحما و کرم الحما

سید احمد علی

سید احمد علی

۱۰۰

120

اَئِمِّنْ وَكَرْتُو هِرْدُو كِيَا سَتَا
اَئِمِّنْ اَزْكَرْتُو نَشَا يَدِ بُوَد
اَئِمِّنْ اَنگَسْ بُوَدْ كِهْ دِي آگاه

عاقلاً از مکر تو هراس است
طاعت و معصیت ندارد سود
بنود از مکر تو بفعال گناه

فِي الْإِخْلَاصِ وَالْمَخْلُصُونَ عَلَى خَطِّ عَظِيمٍ

[illegible]

چون ز درگاهت گوئی
بمچو شمع انگه را نماند منی
با تو با عقل و جاه و زیر بکنم
تو مراد دل و دود لیری من

خواب زیر پای خیل خیال
در تو خند و گر دانش زنی
دین دنیا توئی دگر بکنم
رُوی خویش خوان و شیرینی

و این است حالیکه از آنکه حاکم را در میان
دست و پیر خود باز نماند و این
نیز هم که هر چه می باشد همین
شیخ زبیر را برادر خویشی که در میان
که در کوچه و بازارهای این شهر بود
تفاوت معنی نیست پس باید دانست
یکی اعمال خیر حاصل شده و دیگری
سکونت که او را در این شهر کرده اند
اراده نمود که این جهان محو کند

این از بارش گاه و زمانگی نمی آید
عین خیال و آن خیال خیال لطیف است
از آن لذات خیالی است که در این عالم
جای ندارد و چون این خیال را در دهر
چون یک کوه بزرگوار که در پیشگاه
پادشاهی است و زمین بسیار دارد و در
این سرداران خیال مانند و خواص و ابواب
خیال یعنی از آن سخن غرض است از آن
نه این سخن را به نام الهی بیاورد

154

ق غرضایحی کنی در کار
گردش شهر هرزه سیکردی
خراگر در عراق دزدیدند
پل بودیش تا گردی کل

[illegible]

علی بن ابی طالب

مورخین

الحمد لله

جی ولسکیہ

م. ۱۰۰

سورہ

تغییر

...

جنگل

20

١٠٠

مجلس

وینا

مکتبہ

عزیز

159

قدمی را که با قدم به قل است

سطح بیرونی و محیطی است

فی قضایہ و قدرہ وضع

داده از عقل تو تمتی را
 آنچه زاید از عالم از امر است
 کفر و دین خوب زشت و کهنه و
 هر چه در زیر امر جبار اند
 همه مقهور و قدس قاهر
 موقوف قدرت و علمش
 آنکه عامی و آنکه از علم است
 همه را بازگشت حضرت است
 عقل را نقل کرده سبایش

امردین را محفل دینی را
و آنچه گوید بنی هم از امر است
یرجع الامر کلّهٰ نزی او
همه بروفق امر بر کار اند
ضغ او بر ظهور شان ظاهر
همه سبوق سابق عیش
آنکه محکوم و آنکه از حکماست
بر کار امتی است مرت است
نفس را بی ریه انساب

عَلَى سُلَّةِ الْكَمَالِ

[illegible]

۱۳۹
 آن باشد عقل کل و در اصطلاح
 آن را عقل کل میگویند
 و عقل کل را در اصطلاح
 آن را عقل کل میگویند
 و عقل کل را در اصطلاح
 آن را عقل کل میگویند

[illegible][illegible]

154

مولانا علی سلمه الله تعالى

مولانا عليٰ سلمه المدقعا

باطنیه
 انوار از هست داین
 هم ازین دروست که باین
 بناده اند عقل غیابت که باز
 فرسودگی باشد و دل عقل خود هست که
 بر کس نیست باینکه آن عقل که در
 انوار و آن که باینکه باین

تا چو ز نطق مایه سازد
روح قدسی بنفس باز شود
همچنین است از بدایت جا

ق در ره رُوحِ قُدُس در بارِ
نفس چو ن عقل پاکباز شود
روشِ اوست تا نهایت جا

[illegible]

ذات محمد زبیر پر وہ اوست

وانکہ مجبور ہند کہ دہشت

خافند آدمی بخیر و ز شر	چهارم از امر اوست زیر و زبر
آن تو انت که دگر فرمود	هر چه بود دست و هر چه خواهد بود

[illegible]

	فِي الشُّوقِ	

در ازل رفت و رفتی است و تو آمدی
چو بفرمان او
دگر بود که توانست بخدا دگر خواند
که خداوند تواند

مولانا محمد علی سیالوی

طوطی که ای ساری در عقل
 عشق نامی من کرده است
 خواب نامی از عالمی که ای ساری در عقل
 طوطی که ای ساری در عقل
 عشق نامی من کرده است
 خواب نامی از عالمی که ای ساری در عقل
 طوطی که ای ساری در عقل
 عشق نامی من کرده است
 خواب نامی از عالمی که ای ساری در عقل

از پس این براق شوق بود	بدل و جان و عقل ذوق بود
آفرینش چو گشت زندانش	بیس خلاصی طلب کند جانش
اتیش از درون بر او وزند	که از و جان و عقل و دین سوزند
تا که جوای عشق خود بین است	ق بوتره توبه از پی این است
هر که اگو می عشق او تازه است	توبه او کلید دروازه است

همه بگاه جان
 از دروازه برون رفت
 ای دروازه طلب گم خوار و این
 کاسک است دل را از جان ناکلی
 هم از روی از درون بیرون
 و این بر سوات خرقه کوی بیرون
 و این بر سوات خرقه کوی بیرون
 و این بر سوات خرقه کوی بیرون

شوق بیا بر خود سرور بود	ق یار جو از خدای دور بود
عشق ذوق بآتش اندازد	سوق شوق چو نور بنوازد
جون برون رفت جان روازه	دل کهنه از و نشود تازه
سورت از بند طبع باز رهد	دل و دلیعت بر روح باز دهد
آقد از سیر جان بند آزه	از زمین تا بعرش آوازه

طوطی که ای ساری در عقل
 عشق نامی من کرده است
 خواب نامی از عالمی که ای ساری در عقل
 طوطی که ای ساری در عقل
 عشق نامی من کرده است
 خواب نامی از عالمی که ای ساری در عقل
 طوطی که ای ساری در عقل
 عشق نامی من کرده است
 خواب نامی از عالمی که ای ساری در عقل
 طوطی که ای ساری در عقل
 عشق نامی من کرده است
 خواب نامی از عالمی که ای ساری در عقل
 طوطی که ای ساری در عقل
 عشق نامی من کرده است
 خواب نامی از عالمی که ای ساری در عقل

علاقه ای ساری

طوطی که ای ساری در عقل
 عشق نامی من کرده است
 خواب نامی از عالمی که ای ساری در عقل
 طوطی که ای ساری در عقل
 عشق نامی من کرده است
 خواب نامی از عالمی که ای ساری در عقل
 طوطی که ای ساری در عقل
 عشق نامی من کرده است
 خواب نامی از عالمی که ای ساری در عقل
 طوطی که ای ساری در عقل
 عشق نامی من کرده است
 خواب نامی از عالمی که ای ساری در عقل

گردن بادشوق درد بود
 سرچ در راه فتنه انگیزد
 از پی پای تابه بشو
 آتش اوزبهر بالا را
 چون مراد را از دوبر انگیزد
 دیده او چون نور به بنید
 بدونیک اندران جهان نبود
 آسمان دگرش گردانند
 هر زمان شوید از پی ملک بود
 خرد از غره دلش کالیو
 آدمی سوزگشته از پی راه
 ستر آهش نداند ایچ صبور
 نعل اسپش جوگرد بند ازد

بر زن ارگیرند چو مرد بود
 همه اش از پیش راه برخیزد
 چشم رنگین شود پیش کوه
 بسر آب روی دریا را
 اختران پیش او فرو ریزند
 شمس در جنب او سیمه بیند
 خاک و خورشید و اختران بود
 بر زمین دگرش بنشانند
 جبرئیلش آب حیوان روی
 هیزم برق نعل اسپش دیو
 مالک درو او باتش آه
 بی او در نیابد هیچ غیور
 بر یکیش خطو جان سازد

۴ که هر عاشق با تنگیب است و از تن بی دریا بود دنیا بدو این بی قدیمی باشد که
نشانش را غیور طاهر دنیا بدو بطله کس خاک که از سرم براق شوق خیزد و تمام جا را
خود اما جان چرخ را از دستم چرخ را از خود با فطرت عظیم است که گدازد است سازه
پس زنده گدازد آن باشد که احیا جان چرخ را کند و این در علم و درجات سبک فرموده مهر

۱۴۵
 گداز باد شوق در د بود
 سرچه در راه فتنه انگیزد
 از بی پای تابه بشکوه
 آتش اوز بھر بالا را
 چون مراد از د بر انگیزد
 دیده او چون نور به بیند
 بدونیک اندران جهان نبود
 آسمان دگرش گردانند
 بر زمان شوید از بی نگ بود
 خرد از لغوه دلش کایو
 آدمی سوزگشته از بی راه
 ستر آهش نداند ایچ صبور
 نعل اسپش جوگرد بند ازد
 بر زن ارگردن جو مرد بود
 همه اش از پیش راه بر خیزد
 بشم رنگین شود پیش کوه
 بسر آب روی دریا را
 اختران پیش او فروریزد
 شمس در جنب او سپه بیند
 خاک و خورشید و اختران بود
 بر زمین دگرش بنشانند
 جبرئیلش باب حیوان رو
 همیزم برق نعل اسپش دیو
 مالک در او باتش آه
 بی او در نیاید ایچ غیور
 جبرئیلش خطوط جان سازد
 سر باد شوق در د بود
 سرچه در راه فتنه انگیزد
 از بی پای تابه بشکوه
 آتش اوز بھر بالا را
 چون مراد از د بر انگیزد
 دیده او چون نور به بیند
 بدونیک اندران جهان نبود
 آسمان دگرش گردانند
 بر زمان شوید از بی نگ بود
 خرد از لغوه دلش کایو
 آدمی سوزگشته از بی راه
 ستر آهش نداند ایچ صبور
 نعل اسپش جوگرد بند ازد
 بر زن ارگردن جو مرد بود
 همه اش از پیش راه بر خیزد
 بشم رنگین شود پیش کوه
 بسر آب روی دریا را
 اختران پیش او فروریزد
 شمس در جنب او سپه بیند
 خاک و خورشید و اختران بود
 بر زمین دگرش بنشانند
 جبرئیلش باب حیوان رو
 همیزم برق نعل اسپش دیو
 مالک در او باتش آه
 بی او در نیاید ایچ غیور
 جبرئیلش خطوط جان سازد

بخت و چهار بخت از کمال
 و طبع و باطن و عین و نیت
 اصل و باطن و عین و نیت
 طبعات و باطن و عین و نیت
 و طبعات و باطن و عین و نیت
 و طبعات و باطن و عین و نیت
 و طبعات و باطن و عین و نیت
 و طبعات و باطن و عین و نیت

سر ز هفت و چهار بگزاري
ز سر دم ترا خلق زبان
در فضای ازل چو باز شوي
هر دو پایت بر آید از بن گل
تا نسوزي ترا چه بید و چه بخود | و در میان در راه بگذاري
به سرور آید سبب از ان
در زمانه تو سرفراز شوي
دست نشان ترا شود نعل
بی ریاضت نیافت کس مقصود |
|---|---|

همه

فی الذی یطعمنی و لیقین -

گردن هر دو باش قید کند
صید کردن و را بیا موزند
چشم از ان دیگران فراز کند
یاد نارد ز طعمه ماضی
گوشت چشم او کشاده کند
خلق بر باز دار نگزیند
نشو بی او بگزینان در خواب
برضا بنگرد و رونه بخشم
باد گر کس بطبع نامیزد | باز را چون زبیشه صید کند
هر دو چشمش سبک فرو دزد
خو را غبار و عاده باز کند
اندکی طعمه را شود راضی
باز دارش ز خود پیاده کند
نامه باز دار را بیند
زوستانده همه طعام و شراب
بعد از آن بر کشایدش یک چشم
از سر رسم و عاده برخیزد |
|--|--|

این مقصود از این است که
 در راه و در میان و در
 در راه و در میان و در
 در راه و در میان و در
 در راه و در میان و در
 در راه و در میان و در
 در راه و در میان و در
 در راه و در میان و در

نرم دیت

عیسی مسیح
 از و در و در و در و در
 از و در و در و در و در
 از و در و در و در و در
 از و در و در و در و در

[illegible]

<p> ^۱بزم و دستِ ملوک را شاید
 چون ریاضت نیافت چنانند
 دیگر آن غافلند تو پیش در
 شرط آن گویم طعام و شراب
 ^۲در ریاضت کشتارت باید باز </p> | <p> صید گم را بدو بیاراید
 هر که دیدش ز پیش خویش براند
 و اندرین ره زبانت خاموشد
 از مُسبب سستند از اسباب
 و رن راه حجبهم رامی ساز </p> |
|---|---|

فِي الْعَوَاءِ وَأُولَئِكَ كَانُوا لَنَا عَامِلِينَ

گره که شد سه سال تمام
مرد در دهر بفرهنگ
گره را بر لگام رام کند
بارگیر ملوک را شاید
چون ندید این ریاضت خو
بابت بار استیا باشد
گاه بار جبهه دو که تر سا
آدمی نمیز کش ریاضت نیست
علف دروخ است سایش

[illegible]

✓

[illegible]

گفته از بھر خدست درگاه
میں رینده تا بگوینده
نوی آن کفر و دین نشت و گو
گر چه بی اوت قصد و نیر و نه
نکار و دین خود ز سر سیر کالیت
دین حق تاج و افش
دین نگهدار تا بملک سی
راه دین رو که راه دین خج
ای خوشا راه دین امر خدا
همه از کار کرد اللہ است
در ره جبر و اختیار خدا می

امر با عقلها اَطِيعُوا اللَّهَ
همه چون بنده اند جوینده
که ز دین نقش عید از خروبو
کار دین بی تو نه دبی او نه
دین حق را همیشه باز است
تاج نامور در اچه در خروست
و رنه بی دین بدانکه هیچکسی
همچو شاخ از بر تنگی نه نوی
از گل تیره رو بر آژوبای
نیکنجست آنکسی که آگاه است
بی تو و با تو نیست کار خدای

ذَكَرُ كَلَامَ مُلِكِ الْعِلَامِ يُسَيِّدِ الْمَرَامِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى
قُلُوبُنِ اجْتَمَعَتْ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا
بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ لَوْ كَانَ لِبَعْضِهِمْ
ظَهِيرٌ وَقَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالْقُرْآنُ غِنَى

[illegible][illegible]

[illegible]

لَا تَقْرَبَهُ وَلَا غِنَىٰ دُونَهُ وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْقُرْآنُ
مُوَالِدٌ وَأُمٌّ مِنْ كُلِّ دَارٍ إِلَّا الْمَوْتَ وَقَالَ وَلِلَّهِ
عَرْشٌ قَالَ لَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابِ مُبِينٍ
وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَصْدَقُ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ تَعَالَى
وَقَالَ إِبْرَاهِيمُ أَحْمَدُ الْقُرْآنُ كَلَامُ اللَّهِ غَيْرُ مَخْلُوقٍ وَمَنْ
قَالَ مَخْلُوقٌ فَهُوَ كَافِرٌ

صد است صوت فی وزعت

سخنش را از پس لطافت و طراوت

[illegible]

تختہ نشین راعروف کی مسجد

تمنشاں رحمت کی آمد

شش

جلال ای شریف
 حجاب از حروف و نشانی
 با آنکه از حروف و نشانی
 مختلفه نیست زیرا است
 خود با حجاب و حجاب
 ۱۵۵

هم دلیل است با نقاب کمال	هم دلیل است با حجاب جلال
حجت اوست لایح و لایق	سخن اوست واضح و واثق
چرخ دین را بدین برکت	دور جان را حروف اودر
حجت اعلیٰ رویت اود	روضه انس عافیت اود
از سر غفلت و ره عصیان	ای تر از قرأت قرآن
در جهان از وقوف شوقی نه	بر زبان از حروف ذوقی نه
هست قرآن بحجت و برهان	از کمال جلالت و سلطان
وز برون حارس خفیه عالم	از درون شمع منجم اسلام

عاقان را حلاوتی در جان	عاقان را نماندنی بزبان

و اگر در عاقان
 ای که در عاقان
 عاقان را حلاوتی در جان
 عاقان را نماندنی بزبان
 عاقان را حلاوتی در جان
 عاقان را نماندنی بزبان

و اگر در عاقان
 ای که در عاقان
 عاقان را حلاوتی در جان
 عاقان را نماندنی بزبان
 عاقان را حلاوتی در جان
 عاقان را نماندنی بزبان

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

مدانی را در مسائل پیچیده‌ای از این اجنبیت، وطن‌پرست کثرت‌ان علم‌سردی دادند که از جنم نواز حکم رسائی پیدا کنند، علامتی سنگین

گریه نقش سخن نه از سخن
 بود در مصرمانده یو خوب
 حرف قرآن زمعنی قرآن
 حرف را بر زبان ناند
 صدف آمد حرفت آن در
 حرف او گریه خوب منقوش است
 از درون کن سماع موی در
 بیان جوان خواند لقمه حرب کند
 لفظ و آد در بابا
 بویست از پیه در شمع بود
 بیهوده مرا داید

[illegible][illegible]

به
 منور باد و
 حلیت و ملکوت و جنان این
 نظر اگر بعد از سید است
 زبان سازه و طاعت
 و کعبی چون بر در پیش
 لب بست و طاعت
 و در کعبی است که در پیش
 شمع حاصل است
 و در کعبی است که در پیش
 و در کعبی است که در پیش

تا درین تربتی که ترتیب است
تا درین عالمیکه پر صید است
ببصر دید بین بدل طوبی
بکن از بحر حُرست قرآن
عقل نبود و دلیل اسرارش
نوگون ناخفاط و غمازی
تو گشتی بسر او واقف
تا موخا او ای هوا داری
چون جهان هوا ضرر گرفت
دیو بگریخت هم بدو ناز
شد هر میت : سر او شیطان

تا درین مرکزی که ترکیب است
تا درین مرکزی که پُرکبد است
بزربان حرف خوان بملحنی
عقل را پیش لطف او قرار باز
عقل را جانشین است در کارش
نه سزاوار پرده را زنی
نرسیدی هنوز در موقوف
کودکی کُن نه مرد این کاری
نیکی محض جای بد گرفت
بافت انگشتری سلیمان باز
چه عجب گر مانندان قرآن

[illegible]

علای سلمه الله تعالی
که سرادان در حدیسی عجیب به وجود آمد
و این حال از زمین بهر ایام که در آن غم
و تنوع الهی یافت آن را در
فی بطن الغمیر

[illegible]

کتابخانه عمومی مسجد جامع کربلا
کتابخانه عمومی مسجد جامع کربلا

[illegible]

گاہ گوئی رفیق جاہل را
بیانہ کر باس باف کاہل را

کہ نویسم ترا یکی تقوید
یک حدیہ پگاہ می باید
ایںمہ جلد بھر کد و درم
عمر بردادہ بخیرہ بیاد
در یکی مسجدی خری ہوس
این ہوس شرم شرع و دین باد
چنین خوشی و فضل و فہنگست

پاک دارای جوان مدار پلید
 خون مرغ سیاه می باید
 شام تا چاشنی ز بھر شکم
 من چه گویم برو که شربت باد
 خلق بُر باد همچو نای جرس
 یا خرد یا اجل قرینت باد
 نشرم بادت که نست خنکست

فِي حُجَّةِ الْكَلَامِ

باش تا در عرض بریزد
گوید این مائل مصدق تو
گویدی ای کردگار میدانی
شب و روزم بخواند با فریاد
حق بخود معانی و اعراب

کلمه جان تو کند قرآن
چند باطل کشید از حق تو
آسمان را چنانکه مینها فی
داو یک حرف من بعد قرآن
نزدیم بعد حق در جواب

بایکسر عابدی که در زیارت
نفسیه با فتنه می خواند معانی
در مرز و خط است که از احوال
که تو می گویدی غایت قرآنی را
افزون جز آن را از این محدوده
و نه بیشتر آنچه اگر بر مکان آریان
خجند قدرت افتاده و نشان نام
توان رای علی دانش و شعاع
توان نیست

۱۶۹

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

سور آتی سحر مرد غافقی
نصب رفعت جوش و چون کُسی
جر و جزم وی از طریقِ قدم
نظم او چون نغمه طبری
حرّ نهالِ روح و پرده نور
گر تو از مرشدی خبر پُرسی
ایچنین در نگر بصورت او
لوح محفوظ و شیرین قلم
تا بدانی تو ستر سورت او
حرفها بال روح و پرده نور
با و تار ازیر پای آرد
نقطه خال مشک بر رخ خور
یوسف خویش را بهرزه بد
تا بدانی تو ستر سورت او

یوسف خلیفہ احمد رضا

[illegible][illegible]

۲۰
بگري گيڙو
آجي آهون
فَاعِلِي ڪُنْدُو ۽ اَن سَن
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

بہارِ سائید و بارِ سائید
بہارِ سائید و بارِ سائید

[illegible]

سیدین قاری را کامل علی قاری

100

۱۴۳
 زانکه در کوی عشق وحدت ننگ
 بوی شهوت امتحانش کند
 پس از آن همچو زربانش کند
 تا در دغل و غش بگدازد
 پس بدو تلخ او بیا راید
 افسر و تاج او چنین باشد
 گرچه نیکوست هست میوه
 بر حدت بگذرد نیاید خوش

فِي ذِكْرِ كُتُبِ الْقُرْآنِ

مرحبت را با مریدانش	پس نه میجو رک در قرآنش

[illegible]

دو قرآن
عین یقین حاصل
گشت و نغمه و چون سوده آید
زینت راجح و گشت و آرایش
رفت منزلت قاریت و آری
بست نه آفت و بتوبق آری
خواری و صدن را باری
عمر و از نو همه تو کی خوش
و همه که بر منی است که شکو بند
و با جان خود دار ازین داری
زنجاست که با که چه طبع
از آن است و هم روح بر داری
غافل کن آید پس زنجاست که از دوش باشد و بیان
قرآن بزرگ صورت که آوده با غرض
چون بادیت و در حقیقت خود لطیف
از نو که در اصدت باشی بدن آید خوش
باشد نه شمع جبات عالمی است از
و جیب بعضین کی که در آن خلقت
پس ظاهر است که از من و زرات کلیم
و جیب است که علای

[illegible]

[illegible]

<p> حَالِ کَانَ از جبالِ دُرِّق بُود
 بَابُکِ اَوْ حَالِ غَرَقِ سُوْدِ کَرْد
 هَر کَرْدِ دَر مَجْلِسِ سَهْ بَابُکِ کَنْد
 وَرَنَهْ آهْ مُرِیدِ عَشَقِ الْفَنَجِ
 اَز دِهْ مَآگَرِ زَنَکَنِ بَر خِیَسَزْد
 کَلْجِ اَنْدَرِ فِیْهِ حِیْثِ حَزِی </p> | <p> سُجُونِ فَرْغُونِ بَابُکِ غَرَقِ بُود
 آتشِ شَتِیشِ دُوْدِ کَرْد
 دِاِکِ زَانْدِیشِ دُوْدِ اِیْکِ کَنْد
 سُجُوْ مَارِیْتِ خُفْتَهْ بَر سَرِ کَلْجِ
 مُهْرَهْ کَا مَشِ آتِشِ اَنْگِیزْد
 چُکْکِ اَنْدَرِ جِرا نِ حِیْثِ تَرِی </p> |
|--|---|

آب و روغن چودرهم آمیزد
نور در صدف روغن آویزد

[illegible][illegible]

این است که در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند
 و در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند
 و در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند
 و در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند

تخت چو رخ ز پیش برگرد	نیم میگانه بانگ و رگسرد
آه رعنائی طبیعت است	راه بینایی شریعت است
آینه روشن است راه شما	برده آینه است آه شما

التَّمَثِيلُ فِي حَلَقَةِ آدَمَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بدر آوم اندرین عالم	بست زان دم که زاده مریم
تن که تن شد ز رنگ آوم شد	جان که جان شد ز بوی آوم شد

این است که در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند
 و در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند
 و در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند
 و در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند

این است که در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند
 و در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند
 و در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند
 و در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند

ن

این است که در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند
 و در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند
 و در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند
 و در این عالم آدمی را در میان این عالم و آن عالم قرار داده اند

۱۸۱
ق
ہرگز ان دم آدم اوست
آدم آندم کہ از قدر در یافت
کہ ازین دم خبر چگونہ دہی
جامہ و جام باقی زانست
بہ خواہی کہ باشی اورا باشر
بر پریدہ زدام ناسوتی
دیدہ خنما خطہ ملکوت

و آنکہ رانیت نقش عالم اوست
دل خبر یافت سومی جانیت
گفت ہستم ز جام و جامہ نہی
کین گرانایہ سخت از نیت
برا و سومی خویش ہیچ مباشر
در خریدہ بدار لاہوتی
ہمچو عسی بدیدہ لاہوت

[illegible]

حکمت است فدا و با
 کما باعدت بین الشرق والغرب
 و میسفر باید حلیا چو یک بند ازین چو
 و رنگ و چوب و غیره است در زده باستان دیده
 کجی و دوست کنایه در عیسی برستان سیدیه
 بانگی اگر گاهی بدیدار عیسی برستان سیدیه
 در آن صورت که خلیفان آن آفر صلیب
 و آن صورت که خلیفان آن آفر صلیب
 بود در زدن مسیح گویند - خلیفان آن آفر صلیب
 خوانند و زنگیان آن گویند - خلیفان آن آفر صلیب
 از آنست که چون غوغا را که چو
 دارد تا آنگه شیر و درین روز چو
 آفتاب برستان است
 قوی بوده اند

[illegible]

ذِكْرُ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ خَيْرُ مَنْ حَدِيثِ الْجَلَالِ
وَفِي يَوْمِ الْفَتْرَةِ الْجَاهِلِيَّةِ وَبَعَثَ الْأَنْبِيَاءَ وَرَسُولُ
صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ وَهُوَ لَا يَشْفَعُ إِلَّا بِإِذْنِهِ السَّلَامُ

<p> افیزارستان دین بودند
 چون بغرب فنا فروفتند
 برده باست ظلمت از شب شرک
 بین جلیبا چو شاخ گل در دست
 این صنم کرده سال و مه عبود
 این شمرده ز جہل بی برمان
 ماگ باشان آویش آشانان </p> | <p> خلق در راه رست نمودند
 باز خود کارمگان برآشفند
 بوسه داد او کفر رب شرک
 وان چو نیو فر آفتاب پرست
 و آن جدا مانده از همه مقصود
 بدی از دیونگی از یزدان
 آب گویان دبا و آرا مان </p> |
|--|--|

از من و از مادر من علی که

این جو باد ز مغر عقل زده
 این دشمن را خدای خود خوانده
 این کی سحر و آمل دیگر تخم
 همه ناخوب سیرتان بودند
 عالم قانع شده بر همین دین
 دین حق روی خود خفا کرد
 بدعت و شرک پر بر آورد
 این تلقین هرزه در بند
 گوش سر نشان هوش زده
 شده نزدیک عام دانستند

وان چونکبا ز سر عامه ربای
 و آن شمن وار دین برافشاند
 این کی در امید آن در بیم
 همه اعمی بصیرتان بودند
 خاص مشغول در نشین دین
 هر یکی دین بدعیان کرده
 ز نذقه جمله سر بر آورده
 وان بتخیل بیسپیده خرسند
 ندانسان بدنی نموده زدو
 سفه و غیبت و فضولی پند

این جو باد ز مغر عقل زده
 این دشمن را خدای خود خوانده
 این کی سحر و آمل دیگر تخم
 همه ناخوب سیرتان بودند
 عالم قانع شده بر همین دین
 دین حق روی خود خفا کرد
 بدعت و شرک پر بر آورد
 این تلقین هرزه در بند
 گوش سر نشان هوش زده
 شده نزدیک عام دانستند

این دین از روی نصیحت تقابل اشارات است بزرگ تقسیم بر گروه های باطل
 از روی تعظیم نفوذ بالقدس الشیطان الرحیم بادعیا با دستیارانی که از آنرا در بند
 سوراخ اند اگر بصراحت جو بر دور قهای میشیند که دفتر دفتر گفته آمده ایم
 از مغر عقل زدودن باده دانسته باشی اگر گشت بیست نفس باده را تائب ساندن
 توانسته باشی بهر سکه و شش بخت هندی صورت شمن خادم شکده که آنرا اندیاز
 بوجاری و پیچیده خوانند و ایشان از اولاد و برجا باشند و برجا اصل برهم است
 و برهم اصل مایه است و آن ذات بخت است در گزین برهمین برهمین سکه سحر تخم
 مراد از سحر اهل نه بود و طلسم اند و از اهل تخم مراد اهرام پرستان اند و هر چه

این جو باد ز مغر عقل زده
 این دشمن را خدای خود خوانده
 این کی سحر و آمل دیگر تخم
 همه ناخوب سیرتان بودند
 عالم قانع شده بر همین دین
 دین حق روی خود خفا کرد
 بدعت و شرک پر بر آورد
 این تلقین هرزه در بند
 گوش سر نشان هوش زده
 شده نزدیک عام دانستند

در این سوره از آنکه عاصی است و عاصی است

این جو باد ز مغر عقل زده
 این دشمن را خدای خود خوانده
 این کی سحر و آمل دیگر تخم
 همه ناخوب سیرتان بودند
 عالم قانع شده بر همین دین
 دین حق روی خود خفا کرد
 بدعت و شرک پر بر آورد
 این تلقین هرزه در بند
 گوش سر نشان هوش زده
 شده نزدیک عام دانستند

خاص در بند شهوت و لذات
مندر س گشته علم دین خدا
عز خود جسته در بجان علم
راستیها ز بیم بند و طلسم
خامگان چون بجان بآزند
آن یکی رفته بر ره موسی
کیش ز تنهایی آشکاره شد
ملک توران و ملکت ایران
حبشه تاخته سوی شرب
خانه کعبه گشته تبخانه

عنه سندرس فرسوده شدن اندر اس فرموده اند که بشنیدن و با بود شدن
از اجزای پنجیم نیست معمله و این علم ظاهر است که عقل و انظار است و آن
عقل حقیقت تجوی در میان علم اصلی نبوده شده معمله بند و طمس و تخریب
که در زمانه قدرت شایع بود و در کتب معتبره آیت از فن صرف تخریب در اسم
الفی که است و اصلی است چون حرفی بر سر آن آورده اند از میان افتاده و بعد از آن
و چون الف را پس است نسبت راستی بالف خوش باشد معمله حجاز که که
مستعمل شود در غیر معنی حقیقت و تمجی جامی عبور گویند و معنی شعر نیکو دانی معمله
معمله موسیقی است و آنست و تفصیل و اقتدار عینی منظر است و آن است

خاص در بند شهوت و لذات
 مندرس گشته علم دین خدا
 عز خود جسته در بجهان علم
 رستیا بازیم بند و طلسم
 خاصگان چون بجان باز شدند
 آن یکی رفته بر ره سوس
 کیش ز رشتنی آشکاره شد
 ملک توران و ملک ایران
 حبشه تا خت سوس شرب
 خانه کعبه گشته تاجانه
 عام در بند نهرل و شرابات
 همگان ز آذخای دهر زده در
 عقل پوشیده در میان علم
 روی پوشیده چون الف و کس
 عامه هم با سر مجاز شدند
 دان و دگر مقصد ای او عیسی
 برده دهم پاره پاره شد
 شده از جور یکدیگر ویران
 فیصل با ابره سر ز مرغ حرب
 گرفته لعنصب بیگانه

علم مندرس فرسوده شدن اندر سر سودای گشته اند و آلود شدن
 نزار جز از چرخ پیچید معده و این علم طهارت که عقل و عقل سلیم است و آن
 عقل حقیقت جوئی در میان علم اهل پوشیده شده معده بند و طلسم سحر و تیر
 که در زمانه قدرت شایع بود و الف و کس مقصد ایست از فن صرف چه در رسم
 الفی که هست و صلی است چون حرفی بر سر آن آرند الف از میان افتد و پیدا نمائند
 و چون الف رستیا است نسبت و رستی با ف خوش باشد هم به مجاز نگردد که
 مستعمل شود و در معنی حقیقت دهم جای عبور گویند و معنی شعر نگوید وانی هم
 به به موسیقی تهوت و آشت تعلیل و اقتدا عیسی شصرت و آن است

گفته شد سر و نکته تو حید
خامه از مجده ریختن پردا
از احد تا به احمد ای ناوان
چهل پایه بشوق بشتابی
گر بالا شوی بدین پایه
فخر آدم صفی امام بشر
فدائی سری ز رتبت او
ای علای جو از احد گفתי
گفته آید کون ز لغت نبی

نطق و جان یافت دولت تحید
در ره لغت قاتلش خم سنا
نیست راهی دراز تر چندان
اندر احمد احد همی یابی
احمدت بخشد از احد مایه
اول اندر شرف بخلق آخر
قاب قوسی دمی ز قربت او
و رمعنی بشر در سفتی
سرور انبیا خلیل و صفی

جان و عالم فدای نامش باد

صرف و قلم به اتمامش باد

الحمد لله على الانتهاء - والشكر لله على ختم الكلام وقد فرغنا
من شرح المقصد الاول بالتشريح والتحرير فنشج في مقصد الثاني في
التبيين والتفسير ان شاء الله المستعان وهو حسي وعليه الشكران
والسلام على جميع الانبياء وخاصة على ابينا خير المرسلين و آخر دعوانا

ان الحمد لله رب العالمين - تمام شد شرح باب نخستين
از توضیحات علمای بر حدیقه حکیم سنائی که موسوم گشت
به طریقه حدیقه و لقب شد به نسیقه انیقه
والسلام و به خیر ختام

يَكُونُ الْخَطُّ فِي الْقَطْرِ دَهْلًا وَكَاتِبُهُ مِمٌّ فِي التَّرَا

بقلم فقیه حقیر نجم الدین بخابی سکنه موضع نوئینکی سندھو
ضلع سیالکوٹ

